

Møte onsdag den 22. november kl. 10

President: H a n s J . R ø s j o r d e

D a g s o r d e n (nr. 18):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 5)
2. Referat

Presidenten: Representantene Anne Enger *Lahnstein*, Einar *Johansen* og Ane Sofie *Tømmerås*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Akershus fylke: Julie *Christiansen*

For Nordland fylke: Bjørnar *Olsen*

For Rogaland fylke: Olaf *Gjedrem*

For Sør-Trøndelag fylke: Inga *Balstad*

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg tillater meg å foreslå Per Ove Width.

Presidenten: Per Ove Width er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Per Ove Width anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Statsråd Hanne Harlem overbrakte 17 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Børge Brende vil fremsette et privat forslag.

Børge Brende (H): På vegne av representanten Erna Solberg og meg selv vil jeg fremme forslag om å instruere ligningskontorene i å fastsette ligningstakst på bolig til maksimalt 30 pst. av teknisk verdi eller observerbar markedspris for å skape større rettferdighet i boligtakserings-systemet.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før vi går over til behandling av dagens kart, vil presidenten vise til møtet i Stortinget sist fredag, der det ble vedtatt å fravike fristen for avgivelse av finansinnstillingen. Det ble samtidig bestemt at Stortinget skulle fastsette ny frist i et senere møte.

På bakgrunn av kontakt med finanskomiteen vil presidenten nå foreslå at frist for avgivelse av finansinnstillingen settes til 23. november, altså i morgen. – Det anses vedtatt.

Etter planen skal finansinnstillingen være tilgjengelig i representantenes hyller tidlig fredag formiddag.

Finansdebatten avvikles som fastsatt 27. og 28. november, altså kommende mandag og tirsdag.

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg og statsrådene Otto Gregussen og Hanne Harlem vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jan Petersen.

Jan Petersen (H): Mitt spørsmål går til statsministeren.

Når Arbeiderpartiet og sentrumspartiene slår seg sammen, blir det skatteøkninger, og vi står nå overfor tidenes største økning. Det gjelder også boligbeskatningen. I inneværende år økte takstene med 10 pst. Regjeringen Stoltenberg foreslo ytterligere 10 pst. for neste år, og sentrumspartiene greide å presse opp 5 pst. til. Dette rammer vidt og bredt. Det rammer unge barnefamilier med huslån, boliglån, studielån og barnehageutgifter. Men det rammer også eldre mennesker med lave pensjoner som gjerne vil bo i den boligen de har bodd i i alle år.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Når skal dette ta slutt?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det å justere bolig-takstene er noe ulike regjeringer fra ulike partier har gjort i alle år. Jeg husker at spesielt Willoch-regjeringen gjorde det, jeg tror hvert eneste år, og Høyre har også støttet tilsvarende justeringer tidligere. Det å justere takstene for fastsettelse av boligbeskatningen i tråd med – eller kanskje noe i underkant av – pris- og kostnadsveksten, er altså helt normalt, og det er også noe Høyre har vært med på å stemme for en lang rekke ganger. Så jeg er litt overrasket over denne voldsomme indignasjonen over at Arbeiderpartiet og sentrumspartiene gjør noe som også Høyre har gjort mange ganger.

Jan Petersen (H): Statsministeren vet godt at Høyre mener at fordelsbeskatningen skal bort. Statsministeren vet også godt at det nå blir over 25 pst. takstøkning på bare to år. Og det gir seg meget tilfeldige utslag. Vi så på Kveldsnytt i går at en bolig på Nordstrand til 8 mill. kr har en ligningstakst på 300 000 kr. En leilighet i Trøgstad som gikk for ca. 300 000 kr, har også en takst på 300 000 kr. Tilfeldighetene er helt enorme. Hva vil statsministeren gjøre for å sørge for at disse belastningene i

hvert fall blir rimelig jevnt fordelt? Nå er jo dette helt ute av styring.

Statsminister Jens Stoltenberg: For det første gjelder takstene også andre typer skatter enn fordelsbeskatning. Og jeg oppfattet ikke at representanten Petersen på noen måte forholdt seg til at det å justere takster altså er noe også Høyre har drevet med i en lang rekke år.

Det er helt riktig at vi har et for dårlig takstsystem. Derfor har en tidligere arbeiderpartiregjering fremmet forslag til retningslinjer for et mer rettferdig takstsystem, og det er vi nå i ferd med å følge opp. Vi ønsker et mer enhetlig og rettferdig takstsystem for boligbeskatning. Det kan gjøre at vi fjerner noen av de åpenbare urimeligheter og forskjeller som i dag finnes. Det bør alle partier være interessert i, uavhengig av hva man for øvrig måtte mene om nivået både på formuesskatt, eiendomsskatt og fordelsbeskatning av boliger.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Siv Jensen.

Siv Jensen (Frp): Jeg registrerte at statsministeren sa at det å justere disse satsene bare er å justere dem i takt med pris- og kostnadsutviklingen for øvrig. Men i fjor under budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrumpartiene økte man med 10 pst. Nå øker man altså med ytterligere 15 pst. Mener statsministeren at det er å justere i takt med lønns- og prisutviklingen? Eller mener statsministeren at det faktisk dreier seg om å øke byrdene for alle hva gjelder å gjøre boligen til et sterkt skatteobjekt? Det kan ikke være riktig å hevde at dette bare er en liten justering når alle prognoser viser at dette betyr en betydelig skatteskjerpelse.

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er nok en justering som ligger i underkant av det som har vært prisveksten i boligmarkedet. Og jeg sa ikke noe om lønnsveksten, men jeg sa noe om kostnadsveksten.

Det andre er at det forslaget til takstsystem som vi har lagt fram tidligere, og som vi nå jobber med oppfølging og konkretisering av, skal gi betydelige bunnfradrag, slik at vi får et vesentlig mer rettferdig skattesystem både i forhold til mer likebehandling av like typer boliger og i forhold til skjerming av dem som ikke har de dyreste boligene. Det vil gi oss større rettferdighet.

Vi vil på tross av – eller selv med – de takstendringer som nå er foreslått, ha et boligsattesystem og et eiendomsskattenivå i Norge som ligger vesentlig under så godt som absolutt alle andre industriland.

Presidenten: Børge Brende – til oppfølgingsspørsmål.

Børge Brende (H): Først vil jeg si til statsministeren at Høyre ved flere anledninger har hindret økninger av takstgrunnlaget. Det som gjør den kraftige økningen til neste år, på 15 pst., ekstra ille, er at da finanskomiteen avgav innstilling knyttet til et nytt takstgrunnlag, som Regjeringen ikke har greid å gjennomføre, sa man at

takstgrunnlaget er så vilkårlig at man både må lage sikkerhetsventiler og la være – det mente iallfall betydelige deler av finanskomiteen – å øke takstgrunnlaget før man har skapt et mer rettferdig system. Nå har man altså de to siste årene fra sentrumpartiens og Arbeiderpartiets side økt takstgrunnlaget med 25 pst., og like boliger får ulik takst innenfor samme boligområde. Forstår ikke statsministeren at dette oppleves som urimelig? Dette takstgrunnlaget er også grunnlag for utskrivning av formuesskatt, eiendomsskatt og skatt av fordel av å bo i egen bolig, som man blir pålagt uavhengig av formuessituasjon. Man kan være belånt til over pipa og likevel få fordelsbeskatning.

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er helt sikkert riktig at det er noen år siden Høyre sist stemte for justering av boligtakstene, men det er også veldig mange år siden Høyre sist satt i regjeringsposisjon og var ansvarlig for statsbudsjettet i dette landet. Det andre er at det er helt riktig at det er problemer med takstgrunnlaget. Derfor har vi arbeidet for en omlegging og en endring av det som skal gjøre det vesentlig mer rettferdig. Det tredje er altså at selv med de foreslåtte takstendringene vil vi ha en bolig- og eiendomsbeskatning i Norge som ligger klart under bolig- og eiendomsbeskatningen i så godt som alle andre industriland. Det fjerde er at Regjeringen foreslo 10 pst. Gjennom forliket nå, hvor vi har redusert andre skatter, har vi funnet det nødvendig å kompensere noe av det gjennom ytterligere 5 pst. på takstgrunnlaget.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg har et spørsmål til statsminister Jens Stoltenberg angående arbeidsinnvandring. Etter mange år hvor vanlige arbeidstakere var i en svak forhandlingssituasjon fordi vi hadde en enorm arbeidsledighet, har vi nå kommet i en situasjon hvor arbeidstakerne er noe sterkere. Det kan av og til være flere jobber å velge mellom, og enkelte bedrifter sier de derfor gjerne vil svekke arbeidstakernes posisjon. Hittil har Arbeiderpartiet stått imot krav om økning av arbeidskraftinnvandringen. Tidligere arbeidsdirektør ville ha 40 000 arbeidstakere, nærmere 60 000 mennesker, pr. år til dette landet. Høyre har fremmet forslag om fri arbeidsinnvandring, og i budsjettavtalen går også nå Arbeiderpartiet inn for økt arbeidskraftinnvandring. Kan statsministeren opplyse om hvor mange nye konkurrenter på arbeidsmarkedet vanlige arbeidsfolk i Norge kan forvente å få i årene som kommer med arbeiderpartiregjeringens politikk?

Statsminister Jens Stoltenberg: Arbeiderpartiet har ikke gått inn for noen generell fri arbeidsinnvandring. Det Arbeiderpartiet har gjort, er å følge opp det vi sa i vår, og som min regjering foreslo, nemlig oppmykninger av bestemmelsene knyttet til hvordan vi regulerer arbeidsinnvandring. Det min regjering gikk inn for i vår, var tre ting. Det ene var oppmykning av spesialistbestemmelsen. Det er en fordel ikke minst for helsevesenet, men også for deler av IT-industrien og annen virksomhet

som krever spesialister. Vi gikk inn for oppmykning av sesongarbeid og for en noe spesiell oppmykning i forhold til bl.a. russeres mulighet til å jobbe i fiskeindustrien i Finnmark. Det mener jeg er en fordel for Norge og en fordel for verdiskapingen i Norge. Så har vi sagt, både i vårt eget nasjonalbudsjett og i budsjettavtalen med sentrumpartiene, at vi er åpne for å vurdere ytterligere oppmykninger av de bestemmelsene så fremt det ikke undergraver de generelle arbeids- og lønnsbetingelser i Norge, og så fremt det tjener viktige formål i Norge, som f.eks. behovet for mer kvalifisert arbeidskraft. Konkretisering av dette vil vi komme tilbake til.

Carl I. Hagen (Frp): Jeg konstaterer at jeg ikke fikk noe svar på spørsmålet om antall. Tidligere arbeidsdirektør har snakket om 40 000. Hvis man også tillater, slik det ligger i kortene fra Regjeringen og mellompartiene, at arbeidstakerne har med seg familie, vil man i hvert fall kunne plusse på 50 pst., og da har arbeidsdirektøren snakket om 60 000 mennesker – som skal skaffes bolig, og barn skal skaffes skole. Har Regjeringen tenkt å utrede de langsiktige konsekvenser av en betydelig økning? Er det slik å forstå at Regjeringen ikke anser denne budsjettavtalen for egentlig å bety noe nytt, etter at sentrumpartiene har tillagt dette punktet stor vekt og her forventer en endring i Regjeringens politikk? Kan vi få en forklaring fra statsministeren: Hvor mange er Regjeringen beredt til å ta imot, og hvorledes vil det svekke posisjonen for vanlige arbeidsfolk i dette land når det blir konkurranse med nye arbeidstakere fra andre land?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg opplever ikke at det er noe vesentlig nytt i den budsjettavtalen vi inngikk, for vi foretok oppmykninger i vår, og vi varslet at vi ville ha en gjennomgang for å se på ytterligere oppmykninger. Det er ikke snakk om noen generell fri innvandring, men det er snakk om å se på bestemmelsene og se hvordan de kan tilpasses slik at vi løser flere oppgaver i Norge. Det er f.eks. slik at når det gjelder det prosjektet Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet har stått sammen om, IT Fornebu, er det samstemmighet blant alle aktørene om at vi trenger mer åpning for IT-spesialister til Norge for å lykkes, så der har jeg inntrykk av at Fremskrittspartiet er helt enig med oss. Også innenfor helsevesenet er det behov for spesialister, fagfolk. Vi har jo fri innvandring fra hele EØS-området, og det dreier seg også bl.a. om å tilrettelegge bedre for innvandring fra de områdene hvor vi allerede er åpne i forhold til arbeidsinnvandring.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Erna Solberg.

Erna Solberg (H): Det er nå slik at vi daglig begynner å få rapporter om bedrifter som vurderer utflytting fra Norge på grunn av mangel på arbeidskraft – både spesialister og ufaglært og faglært arbeidskraft. I det perspektivet har Høyre fremmet et Dokument nr. 8-forslag om å endre regelverket slik at det skal være lettere å få arbeidskraft. Det viktige elementet her er ikke bare spør-

målet om hva slags type arbeidskraft og hvor mange som skal komme, men en drastisk forenklet prosedyre for å få arbeidstillatelse. For i dag er et av de største problemene at Utlendingsdirektoratet – UDI – ikke fungerer. At enkelte arbeidsgivere opplever at det tar åtte måneder fra de har funnet ut at de trenger arbeidskraft, til de faktisk får behandlet en eventuell arbeidstillatelse, og at de må gjennom 13 ulike ledd i det offentlige byråkratiet for å få det til, er en av hovedgrunnene til at Høyre har ønsket å speilvende prinsippene i loven og endre dette. Vil ikke statsministeren også vurdere om vi kunne få en drastisk endring av regelverket? I dag er vi i en situasjon hvor saksbehandlingstiden i UDI gjør oss flau – det gjør iallfall meg flau, og jeg håper det gjør statsministeren flau også.

Statsminister Jens Stoltenberg: I spørsmålet om arbeidsinnvandring – altså ikke asyl- og flyktningpolitikken, men arbeidsinnvandring – er det to ytterligheter. Den ene er de som er for fullstendig fri innvandring – overhodet ingen begrensninger når det gjelder innvandring – og den andre er de som er mot enhver innvandring. Jeg avviser begge standpunkter. Jeg mener begge standpunkter er gale, både å si nei til enhver arbeidsinnvandring og å si ja til all arbeidsinnvandring. Det som er vår felles oppgave, er å finne regelverk og praktisering av det regelverket som gjør at vi har rimelige regler og rimelig praktisering av regler i forhold til arbeidsinnvandring. Og der har vi – ikke minst i lys av den store mangel vi har på arbeidskraft innenfor viktige yrkesgrupper i Norge – gått inn for oppmykning. Det var min regjering som fremmet forslag om oppmykning og varslet gjennomgang i forhold til ytterligere oppmykning. Nå skal vi gå gjennom det på en ansvarsfull og god måte, og så skal vi se på forslagene og fremme dem i tur og orden for Stortinget.

Presidenten: Lodve Solholm – til oppfølgingsspørsmål.

Lodve Solholm (Frp): Eg la merke til at statsministeren ikkje svarte på talspørsmålet frå Carl I. Hagen, men eg kan jo gi statsministeren eit tal. Tal frå Velferdsalliansen syner at det i Noreg i dag er 140 000 arbeidssøkjande personar. Dei aller fleste er sannsynlegvis medlem i LO, vil eg tru. Og då blir spørsmålet: Ville det ikkje vere betre å prøve å syte for at desse 140 000 arbeidssøkjjarane i Noreg skal få seg eit arbeid gjennom kvalifisering og kompetanseheving i staden for kanskje no å opne for ei gigantisk arbeidsinnvandring der arbeidssøkjjarar frå utlandet vil konkurrere på arbeidsmarknaden med norske arbeidstakarar som står i kø for å søkje om arbeid?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg er helt enig i at det er en veldig god ting å prøve å kvalifisere de som i dag er arbeidsløse. Og det er klart at i et Norge der det er mangel på arbeidskraft i de fleste bransjer over store deler av landet, er det et stort paradoks at vi likevel har

mange titusener arbeidsledige. Det de mangler er kompetanse, kvalifikasjoner og f.eks. norskkunnskaper.

En av grunnene til at vi gang på gang har avvist Fremskrittspartiets forslag om å kutte i arbeidsmarkedstiltakene, er jo at arbeidsmarkedstiltakene nettopp er den broen vi trenger for å hjelpe de arbeidsløse inn i det ordinære arbeidsmarkedet. Men jeg ser overhodet ingen motsetning mellom å satse på en aktiv arbeidsmarkedspolitik i forhold til de som i dag går arbeidsledige, og det å være åpen for å se på endringer og justeringer av forskriftene knyttet til dagens arbeidsinnvandringsbestemmelser.

Så vidt jeg vet, har også Fremskrittspartiet vært bekymret for mangel på IT-personell og vært positive til å åpne for justeringer av bestemmelsene knyttet til f.eks. IT-personell til norske IT-bedrifter. Så der går det an å mene to ting samtidig, også for Fremskrittspartiet.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V): Venstre og de andre partiene i sentrum legger til grunn at vi i årene som kommer, trenger ledige hender i omsorgsykker, undervisning og viktige spesialyrker, bl.a. IT – som statsministeren har nevnt. Vi legger også til grunn at vi skal klare å sette en slags norsk rekord i å være positive, nemlig å få arbeidsgivere til å tåle å ha uføre som nå uførepensjoneres, i jobb. Gitt denne virkelighetsbeskrivelsen legger vi videre til grunn at det fortsatt trengs arbeidskraft fra utlandet. Er dette en virkelighetsbeskrivelse som statsministeren deler?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg mener det er en kombinasjon, ja.

Vi må mobilisere mer arbeidskraft i Norge, ikke minst de som i dag har en redusert arbeidsevne, og de som er arbeidsledige. Derfor satser vi både på attføring, på økte tilskudd til bedrifter som tar inn utsatt arbeidskraft, og på arbeidsmarkedstiltak.

Jeg har i dag minnet om at det var min regjering som i vår foreslo endringer på tre områder, nemlig sesongarbeid, spesialistbestemmelse og i forhold til fiskeindustrien i Finmark, og vi har varslet at vi vil gå gjennom regelverket for å se på ytterligere oppmykninger. Men da må man prøve å unngå å falle i en av grøftene, enten å være for å fjerne alle reguleringer eller å avvise all arbeidsinnvandring. Vi må finne et balansepunkt, og der jobber vi med ytterligere forslag til å følge opp de tingene vi allerede har foreslått for Stortinget.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg har også et spørsmål til statsministeren.

I den senere tid er det avdekket uenighet mellom Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti – og også de andre sentrumpartiene – i en sak av ideologisk karakter, nemlig synet på de frivillige organisasjonenes plass i samfunnet. Vi vet at hundretusener av mennesker i Norge er engasjert i idealistisk arbeid innenfor områder som humani-

tært og sosialt arbeid, kristent arbeid, barne- og ungdomsarbeid, miljøarbeid, familieorganisasjoner osv. Og så opplevde vi i forslaget til statsbudsjett en nokså gjennomgående nedskjæring i støtten akkurat til disse organisasjonene. Nå har sentrum fått rettet dette opp i budsjettet. Vi skal ikke ha noen finansdebatt i dag, men jeg stiller et mer prinsipielt spørsmål: Avspeiler dette Arbeiderpartiets syn på frivillig sektors plass i det norske samfunnet?

Statsminister Jens Stoltenberg: Arbeiderpartiet er en sterk og varm og engasjert tilhenger av frivillig sektor og frivillige organisasjoner, og vi har gjennom et langt politisk liv i mange år støttet frivillige organisasjoner. Vi er selv en bevegelse som bygger på frivillige organisasjoner – som AOF, Norsk Folkehjelp og mange andre – men vi har selvfølgelig også støttet frivillige organisasjoner over et bredt spekter.

I min tale til landsmøtet la jeg stor vekt på den betydningen frivillige organisasjoner har i det norske samfunnsliv, i bygging av demokratiet, i forhold til humanitære oppgaver, helsevesenet og på mange andre områder. Så vi er sterke tilhengere av de frivillige organisasjonene. Jeg tror at vi skal være forsiktige med å konstruere uenighet mellom Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet i synet på at vi trenger frivillige organisasjoner, og jeg viser til min utmerkede tale til landsmøtet, hvor jeg legger stor vekt på dette.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Det er jo utmerket med taler og erklæringer om en sterk støtte, men jeg er mer opptatt av praksis – som altså har gått den stikk motsatte vei. Dessverre får vi av og til inntrykk av at noen i Arbeiderpartiet ser på frivillige organisasjoner i bildet av en konflikt mellom fellesskap og privatisering. Ser en ikke heller at frivillige organisasjoner representerer et slags utvidet fellesskapsbegrep, nemlig at folk går sammen og gjør en innsats som også er avgjørende for velferdssamfunnet?

Nå viste Stoltenberg til sin egen tale på landsmøtet. Jeg får da sitere Arbeiderpartiets leder Thorbjørn Jagland, som når det gjaldt behandlingen av mennesker med rusproblemer, bl.a. sa følgende:

«Det nytter ikke å overlate dette til frivillige organisasjoner alene som er opptatt av sin spesielle terapi eller behandlingsmetode ofte i konkurranse med andre.»

Dette etterlater et helt annet inntrykk av synet på frivillige organisasjoner enn det statsministeren nå målbar. Så mitt enkle spørsmål er: Er statsministeren enig med partileder Jagland i hans uttalelse?

Statsminister Jens Stoltenberg: Jeg tror ikke det kan herske noen tvil om at vi ikke kan overlate det forebyggende arbeidet innenfor rusmiddelomsorgen til frivillige organisasjoner alene. Men det betyr ikke at frivillige organisasjoner ikke har en viktig rolle å spille, og der er selvsagt Thorbjørn Jagland og jeg helt på linje.

Igjen føler jeg at det nå konstrueres motsetninger som ikke finnes. Vi har mye dokumentasjon og har gjennom

mange år vært med på å støtte frivillige organisasjoner og mener at de gjør en viktig jobb. Jeg viet også det stor oppmerksomhet i min landsmøtetale som ligger på våre nettsider, og som er tilgjengelig for alle som ønsker å lese den.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Lars Sponheim.

Lars Sponheim (V): Siden Stoltenberg her gir uttrykk for at han og hans parti er så sterke og varme tilhengere av den frivillige sektor, var det hyggelig for ham at han fikk hjelp av forlikspartnerne til å sette realiteter bak dette også i budsjettet. Det hadde selvsagt vært fristende å spørre statsministeren om hvordan han ville ha karakterisert en regjering som hadde fått gjennomført så store endringer i budsjettet som det som nå har skjedd, hvis han hadde vært i opposisjon. Men det skal jeg ikke spørre om.

I fortsettelsen av det Bondevik sier, vil jeg spørre om endringer og forbedringer i budsjettet på viktige områder. Vi har nå sett, etter at forliket kom på plass, at sentrale arbeiderpartifolk og kommentatorer generelt har gitt uttrykk for at det er konsekvente forbedringer i det budsjettframlegget som Stoltenberg la fram. Jeg har faktisk knapt sett noen som har gitt uttrykk for det motsatte. Jeg vil rett og slett spørre statsministeren om han er enig i at det er et vesentlig bedre budsjett som nå er snekret sammen gjennom forlikspartnerne, enn det han selv la fram.

Presidenten: Presidenten vil gjerne understreke at når det gjelder budsjettbehandlingen, vil den finne sted som tidligere referert i Stortinget i dag.

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er jeg selvsagt ikke enig i. Spørretimen i dag begynte med spørsmål knyttet til et område der mange opplever at det har skjedd en forverring, nemlig påplussing på boligtakstene utover det Regjeringen foreslo. Så hvis Sponheim ikke har fått med seg at noen mener at endringene har gått i gal retning, har ikke Sponheim fulgt godt nok med, for spørretimen startet nettopp med at man pekte på et område der man mente at forliket hadde gått i gal retning, med økte takster på bolig og økt fordelsbeskatning av bolig.

For øvrig er endringene når det gjelder budsjettets utgiftsside, små. Det er 1,5 milliarder kr som er plussset på. Men de 1,5 milliarder kr er fullt ut dekket inn, i all hovedsak gjennom kutt på andre områder på budsjettet og noe, 300 mill. kr, gjennom ytterligere inntektsøkninger. Så på utgiftssiden er det uvanlig små endringer. Det er på inntektssiden det har vært store endringer, men det må ses i sammenheng med to forhold – for det første at det er gjennomført en momsreform, og for det andre at problemer er skjøvet over til 2002.

Presidenten: Vi går videre med hovedspørsmål.

Morten Lund (Sp): Det er et spørsmål til fiskeriministeren, som i oktober sa at nye oppdrettskonsesjoner

skal auksjoneres bort. Den som byr mest, skal få veksten i næringen, og statskassen skulle få milliardene. Kyst-Norge sa nei, for å si det mildt, og stortingsflertallet har to ganger sagt nei til det prinsippet. Også Arbeiderpartiets landsmøte sa nei. Dagens nyhet i avisene er at også statsråden sier nei. Men nå skal det komme et vederlag til statskassen ut ifra søkerens lommebok. Størrelsen skal bestemmes på det viset, og det skal bli litt av et EØS-sirkus, går jeg ut ifra.

Så skal det videre kunne selges fritt til dem som betaler mest, i neste omgang. Salgsgevinsten skal altså gå i lomma på staten i første omgang og til den enkelte oppdretter som får konsesjon, i neste omgang. Ingenting til kystkommunene, trass i hva mange har krevd i den prosessen vi har hatt. Spørsmålet er da: Er det rett gjengitt at det ikke er noe element av kapitaltilførsel til oppdrettskommunene i statsrådets nye modell?

Statsråd Otto Gregussen: I det som er sagt både fra Arbeiderpartiets landsmøte og i øvrige avklaringer, går det klart fram at spørsmålet om hvorvidt en del av vederlaget for oppdrettskonsesjonene skal tilfalle kommunene, må utredes ytterligere. Det er vi selvsagt innstilt på å gjøre. Da vil vi utrede både om en del av vederlaget for konsesjonene skal tilfalle dem, og om det er rimelig og fornuftig for næringsutviklingen at man også innfører en arealavgift.

Morten Lund (Sp): Etter Senterpartiets mening må lokalsamfunnet sikres mye av gevinsten i den nye oppdrettsnæringen. Vi mener at det er viktig, ikke minst for å gi vederlag til dem som avgir areal. Det er 2 000 lokaliteter i oppdrettsnæringen i dag. Vi håper på en tidobling i løpet av 15 år. Da trengs det lokal velvilje, og den velviljen henger nøye sammen med at det føres verdier tilbake til lokalsamfunnet. Den beste måten å pløye verdiene tilbake på er å ha lokale eiere som sørger for at det skapes ny virksomhet. En annen måte er en årlig arealavgift, men det kan også tenkes at salgsgevinsten av konsesjoner kan gå inn i lokale næringsfond. Så det finnes mange muligheter. Den dårligste løsningen for lokalsamfunnet er at næringen blir børsnotert, at det skilles mellom driften og eierskapet. Er det ingen annen lokal gevinst utover skatten fra røkerne i det som statsråden har lagt fram?

Statsråd Otto Gregussen: All virksomhet i oppdrettsnæringen genererer generelt relativt stor aktivitet innenfor andre deler av næringslivet i vedkommende kommune. Normalt trenger man mellom fem og ti personer ansatt i videreforedling pr. person som er ansatt i oppdrett. Jeg er enig i at det er riktig at store deler av det som skjer av verdiskaping, skal skje på kysten og bli igjen i lokalsamfunnene, og jeg vil på det mest bestemte hevde at det er dette som skjer i dag, og som alltid har skjedd i norsk oppdrettsnæring.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jon Lille-tun.

Jon Lilletun (KrF): Regjeringa og fiskeriministeren sitt forslag om auksjon av oppdrettskonsesjonar vekke protestar rundt heile kysten. Det er veldig bra at eit fleirtal her på Stortinget og etter kvart også Arbeidarpartiet sitt landsmøte avviste det. Men liksom representanten Morten Lund har eg òg vorte overraska over korleis fiskeriministeren er referert frå eit møte i Florø i går. Eg vil berre ha stadfesta at det som låg i avtalen om kapitalutviding i Statkorn, og det som elles er sagt, at ein skal ha ei grundig behandling først i departementet, og at Stortinget så skal fastsetje korleis dette opplegget skal vere, står fast. Det såg ut som om ein allereie hadde gått inn og bestemt seg for korleis det skulle vere, bl.a. at ein skulle ha sal av konsesjonar etter kva folk hadde råd til å betale. Slikt er ikkje rettferdig, og eg vil gjerne ha ei stadfesting på at Stortinget får høve til å behandle dette.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg kan bekrefte at det vil være helt normalt at man kommer tilbake til Stortinget med en egen proposisjon om dette, fordi det bl.a. medfører endringer i fiskeoppdrettsloven § 6.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (Frp): Fiskeriministerens opplegg når det gjelder auksjoner på konsesjoner, eventuelt også senere utspill når det gjelder betaling av konsesjoner, vil helt klart favorisere de store aktørene og egentlig blokkere for muligheten til små bedrifter og enkeltindivider i distriktet til å skape sin egen virksomhet gjennom oppdrett. Det er tross alt disse personene som i utgangspunktet har bygd opp denne næringen, som for Norge er blitt så viktig. Ved å tilføre Statkorn Holding den egenkapitalen som de fikk i forrige uke, har man også sørget for at det selskapet blir en konkurrent til allerede eksisterende virksomhet i Norge. Hva vil fiskeriministeren gjøre i denne saken? Vil han nå sørge for at enkeltmennesker i distriktene får anledning til å skape sin egen virksomhet gjennom muligheten til å starte egne oppdrettsanlegg?

Statsråd Otto Gregussen: Det er veldig viktig for meg å legge til rette for at vi får både nye og gamle aktører som eiere av de nye konsesjonene som kommer. Jeg er helt overbevist om at vi skal klare å få en verdisetting av disse konsesjonene som gjør at dette er mulig. Jeg er sikker på at vi skal klare å gjennomføre det på en slik måte at vi ikke får en urimelig konkurranse om disse mellom bedrifter med veldig store ressurser og bedrifter som ikke har fullt så store ressurser.

Presidenten: Ansgar Gabrielsen – til oppfølgings-spørsmål.

Ansgar Gabrielsen (H): At også statsråden til slutt tok til vettet når det gjelder auksjon, er jo gledelig.

I forrige uke tilførte Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti Statkorn 1,2 milliarder kr og laget en oppdretts-
elefant som nå skal rundt i havbrukets glassmagasin – for

å si det slik – oppover kysten og kjøpe opp en masse konsesjoner for å kunne realisere det mål som departementet har satt etter anbefaling fra finansmeglerne på Aker brygge, nemlig at 60 000 tonn skal være produksjonsvolumet for Statkorn. 30 000 tonn skal man produsere på den sørlige halvkule, i Chile. Hvor mange konsesjoner må Statkorn kjøpe, eller hvor mange selskap må de infusjonere? Hvor mange konsesjoner må de selskapene ha for å realisere den visjonen som disse rådgiverne for selskapet har hatt, og som departementet og Regjeringen har tiltrådt? Hvor mange konsesjoner vil 60 000 tonn innebære at de skal raide oppover kysten?

Statsråd Otto Gregussen: Som fiskeriminister har jeg ansvaret for tilrettelegging av næringsutvikling også i akvakulturnæringen. I mitt arbeid vil jeg legge vekt på at alle selskap skal behandles likt, også Statkorn. Hva Statkorn selv måtte gjøre av indre vurderinger, mener jeg er en sak for styret i Statkorn og for generalforsamlingen, som er landbruksministeren. Det er på ingen måte snakk om at det skal gis noen spesialbehandling til Statkorn. Jeg har også oppfattet det slik at selskapet selv har gitt uttrykk for at man i hovedsak vil satse sin kapital på å bygge opp en rimelig stor aktivitet utenfor Norge.

Presidenten: Vi går videre med neste hovedspørsmål.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsministeren.

Arbeiderpartiregjeringen la fram et forslag til statsbudsjett som innebar større forslag til endringer i skatte- og avgiftssystemet enn vi har opplevd på lenge. Arbeiderpartiet har nå drevet budsjettforhandlinger med sentrum. Resultatet er at det er flyttet på flere milliarder enn på lang, lang tid i forbindelse med budsjettforhandlinger i Stortinget.

Til tross for såpass omfattende endringer av et statsbudsjett fra ett år til et annet, vil Skole-Norge og Utdannings-Norge stå på stedet hvil fra i fjor til i år og framover. Til tross for at det er flyttet på mer enn noen gang før, vil miljøpolitikken være i revers neste år, og det vil være nøyaktig like mange fattige barn i Norge neste år som det er i år.

Statsministeren har vært opptatt av å si at Norge er mulighetenes land. Når kommer mulighetenes land til å gå løs på de viktigste oppgavene først?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er ikke riktig at det ikke gjøres noe når det gjelder utdanning og i forhold til f.eks. fattigdom blant barn.

Når det gjelder utdanning, følger vi opp det som har vært et krav veldig lenge, nemlig å heve lærerlønningene, og det er for 2001 vi bevilger penger til det. Det innebærer også at vi får en bedre avtale når det gjelder organiseringen av skoledagen, slik at vi kan få mer utdanning ut av de pengene vi setter inn i skolen. Det er et viktig løft for skolen det vi gjør på skolesektoren, både i forhold til lærerlønninger og i forhold til andre satsinger, bl.a. IT-opplæring i skolen.

Når det gjelder fordelingspolitikk, gjør vi mange ting. For det første tar vi inn noe mer fra dem som har aller mest, gjennom økt beskatning av dem som har aksjeutbytte. Men vi gjør også ting i forhold til de som har minst. For annet år på rad får vi til noen lettelser for de laveste inntektene. I tillegg gjør vi et krafttak når det gjelder boligbygging. Vi bygger vesentlig flere utleieboliger og vesentlig flere studentboliger, og vi utvider Husbankens lånerammer og utvider kraftig ordningen med etableringslån for de svakest stilte på boligmarkedet. Dette treffer noen av dem som har det vanskeligst i Norge – et løft innenfor boligpolitikken. Det hjelper også fattige barn.

Så gjør vi ting i forhold til arbeidsmarkedstiltak, sosialhjelp og trygdeordninger som innebærer at flere mennesker kan leve av egen inntekt og øker tilskuddene og hjelpen til bedrifter som tar inn arbeidskraft som er utsatt eller som har problemer med å komme inn i arbeidsmarkedet. Alt dette er tiltak som bidrar til å hjelpe dem som har det vanskeligst i Norge, og som derfor bidrar til mer rettferdig fordeling. Så dette er et budsjett for mer rettferdig fordeling, og det har vi sikret gjennom forliket med sentrumspartiene.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg er skuffet over statsministerens ambisjonsnivå. Det er faktisk slik at Skole-Norge fra nord til sør mange steder er i en såpass elendig forfatning at ingen voksne ville finne seg i å ha en arbeidsdag i det som er hverdagen i norsk skole.

Det er også slik at været er mot normalt, både vestpå, østpå og sørpå. Det betyr at man har svære utfordringer i miljøpolitikken til å legge om i retning av mer satsing på kollektivtrafikk og mindre satsing på privatbilisme, og der går Regjeringens budsjett motsatt vei.

Nå har man fått et interessant forlik mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene, og jeg så i går at statsministeren også gjerne kunne tenke seg å ha Bondevik i regjering. Vi kan derfor kanskje snakke om at det har oppstått et slags nytt sentrum, og at Arbeiderpartiet og sentrumspartiene utgjør dette. Men det betyr jo også at visjonene for framtida blir mer uklare, og at Arbeiderpartiets egne ambisjoner og egen profil er mer utvisket. Når vil statsministeren sette seg klare mål for hvordan Norge skal forandres på lang sikt, og ikke bare trække rundt i sentrum?

Statsminister Jens Stoltenberg: Vi har satt oss veldig gode og klare mål for hvordan Norge skal forandres på kort sikt, på mellomlang sikt og på lang sikt. Det gjorde vi i det programmet vi vedtok på Arbeiderpartiets landsmøte for noen dager siden, og jeg gjorde det i den talen jeg holdt til Arbeiderpartiets landsmøte. Men det er jo slik at hvis vi skal gjøre noe på lang sikt, må vi også være i stand til å gjøre noe på kort sikt. Og det statsbudsjettet vi nå har enighet om, for 2001, innebærer viktige skritt i retning av de målene vi har på lang sikt om mer velferd, mer rettferdighet og et tryggere samfunn å leve i for menneskene i landet vårt.

Vi gjør mye på området skole, ikke minst i forhold til at det er kommunene som eier og driver skolene. Derfor har vi en historisk satsing på mer penger til kommunene – 5 milliarder kr. Det er ikke minst viktig også for skolene. Vi har egne satsinger i forhold til informasjonsteknologi i skolen, og vi har løst i forhold til lærerlønningene som finansieres i 2001-budsjettet, og som er en fordel for lærerne, men også en fordel for innholdet i skolen.

Så er det riktig at vi har åpnet for samarbeid med sentrumspartiene i regjering. Det er to år siden Arbeiderpartiet tok til orde for det.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Magnhild Meltveit Kleppa.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det kjennest jo godt for Senterpartiet å lytta til statsministeren si beskrivelse av korleis budsjettet i samarbeid med sentrum har fått ein betre fordelingsprofil. Når det gjeld skule og tiltak for barn og unge, er det rett at Regjeringa frå før hadde lagt inne nokre tiltak. Så er det også eit faktum at sentrum ikkje fekk Arbeiderpartiet så langt som vi ville. Men vi er svært nøgde med dei 1 250 mill. kr ekstra som kommunane no får, som gjer at dei kan la vera å setja av eigne midlar til attlevandepensjonar og i staden kan bruka midlane sjølve til forbetring av forholda til sine vanskelegstilte.

I tillegg har statsministeren no lovt å gjennomgå kommunane sin gjeldssituasjon. Er han einig med Redd Barna, som på fjernsynet peika på den vanskelege situasjonen mange barn er i som følgje av ulik kommuneøkonomi?

Statsminister Jens Stoltenberg: Det er slik at dette nå begynner å likne på en budsjettdebatt. Den skal vi ha til uka. Og som alle andre budsjettdebatter minner det litt om norgesmesterskap i å bevilge mest penger til alle gode formål som alle er tilhenger av. I den øvelsen er vi alle ganske gode. Det er ikke krevende å være for mer penger til gode formål. Det krevende er å finne plass til det innenfor ansvarlige rammer på et statsbudsjett, dvs. enten å være villig til å si nei til andre gode formål for å finne mer til de aller beste formålene, f. eks. skole, og/eller å være villig til å gjøre noe på inntektssiden gjennom skatter og avgifter.

Det som er det imponerende med forliket mellom sentrum og Arbeiderpartiet, er ikke bare at vi har funnet penger til de gode formålene, men det er at vi har funnet det innenfor en ansvarlig ramme der vi også tar belastningen med å si nei på noen områder, og faktisk tar belastningen med å stramme inn litt i privat sektor. Det viktige med forliket er at vi har blitt enige om å holde de rammene som Regjeringen foreslo, og er villige til å stramme inn noe i privat sektor for å finne mer penger bl.a. til skoler, kommuner og alle andre gode formål. Det er det som er det imponerende, og der har jeg altså gratulert forhandlerne og står ved det.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Jan Simonsen (Frp): Spørsmålet mitt går til justisministeren:

Aftenposten hadde nylig et oppslag om en sikringsdømt pedofil overgriper som ble kjæreste med en mor til to mindreårige barn. Til tross for det ble moren ikke informert av Kriminalomsorg i frihet, selv om denne personen altså var under soning for overgrep nettopp mot mindreårige barn.

Mitt spørsmål går ikke direkte på denne saken – jeg vil at den skal ligge i bunnen – og spør litt mer generelt. Når en person får sikringsdom, er det fordi retten mener at denne personen er en trussel og en fare for samfunnet. Mener justisministeren at det overhodet er forsvarlig at sikringsdømte soner utenfor fengslene i regi av Kriminalomsorg i frihet, når vi vet at det øker muligheten for den pedofile overgriperen til å begå nye overgrep?

Statsråd Hanne Harlem: Sikringsinstituttet er som representanten Simonsen sier, et institutt som skal sikre at man kan sitte innesperret en periode, ikke som straff, men for å beskytte samfunnet. Men også sikringsdommer er gitt for en periode – gjerne fem eller ti år. Det betyr at når sikringsperioden er over, skal vedkommende normalt ut i samfunnet igjen. Da er det en mye bedre løsning at man forbereder løslatelsen til samfunnet ved en gradvis overgang, enn at man har folk innesperret fullt og helt inntil den dagen vedkommende løslates og dermed er helt fri. Og den progressive overgangen fra full innesperring til frihet mener jeg har gode grunner for seg.

Men så er det selvfølgelig viktig at man i den progressive overgangen ivaretar sikkerhetsmessige hensyn. Det må ligge under ved enhver vurdering av et skritt fra full innesperring og ut i frihet. Derfor er det f.eks. riktig når man vet at en som er sikringsdømt for seksuelle overgrep, har nær kontakt med barn, i forbindelse med en friskring f.eks., at man prøver å få til varslingsrutiner. For det må være sikkerhetshensynet som står foran, men det må veies mot det faktum at folk skal ut i samfunnet igjen, og at vi er nødt til å ha en gradvis overgang, slik at vi får en fornuftig overgang til frihet og bidrar til at situasjonen i frihet etterpå går best mulig.

Jan Simonsen (Frp): Vi vet jo i praksis at det er helt umulig for Kriminalomsorg i frihet å ha full kontroll med de sikringsdømte som soner på denne måten ute i samfunnet. De går ut og inn av hybelhus, og de har full anledning til å begå nye overgrep, og de er gode til å skjule sine overgrep. Jeg føler meg derfor ikke trygg på det svaret justisministeren gav. Mitt tilleggsspørsmål blir: Når samfunnet ikke er villig til å ta de nødvendige skritt for å sikre barn mot pedofile overgripere, vil hun da i det minste sørge for at foreldrene kan gjøre det som er mulig for å trygge sine barn, gjennom å innføre ordninger slik at de til enhver tid kan vite om det finnes pedofile overgripere som soner sikringsdommer, i nærmiljøet? Det kan gjøres gjennom Internett-løsninger, informasjonstelefoner eller på andre måter, men det sentrale er at foreldrene må ha en mulighet til å vite at det finnes en person som er farlig for deres barn, i nærheten av der de bor.

Statsråd Hanne Harlem: Som jeg svarte i Stortingets spørretime for noen få uker siden, arbeider vi med et rundskriv om spørsmålet om politiets adgang til å varsle om presumptivt eller potensielt farlige personer, herunder pedofile. Jeg tror ikke det er en løsning uten videre å si at man i sin alminnelighet skal varsle om at det finnes folk i nærmiljøet som tidligere er straffedømt. Men jeg mener at det til en viss grad, hvis det er spesielle grunner til det og det er for å forebygge kriminelle handlinger, burde være mulig å varsle f.eks. skole og barnehage. Og i situasjoner som vi også har hatt, hvor tidligere dømte har tatt jobb som dagpappa i en familie, er det all grunn til å varsle familien. Men jeg tror vi må finne en mellomløsning mellom full varsling – hvor vi kan få situasjoner som i England, hvor folk begår selvmord, hvor feilopplysninger kommer ut osv. – og det å ikke ha noen form for varsling i det hele tatt.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Kristin Krohn Devold (H): Jeg har et spørsmål til justisministeren.

I vår behandling vi en sak om hvordan vi skal få en rask utsendelse av voldelige og kriminelle asylsøkere som har en grunnløs asylsøknad. Det var full enighet i Stortinget om at vi skal benytte oss av den hasteparagrafen som finnes, og vi fikk forsikringer fra Justisdepartementet om at vi har det nødvendige lovgrunnlaget. Nå, et halvt år senere, viser praksis at de fleste som driver asylmottak, humanitære organisasjoner og svært mange politidistrikt føler de står nokså hjelpeløse overfor organisert kriminalitet, som ofte går ut over de andre asylsøkerne primært. Mener justisministeren at vi har tilstrekkelige hjemler til å pågripe kriminelle som bor i asylmottak, få avslått asylsøknaden der den er grunnløs og sendt dem ut av landet raskt?

Statsråd Hanne Harlem: Så langt har vår vurdering vært at det ikke er lovgrunnlaget som i utgangspunktet er problemet her. Vi har bl.a. den ordningen at både politi og asylmottak har beskjed om å varsle UDI umiddelbart i det øyeblikk det er spørsmål om anmeldelse, siktelse eller tiltale for kriminelle handlinger i forhold til asylsøkere, med den hensikt at saken skal hastebehandles og settes foran i køen for raskt å få avgjort om vedkommende har adgang til å bli i Norge eller ikke. Det er også etter Stortingets behandling innskjerpet at både asylmottak og politidistrikt må melde fra til UDI. Så jeg tror ikke det er lovgrunnlaget det er noe i veien med, problemet er at det fortsatt er for lang saksbehandlingstid i UDI i forhold til det som er ønskelig, og kommunalministeren bl.a. arbeider hardt for å klare å få dem ned. Men utfordringen er, som jeg er sikker på at representanten Krohn Devold er godt kjent med, at vi har fått en veldig stor økning i antall asylsøkere i løpet av de siste ett-to årene, noe som gjør at det er vanskelig for UDI å holde saksbehandlingstiden nede.

I tillegg vil jeg vise til at kommunalministeren i sponsspørretimen sist onsdag, og det var i forståelse med

meg, sa at vi gjerne går igjennom dette en gang til for å se om det er mulig å gjøre endringer også i lovgrunnlaget for å se om det er enda mer vi kan gjøre, for jeg er enig med representanten Krohn Devold i problembeskrivelsen, nemlig at det er uholdbart at folk søker seg til Norge under dekke av å være asylsøkere for å begå organisert kriminalitet. Det er den beskrivelsen politidistriktene gir. Og selv om det kanskje ikke er mange, så er noen mange nok.

Kristin Krohn Devold (H): Problemet er at politidistriktene når det gjelder kriminelle asylsøkere sier tydelig, senest i Dagsavisen den 20. november:

«Vi har ikke hjemmel, verken i straffeloven eller i utlendingsloven til å holde dem i politiets varetekt.»

Det står i direkte strid med de opplysninger komiteen fikk i vår da vi behandlet denne saken. Hvis det ikke er slik at det er lovhjemlene som mangler, kan justisministeren da forsikre om at hvert eneste politidistrikt vil få et rundskriv eller en klar beskjed om hvordan dette lovverket skal håndheves? En ting komiteen sa helt tydelig, er at det er enda viktigere at man i asylmottakene får tatt de tunge kriminelle elementene ut enn det faktisk er for øvrig i samfunnet. I asylmottakene bor det mange barnefamilier som har opplevd en tøff livssituasjon der de kommer fra, og som altså kan risikere å ha voldelige, truende mennesker på naborommet, som er tilbake på asylmottaket 12 timer etter at politiet har tatt hånd om dem. Kan justisministeren forsikre om at slike retningslinjer nå vil bli gitt?

Statsråd Hanne Harlem: Det jeg refererte til innledningsvis, var at politiet – og det fremgår av påtaleinstruksen – har instruks om å melde fra til UDI om siktelser og tiltaler, slik at UDI får behandlet saken fort. Jeg har ikke sagt at det er adgang til varetektsfengsling av asylsøkere i større grad enn av andre. Og det er klart at det å fengsle asylsøkere på et tynnere grunnlag enn det vi fengsler andre på, ser jeg store prinsipielle betenkeligheter ved. Så hvis det er spørsmål om å fengsle folk uten at en har det nødvendige lovgrunnlag for å fengsle, syns jeg ikke det er grunn til det.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Bjørn Hernæs.

Bjørn Hernæs (H): Dette begynte bra med at justisministeren sa at det ikke er lovgrunnlaget som mangler, og det bygger opp under det en samlet komite sa i innstillingen som ble behandlet i Stortinget den 13. juni i år, hvor vi understreket at den muligheten man har til å fatte hurtigvedtak når søknadene er «åpenbart grunnløse», skal brukes, og at saksbehandlingstiden skal ned. Da blir mitt spørsmål i lys av de hendelsene vi har fått referert de aller siste dagene: Hører ikke statsråden hva Stortinget sier om disse sakene, eller vil hun ikke lytte til det? Vi sa at når det er åpenbart grunnløse søknader, skal de lovhjemler man har, brukes, og saksbehandlingstiden skal ned. Når det gjelder de sakene vi har fått referert de siste

dagene, f.eks. Norsk Folkehjelps oppslag i Dagsavisen mandag, var det vel, er det ingenting som tyder på at man bruker de hjemlene man har, og at saksbehandlingstiden går ned.

Statsråd Hanne Harlem: Når Stortinget sa at åpenbart grunnløse saker skal behandles etter hurtigparagrafen, var jo det i samsvar med det regelverket som Justisdepartementet beskrev som gjeldende regelverk. Jeg håper det ikke reises tvil om at Justisdepartementet og UDI benytter de hjemlene man har. Men som jeg også sa i mitt første svar, er problemet vårt at saksbehandlingstiden er lang, selv om vi har hjemlene, derfor fastholder jeg at det ikke er hjemlene som er problemet, men det at vi til sammen har for mange saker i forhold til saksbehandlingskapasiteten, slik at saksbehandlingen tar lang tid.

Jeg er selvfølgelig villig til å gå tilbake og – i samråd med kommunalministeren – én gang til sjekke at man faktisk følger de hjemlene og de forskriftene som er vedtatt, men jeg oppfatter det som et annet tema enn temaet om fengsling av asylsøkere på et ikke rettslig grunnlag.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Odd Einar Dørum (V): Jeg har et spørsmål til justisministeren.

Tidligere i år behandlet Stortinget en rekke endringer i lovgivningen for å beskytte mennesker i politi- og rettsapparatet mot trusler og overgrep, slik at rettsstaten skulle være trygg, og i den sammenhengen så man også på spørsmålet om anonyme vitner. I debatten rundt dette reiste flere representanter, bl.a. jeg på vegne av Venstre, spørsmålet om vitnebeskyttelse. Senere har et slikt initiativ på vegne av alle sentrumpartiene i Nordisk Råd blitt reist overfor de nordiske regjeringer, fordi vi ser at organisert kriminalitet ofte tvinger mennesker til å flykte, og at de ofte er hjelpeløse, slik situasjonen er i dag.

Mitt spørsmål til statsråden er: Kan hun forplikte seg til at vi i løpet av rask tid skal få et skikkelig vitnebeskyttelsesprogram i Norge, eller i nordisk sammenheng der det måtte være nødvendig, slik at vitnene kan regne med trygghet når de blir utsatt for organiserte kriminelle? Vi kjenner dem jo på en rekke områder, det gjelder både narkotika og vold. Så spørsmålet er presserende etter min mening.

Statsråd Hanne Harlem: I den proposisjonen som representanten Dørum viser til, ble det også sagt at vi skulle arbeide med det. Representanten Dørum tok opp spørsmålet om nordisk samarbeid, og den gangen svarte jeg – som jeg gjerne gjentar – at jeg syntes det var et fornuftig initiativ, som jeg også skjønner at representanten Dørum har gjentatt i forbindelse med Nordisk Råd. Det setter jeg pris på, det synes jeg er et godt initiativ. Jeg forplikter meg gjerne til at vi skal følge opp det så raskt som mulig.

Odd Einar Dørum (V): Det synes jeg var et konstruktivt svar for å sikre rettsstaten og beskytte vitner.

Da stiller jeg et tilleggsspørsmål: Kan vi da ganske raskt regne med at vi får en endring i lovverk og regler slik at det skal bli lett for de menneskene som trenger det, å skifte personnummer? For det er dessverre lettere i dette landet å skifte navn enn å skifte personnummer – og en blir funnet på personnummeret.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg må svare omtrent på samme måte igjen. Jeg er helt enig med representanten Dørum i at det er viktig å få raskt til, og det har – for å være helt ærlig – gått for lang tid allerede for norske myndigheter å klare å få orden på dette. Jeg er opptatt av å få dette raskt til, men jeg kan ikke love *hvor* raskt vi får det til.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Terje Knudsen (Frp): Mitt spørsmål går til fiskeriministeren.

I en pressemelding fra Fiskeridepartementet den 4. oktober sier statsråd Gregussen at det er helt avgjørende at maten som spises i Norge og i 170 land som kjøper norske sjøprodukter, er trygg og har god kvalitet. Gregussen viser til at sikker og god sjømat er en forutsetning for å kunne utløse de store mulighetene for verdiskaping i norsk havbruksnæring. Men så leser jeg i «Fiskaren» at det ikke er uvanlig med utbrudd av salmonella i norsk fiskemelnæring – altså i førnæringen. Mer sjokkerende er det å lese at norske fiskemelprodusenter har blitt enige om å hemmeligholde salmonellautbrudd. Mitt spørsmål er: Kjenner statsråden til dette? Vil statsråden gripe inn overfor den ukulturen som forsøk på hemmeligholdelse er, og vil også statsråden finne retningslinjer som effektivt stopper bruk og salg av fiskemel som det er fare for er salmonellainfisert?

Statsråd Otto Gregussen: De konkrete sakene som det vises til, viser med all mulig tydelighet at det er nødvendig at man tar et skikkelig ansvar både for dem som leverer råstoff til fiskefôrproduksjon, og for dem som produserer fiskefôr. Jeg tror at vi er nødt til å stole på at de normale reglene for handelsbetingelser mellom kontraktspartnere er slik at vi sikrer at de produktene som leveres, holder den kvalitet som kreves. Det er etter det jeg forstår, ikke uvanlig at man har denne type problem. Det må håndteres av den enkelte fabrikk, og det er selvsagt ikke tillatt å sende i normal omsetning produkter som kvalitetsmessig ikke holder mål.

Terje Knudsen (Frp): Jeg takker for svaret. Nå følte jeg ikke at statsråden sa noe om det som jeg reagerer mest på, nemlig at det av næringen forsøkes hemmeligholdelse.

Ifølge Knut Roger Sivertsen i Fiskeridirektoratet fører bruken av fiskeavskjær som råstoff i melindustrien til økt fare for salmonella. Fiskemel brukes ikke bare til fiskefôr og dyrefôr, dette brukes også til menneskeføde i tablettform som helsekost og som smakstilsetning i supper. Hadde denne saken handlet om salmonellainfeksjon i

kylling, hadde det blitt iverksatt tiltak omgående. Hvilke konkrete tiltak har statsråden tenkt å iverksette overfor fôrprodusentene for å forebygge salmonellautbrudd, og vil statsråden reagere på forsøk på hemmeligholdelse?

Statsråd Otto Gregussen: Som jeg sa: Dette med at man leverer produkter av riktig kvalitet, er en sak både mellom kontraktspartnerne og i forhold til norske myndigheter. Norske myndigheter må fortsette å utøve aktiv kontroll, ved at internkontroll mv. gjennomføres på en slik måte at slike ting ikke oppstår.

Når det gjelder produkter som brukes til menneskeføde, er det klart en helt annen kontroll, og tilleggskontroll, og for disse produktene stilles det strenge krav også til produsentene. Men dette er altså ting som forekommer. Det er ting man er nødt til å håndtere i hvert enkelt tilfelle, og det blir så langt jeg har kunnskap om, også gjort, til store utgifter for de produsentene som opplever dette problemet.

Jeg vil for øvrig legge til at det er viktig at vi tar vare på alt råstoff fra fisk. Det er også viktig at vi får til å utnytte biprodukter fra fisk, som f.eks. avfall til fiskefôr. I det store og hele er dette fullt mulig og svært positivt.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: På grunn av det høye antall spørsmål som skal besvares, finner presidenten å måtte meddele at han, med hjemmel i forretningsordenens § 53 nr. 3 siste ledd, har bestemt at det kun vil bli gitt anledning til ett tilleggsspørsmål etter at hovedspørsmålet er besvart. Dette anses nødvendig for at dagens kart kan ferdigbehandles innenfor den reglementsmessige tid for formiddagens møte.

Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Presidenten vil minne sine kolleger om at i den forrige spørretimen var endringene av en slik art at Stortinget måtte ha avbrudd i sine forhandlinger. Presidenten ber derfor om at alle aktører medvirker til at denne spørretimen kan gå uten avbrudd.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 8, fra representanten Bror Yngve Rahm til kommunal- og regionalministeren, er overført til arbeids- og administrasjonsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av arbeids- og administrasjonsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra kirke-, utdannings- og forskningsministeren blir spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 32, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 9, fra representanten Hilde Frafjord Johnson til helseministeren, blir etter anmodning fra statsråden

flyttet og besvart etter spørsmål 36, dvs. til slutt i spørretimen. Spørsmålet vil bli tatt opp av representanten Are Næss.

Spørsmål 23, fra representanten Bent Høie til miljøvernministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 24, fra representanten Per Roar Bredvold til miljøvernministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren på vegne av miljøvernministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra forsvarsministeren blir spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 5, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 25, fra representanten Øystein Hedstrøm til landbruksministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av landbruksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 27, fra representanten Jørn L. Stang til justisministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 29, fra representanten Gunnar Kvassheim, og spørsmålene 30 og 31, fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og familieministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Anita Apelthun Sæle (KrF): «En misjonær fra Bergen er fengslet i Nepal. Han er anklaget for «misjonsvirksomhet». Anklagen er et anslag både mot trosfrihet og ytringsfrihet. Nepal har undertegnet de sentrale menneskerettskonvensjoner.

Hva vil utenriksministeren gjøre for at misjonæren skal bli løslatt?»

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Den norske ambassaden i Nepal har bistått den norske misjonæren fra han ble arrestert av myndighetene i Nepal i slutten av oktober. Vedkommende sitter nå varetektsfengslet, og han er siktet for «ulovlig misjonering».

Vår ambassade i Katmandu står i jevnlig kontakt med misjonæren. En representant fra ambassaden besøkte ham sist søndag sammen med ambassadens faste advokat. De hadde videre samtaler med sentrale personer på stedet.

Ambassaden vil kontakte fengselsmyndighetene med sikte på at misjonæren kan overføres til Katmandu. Ambassaden kan da på en mer hensiktsmessig måte bidra til at vedkommende fullt ut ivaretar sine interesser.

Jeg kan forsikre representanten Apelthun Sæle at Utenriksdepartementet følger denne saken meget nøye. Statssekretær Møgedal reiser i slutten av denne uken til Nepal, og hun har til hensikt å ta opp saken med nepalske myndigheter.

L o d v e S o l h o l m hadde her teke over presidentplassen.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Eg takkar for svaret. Det svaret er eg veldig glad for.

Nepal har som kjent underteikna dei sentrale menneskerettskonvensjonane. Ein del av norsk bistand har nettopp vore knytt til det å fremja menneskerettar og demokratisering.

Vil utanriksministeren i kontakt med nepalske styresmakter knyta slike bistandsmidlar til brot på menneskerettar, eventuelt til handsaminga av den norske statsborgaren, slik Noreg har gjort når det gjeld å avdekkja korrupsjon? Ser utanriksministeren dette som eit gylle høve til å ta opp brot på menneskerettar og krav om respekt for menneskerettar i Nepal? Dei siste fem–seks åra har det vore kritisk når det gjeld menneskerettar i Nepal. Det har vore auka tortur og auka bruk av utanomrettslege avrettingar. Kva kan og vil UD gjera for å betra menneskerettane generelt i Nepal?

Det var mange spørsmål, men det var også berre eitt høve.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det viktigste nå er å få gjort noe for misjonæren.

Dernest vil jeg si at det er en dialog med Nepal, og har vært det lenge, om menneskerettigheter. De inngår i den politiske dialogen som vi har med landet. Nepal er et hovedsamarbeidsland for oss, vi har bistand til landet. Det er klart at disse to tingene henger nøye sammen. Stortinget har pekt på at man i økende grad bør arbeide for godt styresett, demokrati og menneskerettigheter. Det er derfor en viktig del av den dialogen som vi har med myndighetene i Katmandu.

Men det viktigste nå er å få gjort noe konkret for denne misjonæren.

S p ø r s m å l 2

Tor Nymo (Sp): Jeg tillater meg å rette følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Forsvarssjefens internrevisjon er kommet i søkelyset ved at pressen har referert fra kritiske rapporter den har utarbeidet. Ifølge media skal internrevisjonen nå legges ned. I Forsvaret er det behov for et organ som har en uavhengig stilling, for å evaluere alle nivåer på et fritt grunnlag. Det kan nå synes som om man vil fjerne denne avdelingen, fordi den har kommet med kritikk av effektivitet og måloppnåelse i Forsvaret.

Er den planlagte nedleggelsen i tråd med statsrådets ønsker?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Jeg er selvsagt for en uavhengig revisjonsvirksomhet i Forsvaret. Økonomireglementet legger til grunn at internrevisjon skal ha nødvendig integritet.

Det er grunn til å understreke at det er Riksrevisjonen som har revisjonsansvaret for statsregnskapet, og som er Stortingets kontrollorgan. Det konstitusjonelle kontrollansvaret for Forsvaret tilligger meg som statsråd. Forsvarsdepartementet er som regjeringskontor ansvarlig for overordnet styring og kontroll med underlagte etaters virksomhet. Som en del av den utøvende statsmakt fører Forsvarsdepartementet tilsyn med etatenes virksomhet.

Departementet har etablert en controllerenhet som fører overordnet kontroll med virksomheten.

Forsvarssjefen er som etatsleder ansvarlig for at Forsvarets militære organisasjon har effektive og hensiktsmessige styringssystemer og rutiner. Det er linjelederne under forsvarssjefen som har det daglige ansvar for etablering, gjennomføring og oppfølging av økonomiforvaltningen. Internrevisjonens oppgaver er å se etter om den etablerte styring og kontroll er tilstrekkelig og fungerer etter sin hensikt.

For store og sammensatte virksomheter som Forsvarets militære organisasjon legger økonomireglementet opp til at det er aktuelt å ha etablert en internrevisjon som er en del av etatslederens, altså forsvarssjefens, verktøy for oppfølging. Internrevisjonens integritet oppnås ved at den ikke pålegges å utføre kontrolloppgaver som ligger i linjeansvaret.

Jeg viser til omtalen av endringsbehovet ved Forsvarets overkommando i St.prp. nr. 1 for 2000-2001. Eventuelle endringer i Forsvarets internrevisjon vil bli besluttet som del av dette arbeidet.

Forsvarsdepartementet har denne høsten startet et utredningsarbeid om den framtidige organiseringen av departementet og kommandoapparatet under departementet. Fastsettelse av en endelig revisjonsstruktur for Forsvaret må ses i sammenheng med dette arbeidet.

Tor Nymo (Sp): Jeg takker statsråden for svaret.

De ansattes organisasjoner har påpekt at forsvarssjefens internrevisjon med sin plassering rett under forsvarssjefen har den integritet og uavhengighet som er nødvendig for en slik enhet. De har også påpekt nødvendigheten av slik plassering for å komme med rapporter hvor uheldige forhold på alle nivåer i organisasjonen blir påpekt. Vil statsråden ta hensyn til merknadene fra de ansattes organisasjoner?

Det har i den senere tid vært fokusert på konsulentbruken i offentlig virksomhet, og det har vært signalisert at slik bruk må reduseres. Internrevisjonfunksjonen for det øverste nivået i Forsvaret skal, dersom det foreliggende forslag blir gjennomført, ivaretas av eksterne konsulenter. Er denne utviklingen i tråd med departementets ønsker?

Statsråd Bjørn Tore Godal: Vi vil selvsagt vektlegge synspunkter fra de ansatte i denne prosessen. Jeg tror ikke forsvarssjefen kan sies å være kjent som en mann som vil unngå kritikk, han er tvert imot meget vant til kritikk, og han vil som etatsleder gjerne ha et system under seg som så effektivt som mulig kan gjøre ham i stand til å kontrollere at det som er politiske og militære vedtak i ledelsen, følges opp i Forsvarets organisasjon. Det er det som er internrevisjonens oppgave i dag. En får kanskje inntrykk av at en tror internrevisjonen er Stortingets verktøy for kontroll. Det er det langt ifra, det er forsvarssjefens eget organ, og jeg har et litt avslappet forhold til hvordan han prioriterer der, forutsatt at han lever opp til politiske vedtak i storting og regjering. Men alle de innspill som kommer både fra ansatte og fra andre, skal vi ta

med. Og det å trekke på eksterne konsulenter er ikke fremmed for offentlige etater, det kan selvfølgelig også være aktuelt.

S p ø r s m å l 3

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«I forbindelse med utbygging av Regionfelt Østlandet er det satt av 62 mill. kroner til kulturminneprosjektet. Per i dag er det avdekket 366 kulturminner, hovedsakelig fangst-, jern- og kullgroper, på 15 pst. av det 226 km² store feltet.

Er statsråden enig i at kulturminnene i området med dette i hovedsak er registrert og bevart for fremtiden, slik at midlene kan brukes i spesielle områder og ellers overføres til andre formål?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Kortversjonen er: nei, ikke helt enig. Jeg skal begrunne det.

Pr. september 2000 er det avdekket ca. 1 100 kulturminner, og 46 pst. av det totale arealet er registrert i forbindelse med den planlagte utbygging av Regionfelt Østlandet.

Omfanget av registreringene etter kulturminneloven avgjøres av vedkommende fagmyndighet, i dette tilfelle Hedmark fylkeskommune. Kulturminneloven pålegger tiltakshaveren, altså Forsvaret, å svare for kostnadene ved undersøkelsene. For å avklare de faglige rammene og totalkostnadene har det vært et nært samarbeid mellom fagmyndighet og tiltakshaver, Forsvarets Bygningstjeneste. Riksantikvaren, Universitetets kulturhistoriske museer – Oldsaksamlingen og planmyndigheten, Åmot kommune, har også vært representert i dette arbeidet. I denne fasen har tiltakshaver søkt å gi sitt bidrag til å holde kostnadene innenfor en riktig ramme.

Arbeidet består av både registreringer og utgravninger. Budsjettet for registreringsdelen utgjør ca. 19 mill. kr, mens budsjettet for arkeologiske utgravninger, som utføres av Universitetets kulturhistoriske museer – Oldsaksamlingen, utgjør 43 mill. kr, totalt 62 mill. kr. Arbeidet forventes utført i perioden 1999-2004, og pr. i dag er 9 mill. kr forbrukt.

Det er nødvendig å sikre at kulturhistorisk kunnskap ikke går tapt, og utbyggingen av regionfeltet må tilpasses øvrige natur- og samfunnmessige hensyn. For en vellykket gjennomføring av regionfeltprosjektet er det derfor viktig at de arkeologiske undersøkelser fortsetter i samsvare med avtalt framdrift.

Det er min oppfatning at kulturminneundersøkelsene i regionfeltet ikke avviker vesentlig fra andre prosjekter det er naturlig å sammenligne med. Jeg finner det derfor korrekt å holde meg til de rammer for undersøkelsene som er avtalt mellom tiltakshaveren, Forsvarets Bygningstjeneste, og ansvarlig fagmyndighet i Hedmark fylkeskommune.

Bjørn Hernæs (H): Takk for svaret. Nesten enig er også bra!

Jeg vil slutte meg til det som statsråden sier om at det er helt nødvendig å sikre at kulturhistorisk kunnskap ikke går tapt, og at utbyggingen av regionfeltet må tilpasses øvrige natur- og samfunnsmessige hensyn.

Nå gikk spørsmålet mitt på registrering, og det svarer jo statsråden på innledningsvis. Men så tar han også opp spørsmålet om de arkeologiske utgravningene, og det fremkommer ikke helt av svaret hvor langt man er kommet der, og hvilke kostnader som er påløpt. Det ville være ønskelig om statsråden kunne si noe om både takt og omkostninger så langt.

Ellers forstår jeg svaret i den retning at det er ting som tyder på at man ikke vil behøve alle de til sammen 62 mill. kr som er satt av til prosjektet. Det var vel slik jeg måtte forstå statsrådets formulering – det var vel ikke en formulering, men en antagelse – om at det kanskje kan være noen penger å spare på prosjektet.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Når det gjelder detaljene i hvor langt man er kommet med å grave, må jeg nok komme tilbake til det overfor spøreren.

Ellers vil jeg si generelt at det kan jo tenkes at det her er noe midler å spare, men å forskuttere det nå, det er for tidlig. Der må jeg vise til mitt svar.

Jeg forstår representantens utålmodighet som går ut på å bruke disse pengene til noe annet, hvis det er noe å bruke etter at vi har gjennomført opplegg i samsvar med Stortingets forsett. Men det er det altså umulig å si noe konkret om nå så tidlig i fasen.

S p ø r s m å l 4

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg ønsker å stille forsvarsministeren følgende spørsmål:

«Forsvarets overkommando/Hæren (FO/HST) har besluttet at mobiliseringsutstyr, våpen, ammunisjon og uniformer, ikke lenger skal være utlevert til mobiliseringsdisponert befall i Hæren.

Ser statsråden noen betenkeligheter med denne «avvæpningen» av landets reserveoffiserer, selv om det gis mulighet for enkelte til å unngå dette gjennom avtalen som er inngått mellom NROF og FO/HST?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Først vil jeg gjøre oppmerksom på at denne inndragningen av våpen og utstyr bare berører mobiliseringsdisponert befall i Hæren. Pr. i dag er det om lag 12 000 våpen ute blant dette mobiliseringsbefallet.

Bakgrunnen for tiltaket har i det vesentlige vært behovet for å få bedre kontroll, også sikkerhetsmessig, over de våpen som er ute blant Hærens mobiliseringsbefall. Jeg gjør i denne forbindelse oppmerksom på at det også er en rekke befall som ikke lenger er disponert i mobiliseringsforsvaret, men som fortsatt innehar sitt mobiliseringsutstyr.

Jeg er derfor ikke enig med representanten Bredvold når han omtaler den iverksatte ordning som en «avvæpning» av landets reserveoffiserer. Jeg kan forsikre representanten Bredvold om at også jeg ser denne gruppen of-

fiserer som viktig for vårt mobiliseringsforsvar. Det inn-dratte utstyr vil nå imidlertid bli oppbevart på mobiliseringslager, og det befall som fortsatt er mobiliseringsdisponert til Hærens avdelinger, vil få sitt utstyr utlevert ved sin avdeling ved eventuell mobilisering.

Når det gjelder eventuelle betenkeligheter med den iverksatte ordning, gjør jeg oppmerksom på at mobiliseringsdisponert befall i Hæren, som for andre styrker, er forutsatt å inngå i en avdeling. De skal ikke vanke rundt enkeltvis i terrenget. En slik avdeling vil neppe være i stand til å løse sitt forutsatte oppdrag i en mobiliserings-situasjon om befalet ikke er i stand til å møte nettopp ved avdelingen. Det viktigste er derfor å sikre at også mobiliseringsbefallet kan møte ved sin fastsatte avdeling. Dette gjøres bl.a. ved å iverksette mobilisering så vidt tidlig at det også muliggjør en overføring mellom og innen landsdelene. Det innebærer at Hærens kampkraft neppe kan måles ut fra enkeltsoldater med håndvåpen, men må ses i lys av den kampkraft de respektive avdelinger har etter fram møte. På denne bakgrunn og i lys av situasjonen for øvrig ser jeg det iverksatte tiltak fra de fagmilitære myndigheters side som ubetenkelig. Det er tvert imot forsvarlig.

For ordens skyld gjør jeg oppmerksom på at tiltaket ikke omfatter befall og soldater tilhørende Heimevernets avdelinger.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg tror at både statsråden og vi andre som ser Forsvaret som en svært viktig del av det norske – og det internasjonale – samfunn, ønsker å bidra til at Norge skal ha et så godt forsvar som mulig.

Men ved dette pålegg om innlevering av både våpen og utstyr tror jeg det dessverre vil skje en reduksjon av motivasjonen hos mange av våre reserveoffiserer. Mange ser på det som en nedbygging av Forsvaret, og at beredskapen dermed svekkes. Men det viktigste er likevel, slik jeg ser det, at den yrkesmessige stolthet, samhold, m.m. kan forsvinne.

Ser statsråden at motivasjonen for dem som gikk inn i Forsvaret for å ta ansvar, yte litt mer og dermed bidra til å forsvare landets, Kongens og flaggets heder, på sikt kan bli borte, med de følger dette kan få?

Bjørn Tore Godal: Nei, jeg ser i grunnen ikke den faren.

Det å vite at mitt våpen er oppbevart på en tilfredsstillende måte ved den avdeling jeg skal tjenestegjøre ved i en mobiliseringssituasjon, må jo være det vesentlige. Den yrkesmessige stolthet som måtte bestå i å ha børsa så å si i skapet hjemme, hvor den forutsetningsvis ikke skal brukes, ser jeg ikke helt poenget ved. Det tilfredsstillende må være at våpenet er der når man trenger det, og det er i oppsatt enhet når enheten fungerer sammen.

S p ø r s m å l 5

Trond Helleland (H): Jeg vil gjerne få stille forsvarsministeren følgende spørsmål:

«Stortinget har vedtatt å legge infanteribataljonen for NATOs utrykningsstyrke til Heistadmoen, og store summer er investert i opprustning av leiren. Generalinspektøren for Hæren har foreslått at kontingent 0801 til Telemark bataljon skal flyttes fra Heistadmoen til Skjold.

Er den foreslåtte flyttingen til Skjold en forskuttering av behandlingen av Forsvarsstudie 2000 og Det forsvarspolitiske utvalg, eller er det bare et midlertidig unntak som gjelder i 2001?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Kontingent IV til Kosovo består av Telemarksbataljonen, som vil være i operasjonsområdet høsten 2001. Samme høst og påfølgende vår må ny kontingent utdannes i Norge for å overta som kontingent VI høsten 2002.

Befalet som tilhører Telemarksbataljonen, er derfor i tjeneste i Kosovo høsten 2001 samtidig som de teoretisk skal kunne utdanne ny kontingent på Heistadmoen. Som løsning på dette problemet har det vært vurdert å beordre og tilsette ca. 140 befal som kan gjennomføre utdanningen på Heistadmoen av kontingent VI.

Konsekvensen av å tilbeordre nødvendig antall yrkesoffiserer til Heistadmoen vil være at Hærens øvrige utdanningsavdelinger blir tappet for yrkesoffiserer og kompetanse, og at disse offiserene må erstattes med engasjert befal. Hæren mangler driftsmidler for å tilsette 140 befal på Heistadmoen neste år.

Generalinspektøren for Hæren har som alternativ valgt å utdanne kontingent VI i Nord-Norge. Nord-Norge gir flere fordeler. I Nord-Norge er det tilstrekkelig kapasitet til å kunne utdanne kontingent VI som en gjennomgående utdanning. Både infrastrukturemessig, materiellmessig og kompetansemessig ligger forholdene godt til rette. Hæren i Nord-Norge har lang erfaring og høy kvalitet på treningsstandarden, og er derfor fullt ut i stand til å løse dette oppdraget. Kostnadmessig er løsningen god, fordi Hæren verken har driftsmidler eller befal til å opprettholde produksjonen på Heistadmoen når så mange er i Kosovo.

Utdanning av styrker til Kosovo fra Nord-Norge er ikke noe nytt. Dagens kontingent III i Kosovo er blitt utdannet i Indre Troms. Den fagmilitære ledelse har de nødvendige fullmakter til å beslutte utdanningsvolum og midlertidig utdanningssted for å etablere tilfredsstillende løsninger, kostnadmessig og kvalitetsmessig. Jeg kan ikke se at Generalinspektøren for Hæren har forskuttet endringer i Forsvarets framtidige struktur. Disse endringene vil bli vurdert på et atskillig bredere grunnlag i forbindelse med langtidsproposisjonen. Det å gi utdanningsoppdraget til Nord-Norge for kontingent VI er en konsekvens av at Telemarksbataljonen er deployert til Kosovo høsten 2001. Telemarksbataljonen på Heistadmoen vil ivareta våre internasjonale forpliktelser som internasjonal utrykningsstyrke, IRF, bl.a. i den perioden kontingent VI avslutter utdanningen i Norge, og mens den er deployert til Kosovo.

Trond Helleland (H): Det ble mange kontingenttall her. Spørsmålet må vel være hvorfor befalet fra Heistad-

moen sendes til Kosovo for å drive fredsbevarende virksomhet når de skulle drive utdanning for fredsopprettende virksomhet, slik som kontingent I til Kosovo drev med.

Hovedspørsmålet mitt går naturligvis på Heistadmoens framtid. Jeg ser dette som et tegn på at man ved å vise til personellmangel forsøker å forskuttere en behandling, ut fra det vedtaket Stortinget fattet i 1992/93 om å legge Telemarksbataljonen til Heistadmoen. Derfor vil jeg be forsvarsministeren bekrefte at Heistadmoen fortsatt er med i vurderingen når den nye strukturen skal legges for Forsvaret. Dette går det nemlig forlydender om, og jeg har hørt at Heistadmoen er nullet ut i de arbeidsgruppene som nå jobber, og det er i strid med Stortingets vedtak.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Når det gjelder hvorfor vi nå er i denne situasjonen, viser jeg til svaret. Det er altså ikke noe nytt. Det har skjedd før, ut fra en hensiktsmessighetsbetragtning. Men jeg gjentar: Dette er ingen forskuttering av Stortingets behandling av Regjeringens kommende langtidsproposisjon om Forsvaret, og Heistadmoen er selvsagt med i vurderingsgrunnlaget i framtidig struktur.

Det er riktig at forsvarssjefen har nullstilt Heistadmoen, i betydningen gitt den en rød flekk på kartet, men alt som er gitt en rød flekk på kartet, vurderes og kvalitets-sikres og gjennomgås på et selvstendig grunnlag i departementets arbeid. Så her kan jeg trøste representanten med at ingenting er avgjort i så måte.

Presidenten: Då går vi til spørsmål 24.

S p ø r s m å l 24

Presidenten: Dette spørsmålet, frå Per Roar Bredvold til miljøvernministeren, blir svara på av forsvarsministeren på vegner av miljøvernministeren.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljøvernministeren som vil bli besvart av forsvarsministeren:

«I Hedmark og Oppland er 17 070 sauer rovdrydrept i løpet av årets beitesesong. Dette er en kjøttmengde som tilsvarer årsforbruket til 70 000 mennesker.

Synes statsråden 17 070 drepte sauer er et akseptabelt tapstall for å ha rovdryr i disse to fylkene, eller hvilket tall synes statsråden man skal akseptere?»

Statsråd Bjørn Tore Godal: Erstatningsoppgjøret for rovviltskader på sau er ikke avsluttet ennå, og det nøyaktige antallet sau som blir erstattet som rovvilt drept i år, er derfor ennå ikke kjent. Ifølge opplysninger fra Direktoratet for naturforvaltning har saueiere i Hedmark og Oppland søkt om erstatning for 16 998 dyr. Dette er om lag på samme nivå som i 1998 og 1999. Jeg kan for øvrig legge til at 65-70 pst. av det omsøkte antallet dyr er blitt erstattet som rovvilt drept i de to fylkene de siste årene.

Jeg er selvsagt på ingen måte fornøyd med at et stort antall sau årlig blir skadet eller drept i de områdene der vi har bestander av store rovdyr. Jeg har også forståelse for de belastninger saueeierne utsettes for i denne sammenhengen. Samtidig er det heller ikke akseptabelt å utrydde rovdyrene i Norge for å redusere tapet av sau på utmarksbeite. Dette har stortingsflertallet klart slått fast ved behandlingen av rovviltmeldingen i 1997.

Regjeringen har derfor iverksatt et omfattende arbeid for å sikre både levedyktige bestander av de store rovdyrene og et aktivt landbruk med utnyttelse av utmarksbeite. Det satses på en styrket og mer effektiv forvaltning, som innebærer både felling av rovdyr og tiltak i saueholdet som kan redusere rovviltskader.

Ved revideringen av statsbudsjettet for 2000 la Regjeringen fram en orientering om tapsutvikling og evaluering av forebyggende tiltak i rovviltforvaltningen. Her ble det varslet at Miljøverndepartementet i tiden framover vil satse enda sterkere på tiltak som skiller bufe og rovdyr i tid og rom.

Jerven står for en betydelig del av rovviltskadene på sau på landsbasis, og det finnes et kjerneområde for arten i det området representanten Bredvold refererer til. Miljøverndepartementet tar sikte på å foreta endringer i jerveforvaltningen for å redusere tap og konflikter i forhold til sauehold og tamreindrift. Det blir gjennomført en evaluering av forvaltningen vinteren 2000-2001, og blant de forhold som skal evalueres, er kjerneområdet for jerv i Sør-Norge.

Også gaupe og bjørn tar en del sau både i Hedmark/Oppland-området og på landsbasis. For ulv har skadeomfanget heldigvis de siste årene vært begrenset takket være omfattende forebyggende tiltak.

Jeg kan, oppsummert, forsikre representanten Bredvold om at det fra Miljøverndepartementets side vil bli arbeidet kontinuerlig for å redusere rovviltskadene på sau innenfor de rammer for rovviltforvaltningen som Stortinget selv har lagt til grunn.

Per Roar Bredvold (Frp): Jeg takker statsråden for svaret, som var et svar jeg forventet å få, dessverre må jeg nesten si, nemlig en orientering uten konkret å komme med et tall.

Ser ikke statsråden at det vil være urettferdig å legge byrdene ved rovdyrforvaltningen på en mer eller mindre bestemt yrkesgruppe, som for øvrig sliter? Hvis myndighetene vil ha en så stor rovdyrgruppe, med disse bufetap, får man si rett ut at næringen dessverre ikke har noen fremtid på grunn av rovdyrenes vekstmuligheter. De som driver med bufe, vet at rovdyr og bufe ikke kan leve sammen uten at den tapende part er bufeet.

Statsråd Bjørn Tore Godal: Representanten gjen tok ønsket om et tall. Hva er akseptable tap, er det 17 000 sauer, er det halvparten, eller er det 10 000 sauer? Jeg tror ikke han har hatt forventninger om, selv om miljøvernministeren hadde vært her, at det kom et slikt tall. Det må selvfølgelig drives ned så langt som overhodet mulig, og det er ikke mulig fra denne talerstol å presentere

noen måltall i en slik forbindelse. Det faller etter mitt skjønn på sin egen urimelighet.

Jeg har imidlertid en følelse av at representanten er grunnleggende uenig i den politikk Stortinget selv har lagt til rette på dette området, og det er jo greit nok. Men Regjeringen må altså forholde seg til Stortingets egen behandling av dette spørsmålet, og det tilsier at vi må forsøke å utvikle et regime hvor vi både har våre store rovdyr og kan drive effektivt landbruk.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 6.

S p ø r s m å l 6

Leif Helge Kongshaug (V): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Norges Turistråd offentliggjorde nylig en undersøkelse som viser urovekkende lite kunnskap om Norge i mange av reiselivets viktigste utenlandsmarkeder. Det underbygger sentrumsregjeringens strategi for å satse mer på langsiktig profilering og merkevarebygging av Norge som turistmål.

Har statsråden merket seg resultatene fra undersøkelsen, og er hun enig i at den viser at reiselivets lønnsomhet og utviklingsmuligheter må tas på alvor og gis økt oppmerksomhet også fra denne Regjeringen?»

Statsråd Grete Knudsen: Jeg har med interesse merket meg at Norges Turistråd sammen med 20 norske reiselivsbedrifter nylig har gjennomført tidenes største undersøkelse om Norges omdømme som ferieland. Undersøkelsen inkluderer omfattende intervjuer med vel 1 200 potensielle norgesturister i noen av våre viktigste utenlandsmarkeder. Hovedkonklusjonene er at Norge av mange oppfattes som et attraktivt ferieland, men at det er en stor gruppe som mener at Norge er lite attraktivt fordi landet oppfattes som kaldt og kjedelig.

Det største problemet Norge som reisemål står overfor, er at ca. 64 pst. av de spurte vet lite eller ingenting om landet vårt. Dette har bl.a. medvirket til at Norge den senere tid har tapt markedsandeler internasjonalt. Mens vi i første halvdel av 1990-tallet opplevde en positiv utvikling i antall hotellgjestedøgn og turister som besøkte Norge, har veksten avtatt i siste halvdel av 1990-tallet og helt stagnert i 1999. Tallene så langt i år bekrefter denne stagnasjonen.

Jeg er enig med representanten Kongshaug i at reiselivets lønnsomhet og utviklingsmuligheter må tas på alvor. Dette er helt i tråd med anbefalingene fra næringskomiteens behandling av St.meld. nr. 15 for 1999-2000, Lønnsomme og konkurransedyktige reiselivsnæringer, i juni i år. Her ble en nasjonal IT-portal for reiselivsnæringen og økt fokus på merkebygging av Norge som reisemål trukket frem som viktige satsingsområder i den internasjonale markedsføringen. Vi har derfor i statsbudsjettet for 2001 valgt å prioritere en videre utvikling av en nasjonal internettportal for reiselivet, som utvikles og drives av Norges Turistråd. Jeg har blitt informert fra Turistrådet om at dette arbeidet er meget utfordrende og ressurskre-

vende, og at en første versjon av portalen derfor kan bli noe forsinket i forhold til de opprinnelige planene fra Norges Turistråd. Jeg er i nær kontakt med Turistrådet, og vi prioriterer fra Regjeringens side at dette viktige utviklingsarbeidet for norsk reiseliv skal videreføres også i 2001.

Utover dette legger vi også opp til at det offentlige tilskuddet som går til internasjonal markedsføring av reiselivet, i tiden fremover konsentreres mer mot profilering og merkebygging av Norge som reisemål. Merkebyggingen skal bidra til å skape interesse for og oppmerksomhet om Norge, og når interessen er skapt, skal internettportalen være verktøyet som formidler konkret informasjon om og muligheter for salg av reiselivsprodukter og destinasjoner. Satsingen på utviklingen av IT-portalene og arbeidet med profilering og merkebygging av Norge viser med all tydelighet at Regjeringen gir reiselivsnæringen høy prioritet, slik det var et stort flertall for i Stortinget da denne saken ble drøftet sist.

Leif Helge Kongshaug (V): Jeg vil takke statsråden for svaret.

Spørsmålet mitt begrunnet seg i den undersøkelsen som statsråden nevnte, og den ble gjort så sent som i september i år. Konklusjonen var, som statsråden sa, at Norge er oppfattet som kaldt og kjedelig, og dette kan jo være alvorlig nok. Men det mest foruroligende resultatet av undersøkelsen er, som statsråden også var inne på, det lave kunnskapsnivået utlendinger har når det gjelder landet vårt. Ikke engang danskene har særlig kunnskap om Norge som reisemål. Når så mange som 46 pst. av danskene vet lite eller ingenting om Norge, og 48 pst. av amerikanerne og – det verste – 84 pst. av britene vet lite eller ingenting om den gode naboen de har i Norge, er det foruroligende med hensyn til utviklingen av reiselivet.

Mitt oppfølgingsspørsmål er: Vil statsråden kunne drøfte med reiselivsorganisasjonene et ytterligere løft for å imøtegå den manglende kunnskapen som finnes i våre naboland?

Statsråd Grete Knudsen: Vi vil gjerne drøfte et felles løft med reiselivsorganisasjonene. Samtidig er det også riktig å understreke at det er ganske mange instanser som har ansvar for å profilere Norge ute. Vi kan snakke om både Eksportrådet, våre bedrifter som er ute, og våre ambassader, som gjør en utmerket jobb. Men nettopp når vi har en slik undersøkelse som dette på bordet, bør vi se at det å samordne kreftene kanskje nå vil være meget presserende, slik at man ikke har ulike strategier for de ulike instansene, men samordner mye mer også denne profilen, i tråd med det som Turistrådet nå legger opp til, bl.a. når det gjelder merkebygging av Norge.

S p ø r s m å l 7

Petter Løvik (H): Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Sjøfartsdirektoratet vil no, etter «Sleipner»-ulykka, stille strengare krav til opplæring av hurtigbåtførarar. Eit spesielt viktig element her er simulatorentrening. Høgskulen i Ålesund er langt framme når det gjeld simulatorentrening. Dei har søkt tre departement om tilskot for å kunne gi eit tilbod på hurtigbåtsimulator, men fått nei.

Vil statsråden ta initiativ, slik at ein kan få etablert eit slikt tilbod så snart som råd?»

Statsråd Grete Knudsen: Den 26. november er det ett år siden hurtigbåten «Sleipner» gikk på grunn og sank ved Ryvarden fyr nord for Haugesund. Justisdepartementet opprettet som kjent den 1. desember i fjor en undersøkelseskomisjon for å granske ulykken. I rapporten fra ulykkeskomisjonen, som ble offentliggjort den 8. november i år, er det gjort et grundig arbeid for å stadfeste årsaker og foreslå løsninger slik at ulykker som den med «Sleipner» ikke skal skje igjen.

Regjeringen drøfter nå den videre oppfølgingen av «Sleipner»-rapporten. Anbefalingene fra kommisjonen dekker et vidt område som berører flere statsråder, og Sjøfartsdirektoratet har også gått inn på de områdene som gjelder for Nærings- og handelsdepartementets ansvarsområde. Anbefalingene vil bli grundig vurdert av alle departementer, som også vil vurdere hvilke tiltak som er nødvendig for oppfølging.

Når det gjelder hurtigbåtsimulatorentrening, er det fra Sjøfartsdirektoratets side sendt et forslag på høring om endring av kvalifikasjonskrav, utstedelse av sertifikater og om sertifikatrettigheter på norske skip. I dette ligger bl.a. obligatorisk simulatorentrening som en del av godkjent hurtigbåtkurs for navigatører.

Dette forslaget er i tråd med det som er kommet frem fra undersøkelseskomisjonen, om at simulatorentrening blir en del av den obligatoriske utdanning for hurtigbåtnavigatørene.

Høgskolen i Ålesund har knutepunktfunksjonen i Norgesnett for høyere utdanning og forskningsinstitusjoner på området maritim drift innenfor kystfart og off-shore supply-virksomhet. I utviklingen av de simulatorene høgskolen i dag har, har de også innovative lavprisløsninger for visuell simulering. Det ser jeg på som meget positivt.

Pr. i dag er det én sivil hurtigbåtsimulator i Norge. Det er Ship Manoeuvring Simulator Center, SMS, i Trondheim. I tillegg til denne finnes det også en tilsvarende utrustning ved Sjøforsvarets stasjon Haakonvern. En vurdering av behovet for eventuelle nye simulatorer er nå under utarbeidelse i de berørte departementene. Men jeg har lyst til å si at jeg ved selvsyn vet at den jobben blir gjort ved Høgskolen i Ålesund, og jeg vet at dette er krav som stilles fra undersøkelseskomisjonen, og som også er tatt opp i Sjøfartsdirektoratets egen rapport.

Petter Løvik (H): Eg vil takke statsråden for svaret, og spesielt med omsyn til den siste merknaden vil eg takke for eit positivt svar. Til statsråd å vere var vel dette å gå så langt ein kunne vente.

(Løvik)

Det er spesielt to ting som gjer denne saka aktuell, og som er bakgrunnen for det spørsmålet eg stiller i dag. Det eine er nettopp det at no skal, etter det Sjøfartsdirektoratet seier, simulatorentrening bli obligatorisk både ved første- og andringsutdanning og ved etterutdanning av hurtigbåtførarar. Det andre er det spesielle miljøet som vi har i Ålesund, og, som statsråden sjølv var inne på, dette at der er knutepunktet på området maritim drift innanfor kystfart og offshore/supply. Når det gjeld kapasiteten er det klart at dei nye krava som no er stilte, vil føre til behov for større kapasitet når det gjeld simulator på hurtigbåtsida i Noreg.

Eg har to små spørsmål til oppfølging: Kva tid kan vi vente ei klargjering av dette? Og dernerst håpar eg statsråden er einig med meg i at Ålesund vil ha ein heilt spesiell plass når det gjeld eventuell lokalisering av eit nytt tilbod.

Statstråd Grete Knudsen: Jeg kan ikke gi noe helt klart svar på når vi kan komme tilbake igjen, for dette dreier seg om oppfølging på flere områder, som oppfølging av Undersøkelsskommisjonen, og det dreier seg om flere departementer. I tillegg er representanten kjent med at Sjøfartsdirektoratet også har kommet med sine spesifikke oppfølgingsprogrammer. Det er riktig at sjøfartsdirektøren understreker veldig sterkt behovet for simulatorentrening, fordi det gir en helhetlig trening, der en må ta ansvar for ikke bare de rent tekniske tingene, men også uforutsette ting som kan komme på når man er i en vanskelig situasjon. Det gjør jo sitt til at dette nok blir et av de viktige områdene å diskutere, og i så måte må jeg bare si at så langt er jeg positiv til det spørsmålet som representanten har tatt opp.

Presidenten: Spørsmåla 8 og 9 blir svara på seinare.

S p ø r s m å l 1 0

Ågot Valle (SV): Jeg har dette spørsmålet til kulturministeren:

«Ved behandlinga av frivillighetsmeldinga vedtok Stortinget at 10 pst. av idretts- og kulturmidlene skal gå til lokalt arbeid blant barn og unge. Disse midlene skal komme i tillegg til kommunenes og Stortingets ordinære bevilgninger. Mens idretten får sitt, får ikke frivillige kultur-, barne- og ungdomsorganisasjoner sine 10 pst. gjennom Frifond. Likevel mener departementet ved statssekretæren, i et intervju i NRK P2, at Regjeringa følger opp Stortingets vedtak.

Er statsråden enig i denne vurderinga?»

Statsråd Ellen Horn: For ordens skyld: Stortingets vedtak i forbindelse med behandlinga av frivillighetsmeldinga gikk på tildelingsmodellen for tilskuddsordninga til frivillig virke for barn og unge, og ikke på tilskuddsordningens størrelse. Forslag til tildelingsmodell ble fremmet i St.prp. nr. 61 for 1999-2000, og det framkom ingen merknader til forslaget under Stortingets behandling.

Det har også vært mitt siktemål at tilskuddsordninga til barn og unge på kultursida skal opp på samme nivå som ordninga på idrettsida, dvs. i størrelsesorden vel 80 mill. kr pr. år. Hvorfor tempoet i oppbygginga av ordningane har blitt ulikt, redegjorde daværende regjering for i Kulturdepartementets budsjettproposisjon for 2000. Det framkom at da Norsk Tipping AS overtok Det norske Pengelotteri, Flax, ved årsskiftet 1998-99, fikk idrettsformål en provenyøkning ved sammenslåing av spillene tilsvarende 1/3 av Pengelotteriets Flax-over-skudd, mens sammenslåinga ble gjennomført budsjett- nøytralt for kulturformål og forskningsformål, dvs. at Kulturdepartementets budsjett ikke ble tilført mer penger som følge av dette.

Daværende regjering viste vidare til at igangsettelse av spillet «spill på spillerkortet» vil gi et økonomisk grunnlag for en slik ny tilskuddsordning for frivillig lokalt virke for barn og unge på kultursida. Det ble uttalt at etablering og oppbygging av den nye tilskuddsordninga må skje gradvis over noen år, og at departementet vil komme tilbake til oppfølginga av frivillighetsmeldinga på kultursida i forbindelse med budsjettproposisjonen for 2001.

På bakgrunn av Regjeringens forslag i St.prp. nr. 61 for 1999-2000, jf. finanskomiteens uttalelse i Budsjettinnst. I for 1999-2000, bevilget Stortinget totalt 20 mill. kr til etablering av ordninga i 2000, herav 7,6 mill. kr på Kulturdepartementets budsjett og 12,4 mill. kr på Barne- og familiedepartementets budsjett.

I henhold til prognoser fra Norsk Tipping ligger det ikke an til reell vekst i spilleoverskuddet for 2000, og Kulturdepartementets budsjettforslag for 2001 er dermed ikke tilført ekstra midler fra spilleoverskuddet. Regjeringa har likevel i budsjettforslaget foreslått å trappe opp ordninga til totalt 30 mill. kr.

Som følge av budsjettkompromisset mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene foreslås ordninga ytterligere trappet opp til 70 mill. kr i 2001. Med dette er likestilling mellom de to ordningane langt på vei oppfylt.

Det er heller ikke tvil om at Regjeringa har fulgt opp Stortingets vedtak i denne saken.

Ågot Valle (SV): Jeg takker for svaret. Det var klargjørende for hva som har foregått inntil nå.

Jeg vil holde fast på at Stortinget vedtok at 10 pst. av spilleinntektene tiltenkt kultur skal gå til lokal aktivitet. Det gjorde Stortinget fordi Stortinget sluttet seg til intensjonen i opplegget fra departementet slik den gikk fram i meldinga. Jeg skjønner godt at frivillige organisasjoner innenfor kultur har følt seg lurt når de må gå runde på runde for å få ut de 10 pst. til Frifond, som jo er opplegget som man er blitt enig om etterpå.

Jeg ble urolig da jeg hørte intervjuet med statssekretæren, der han sa at departementet bruker langt mer enn 10 pst. til barn og unge. Det skulle også bare mangle, men det er om å gjøre ikke å blande kortene her. Stortinget hadde altså en intensjon om at disse midlene i forbindelse med frivillighetsmeldinga skulle komme i tillegg til Stortingets og kommuners ordinære bevilgninger. Jeg

har derfor følgende spørsmål til statsråden: Har hun den forståelse at Stortingets vedtak om 10 pst. av spilleoverskuddet til kultur skal gå direkte til Frifond til fordeling? Og vil hun sørge for at dette blir fulgt opp senere?

Statsråd Ellen Horn: Som jeg tidligere sa, har det vært mitt siktemål at tilskuddsordningen på kultursiden skal opp på samme nivå som tilskuddsordningen på idrettsiden. Om opptrappingen skjer ved spillemidlene, som det er knyttet stor usikkerhet til, eller det finansieres på ordinær måte, er underordnet. Hovedsaken må være at pengene kommer.

Regjeringen vil komme tilbake med dette i budsjettet for år 2002.

S p ø r s m å l 1 1

Børge Brende (H): «Etter 40 år med ruteflyginger til Røros nedlegger Braathens ruten fra 2. januar 2001. Det vil få svært negative ringvirkninger for næringslivet i hele fjellregionen, og ikke minst turistnæringen. Det er livsnerven for hele Røros-distriktet det her er tale om. For Røros er det avgjørende at man nå finner langsiktige løsninger som sikrer et godt flytilbud. Samtidig med at Braathens sliter tungt, økes den innenlandske flypassasjeravgiften kraftig.

Hvilke initiativ vil statsråden ta for å sikre Røros et godt flytilbud?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Røros-ruten er, som alle andre flyruter som ikke allerede er dekket av anbuds-kontrakt, åpen for alle flyselskaper fra EØS som måtte ønske å fly den. Det er med andre ord fri adgang for andre selskaper til å starte ruteflyging til/fra Røros dersom de ønsker det. Ved fortsatt kommersiell rutedrift på Røros legger jeg opp til at Luftfartsverkets rabattordning for anløp av Røros Lufthavn vil bli videreført.

På bakgrunn av at Røros vil bli stående uten flyrutetilbud hvis ingen andre overtar når Braathens legger ned sin rute 2. januar 2001, vil jeg gjøre nærmere vurderinger av den samlede transportstandarden for Røros-området, med og uten flyrute. På bakgrunn av disse vurderingene vil Regjeringen legge fram sin anbefaling til hvorvidt staten skal kjøpe flyrutetjenester eller ikke. Dersom slike kjøp skal gjøres, vil det måtte utlyses ordinært EØS-anbud, tilsvarende det som benyttes på bl.a. det meste av kortbanerutene i Norge. Anbud forutsetter at ingen vil fly kommersielt. Ettersom en anbudsprosess vil ta noe tid å gjennomføre, vil jeg i dette tilfellet vurdere midlertidige løsninger slik at det blir et flytilbud til/fra Røros også etter 2. januar 2001. En løsning med statlige kjøp av tjenester vil forutsette bevilgninger utover det beløp Regjeringen har foreslått i statsbudsjettet for 2001.

Børge Brende (H): Her var det mange vurderinger. Først skal man vurdere nærmere hvordan staten skal håndtere en situasjon hvor Røros på litt lengre sikt blir uten et tilbud, og så skal statsråden vurdere nærmere om han skal gjøre noe også på kort sikt. Har ikke departe-

mentet og statsråden gjort noe mer enn å foreta en vurdering?

Jeg hadde håpet at statsråden her i dag hadde kunnet gi et klart svar, at det er helt uakseptabelt at fjellregionen blir stående uten et flytilbud som Braathens. Jeg håper at statsråden overfor Stortinget nå kan klargjøre litt nærmere hva hans politiske ståsted er i denne saken. Mener Regjeringen og statsråden at det er riktig at man har et flytilbud på Røros? Synes statsråden at det holder bare med en vurdering?

Og til slutt: Hva synes statsråden om de særnorske flypassasjeravgiftene? Bortimot 40 pst. av det man betaler for en flybillett til Røros, går rett inn i statskassen. Burde man ikke utvikle den særnorske flypassasjeravgiften? Da hadde flere rutetilbud blitt lønnsomme, og flere hadde tatt fly.

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Som jeg sa i mitt hovedsvar, vil jeg legge opp til at det blir et flyrutetilbud til/fra Røros også etter 2. januar 2001. Men det er nødvendig å foreta vurderinger, bl.a. med hensyn til de plikter og retter som finnes i forhold til EØS-avtalen, for å konstatere hvorvidt det er noen som ønsker å fly ruten kommersielt, før det går inn med statlige virkemidler.

Når det gjelder flypassasjeravgiften, er jo dette en avgift som har eksistert lenge, og som man av ESA er pålagt å finne andre ordninger for. Jeg har for øvrig i Høyres alternative budsjett sett at man går for et avgiftsnivå som ligger litt lavere. Samtidig går man ikke for noen momsreform, og dermed ville ikke flytrafikken fått noen vesentlige lettelser i forhold til Regjeringens budsjettforslag.

Børge Brende (H) (fra salen): President, en åpenbar misforståelse!

Presidenten: Den openberre misforståinga vil nok representanten bli nøydd til å ta med statsråden ved eit anna høve.

S p ø r s m å l 1 2

Petter Løvik (H): Eg tillèt meg å stille følgjande spørsmål til samferdselsministeren:

«Helsepolitikarane i Møre og Romsdal meiner rute-kutta som Braathens varslar frå Molde og Kristiansund, vil gjere det nesten umuleg for pasientar å kome seg til Regionsjukehuset i Trondheim. Auka avgifter og andre kostnader er sterkt medverkande til desse kutta.

Når ein no ser dei alvorlege verknadene av dette, både på helsesektoren og andre område, kva initiativ vil statsråden ta for å motverke denne uheldige utviklinga?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg har gått gjennom de nye ruteoppleggene Braathens har presentert for Molde og Kristiansund. Ruten Molde-Trondheim opprettholdes med tre daglige avganger, som alle blir direkte og dermed gir kortere reisetid enn tidligere. Denne ruten må sies å være et godt tilbud til Trondheim. Også reisende fra Kristiansund skulle ha muligheten til å benytte

den. Jeg konstaterer også at Kristiansund har et godt hurtigbåttilbud til Trondheim.

Som nevnt i svar på spørsmål 11 fra representanten Brende, er det fri adgang for andre flyselskaper til de aktuelle flyrutene. Andre flyselskaper kan således også gå inn på ruten Kristiansund-Trondheim.

Petter Løvik (H): Eg takkar for svaret. Det blir mykje å svare på i løpet av eit minutt, også i forhold til førre spørsmål – dersom eg får lov til å gjere det – for det går litt på det same.

Dette å ha eit flytilbod, spesielt mellom Kristiansund og Trondheim, er viktig. Hurtigbåt er ei erstatning, men ikkje ei fullgod erstatning. Det er sagt at andre selskap vil kunne kome inn på denne ruta, men då med mindre fly og berre med ein avgang dagleg. Det er ikkje godt nok! Det eg vil fram til, er dette med rammevilkåra for flyruter i Distrikts-Noreg, som eg representerer. Dei er, som tidlegare sagt i dag, ikkje gode nok.

Samferdselsministeren burde ha sett litt nærmare på kva Høgre har foreslått – og det er eg nøydd til å kommentere heilt kort. Han seier at passasjeravgifta har eksistert lenge, men det er vel ikkje nokon grunn til å behalde ho. Den er pålagd oss, men pålegget gjeld ikkje nivået. Høgre vil redusere avgifta i år, og vi har også fremma forslag om at ho skal avviklast i løpet av to år. Kan statsråden vere med på at dette vil gagne Utkant-Noreg?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Jeg er helt enig i at flyrutetilbudene er svært viktige, ikke minst i Distrikts-Norge – det være seg i Møre og Romsdal eller i øvrige distrikter.

Når det gjelder spørsmålet om denne spesielle ruten, vil jeg fortsatt avvente bl.a. den kommersielle interesse som har vært vist, og som vi har sett noe presseomtale av.

Med hensyn til passasjeravgiftene har jeg i det som foreløpig har blitt presentert av Høyres alternative budsjettforslag, registrert at man tilrettelegger for en slik avgift på 116 kr, mot Regjeringens forslag på 128 kr. Samtidig foreslår man å utsette momsreformen. Der ligger det for flyselskapene et forslag om nullsats fra Regjeringens side, noe som vil gi en innsparing for flyselskapene.

Petter Løvik (H) (frå salen): President! Statsråden gjentok den same feilen for andre gong. Kan eg få lov å korrigerer det?

Presidenten: Presidenten meiner at dette sannsynlegvis er ei politisk korrigering, og den får vi ta ved eit anna høve.

Petter Løvik (H) (frå salen): Det er faktisk ein feil når det gjeld Høgres alternative budsjettforslag.

S p ø r s m å l 1 3

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne få lov til å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«De varslede nedleggelsene av Braathens ruter har vakt bestyrtelse i de aktuelle områdene.

Vil statsråden ta et initiativ for å se på mulighetene for at mindre, private selskaper kan tilby et lønnsomt rutene, for eksempel i form av en «melkerute» Gardermoen-Tynset-Leirin-Vigra-Gardermoen?»

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Som nevnt i mitt svar på spørsmål 11 fra representanten Brende, er det fri adgang for alle flyselskaper fra hele EØS å starte ruter på de strekninger som ikke allerede er dekket av anbuds-kontrakt. Bortsett fra at Tynset flyplass er til ikke-allmenn bruk og at strekningen Leirin-Gardermoen er dekket av anbud, er det således allerede fritt fram for alle å starte opp den skisserte ruteløsningen.

Bjørn Hernæs (H): Takk for svaret.

Statsråden har studert Høyres alternative statsbudsjett, så da tror jeg han vet at vi støtter Regjeringens forslag når det gjelder momsreformen, og at vi har foreslått å avvikle alle flypassasjeravgifter i løpet av to år. I forbindelse med statsrådets svar – som i og for seg ikke er uinteressant – er det interessant om han kan tenke seg å være med på å bruke flypassasjeravgiftene i en prosess for å se om det er mulig å få lønnsomme flyruter innenfor de aktuelle områdene. Om man her snakker om Tynset eller om man snakker om Røros, er uinteressant for fjellregionen. Disse flyplassene, først og fremst Røros, oppfattes som flyplasser for en hel region.

Og så er det neste spørsmål. For det første: Vil statsråden vurdere å bruke flypassasjeravgiftene i en prosess for å gjøre det mer sannsynlig at man kan få til kommersielt lønnsomme ruter? Og for det andre: Vil statsråden ta et initiativ – det er det jeg ber om – for å sørge for at disse anbudene kommer, slik at man kan bidra aktivt for å få til et lønnsomt rutetilbud?

Statsråd Terje Moe Gustavsen: Dersom jeg skulle ha oppfattet noe feil i forbindelse med momsreformen, vil jo det selvsagt komme klart fram i den videre behandlingen av statsbudsjettet.

Når det gjelder flypassasjeravgiftene, er det åpenbart at vi har en begrensning i forhold til ESAs regelverk som vi må ta hensyn til, uavhengig av om vi snakker om disse omtalte lufthavnene eller øvrige lufthavner.

Når det gjelder spørsmålet om virkninger av lufthavn-avgiftene, har vi i forslaget til statsbudsjett sagt at virkningen kan føre til at staten i større grad må inn og kjøpe tjenester, og det var også det jeg antydte i mitt hovedsvar på spørsmål 11 fra representanten Brende.

S p ø r s m å l 1 4

May Britt Vihovde (V): Eg vil stilla følgjande spørsmål til fiskeriministeren:

«Fiskeridirektoratet har vedtatt å flytte fiskeriretteleiren i Nordhordland sitt kontor i Knarvik til Bergen.

Knarvik er eit regionsenter i Nordhordland, og flyttinga gir større avstand til dei fleste aktørane i fiskeri- og oppdrettsnæringa i Nordhordland.

Meiner statsråden dette samsvarar med dei klare signalane Stortinget ga i samband med oppheving av lova om rettleiingstenesta i fiskerinæringa, om å leggje stor vekt på geografisk nærheit til fiskerimiljøa og tilgjenge for brukarane?»

Statsråd Otto Gregussen: Fiskeriforvaltningen har et overordnet mål om å utnytte knappe ressurser på en måte som gir et best mulig tjenestetilbud til brukerne.

På bakgrunn av dette har man for ytre etat i lengre tid arbeidet for å samlokalisere de ulike funksjoner. Foruten ressursbesparelser med felles lokaler og administrasjon, rimeligere edb-løsninger gjennom færre datalinjer, vil ytre etat ved å opprette større enheter med flere ansatte få samlet en bredere kompetanse på ett sted. Dette vil gi et bedre og et mer stabilt tjenestetilbud til brukerne.

Moderne kommunikasjon med raskere og mer effektive reisemåter samt mulighetene til å kommunisere elektronisk gjør brukerne mindre avhengig av å ha et tilbud i umiddelbar fysisk nærhet.

I det konkrete tilfellet som er nevnt i spørsmålet, er det snakk om å flytte en fiskerirettleder til et større og bredere fagmiljø i Bergen sentrum. Forflytningen vil medføre besparelser med hensyn til leie av kontorlokaler og en rimeligere edb-løsning. Avstanden mellom nåværende lokalisering og Bergen er ca. 20 minutter med bil.

På bakgrunn av ovennevnte synes fordelene, også for brukerne, åpenbare, uten at tilgjengeligheten i vesentlig grad svekkes.

May Britt Vihovde (V): Etter Venstre sitt syn er det gale at ein nå går inn for ein reduksjon når det gjeld dei ytre fiskerietatane. Meininga var jo at ein skulle komma tilbake til dette.

Fiskeriministeren snakka om knappe ressursar. Men me veit at i Knarvik er det eit aktivt næringsmiljø som òg har samlokalisering med distriktsveterinær. Regionrådet i regionen ser på dette som ganske dramatisk, fordi det fører til eit redusert tilbod til det aktive fiskerimiljøet som er der.

Det blei òg sagt frå fleirtalet at ein ville vurdere forsøksordningar, der t.d. fylke/kommunar overtok ein del av desse tenestene og såg det i samanheng med anna næringsutvikling. Vil fiskeriministeren sjå på dette i eit nytt lys om det kjem søknad om regionale kontor?

Eg synest det er leitt at ein snakkar om knappe ressursar, fordi dette inneber eit redusert tilbod i eit veldig aktivt miljø, der det òg er store moglegheiter for utvikling. (Presidenten klubbar.) Og det er heller ikkje i tråd med Stortingets signal.

Hans J. Røsjorde hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Nå er det også et redusert tilbud på tid.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg mener at vi har en selvstendig plikt til å sikre at alle våre ressurser som brukes i offentlig sektor, brukes på best mulig måte. Jeg aksepterer at det fins et aktivt fiskerimiljø i Knarvik, men det må være rimelig klart at det også fins et stort og aktivt fiskerimiljø i Bergen, som også de næringsdrivende i Knarvik er en del av, fordi det er så nært som det er.

Når det gjelder mulighetene for at fylkeskommunen kan overta disse tjenestene, er det for så vidt en interessant tanke, men ganske komplisert, fordi de ytre fiskerietatene har behov for å kunne trekke på alle ressurser til forskjellige oppgaver. Ikke minst i disse dager er det viktig å kunne disponere ressursene f.eks. til ressursovervåking.

S p ø r s m å l 1 5

Jan Simonsen (Frp): Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«I 1995 ble kystgebyret for bøyelastskip økt fra 750 kroner til 75 000 kroner per anløp. Gebyret er senere økt ytterligere. Det har ført til at anløp av bøyelastskip i Åmøyfjorden utenfor Stavanger har gått vesentlig ned, selv om bøyelastflåten er mer enn doblet. Næringslivet i Stavanger-området har tapt millionbeløp årlig, og havnevesenet har tapt anløpsavgift.

Vil statsråden på denne bakgrunnen vurdere å gjeninnføre den ordningen som gjaldt før 1995?»

Statsråd Otto Gregussen: Fiskeridepartementet forvalter tre ulike kystgebyrer: Losegebyr, som dekker utgiftene til lostjenesten, alminnelige kystgebyr, som dekker 30 pst. av utgiftene til fyr- og merketjenesten, og sikkerhetsavgift, som dekker utgiftene til trafikkentralene.

Ved innføringen av det nye los- og kystgebyrsystemet fra 1. mai 1995 ble enkelte av de tidligere fritaksbestemmelsene fra å betale losegebyr og alminnelig kystgebyr fjernet fra forskriftene. Dette gjaldt bl.a. fritak for fartøy som ikke anløp norsk havn, eller fartøy i gjennomgangsfart som anløp bare for egen forsyning av skipsfornödenheter eller på- og avmønstring av mannskap. Fjerningen av fritaket ble bl.a. gjort med bakgrunn i loslovens prinsipp om en kostnadsorientert utforming av gebyrene, og at slike fritak fra gebyrene ikke kunne begrunnes ut fra kostnadsmessige hensyn.

Endringer i betalingsplikten for bøyelasteskip og all annen skipsfart på norskekysten før og etter 1995 må ses på bakgrunn av endringen av lossystemet, som gjennom nye regler for både losplikt og losegebyrer ble etablert dette år. Reformen innebar bl.a. at man påla skipsfarten losplikt ikke, som tidligere, ut fra forsvarsmessige hensyn, men ut fra sikkerhet for liv, verdier og miljø. Losplikten har med andre ord et utspring i den risiko et fartøy representerer for disse verdiene i norsk indre farvann.

I tillegg er det et nedfelt prinsipp i losloven om at fordelingen av losutgiftene mellom de ulike brukergruppene så vidt mulig skal skje i forhold til de kostnadene de forårsaker, altså et kostnadsansvarsprinsipp. Dette har medført at gebyrforskjellen mellom det å seile med og uten

los nå er blitt større enn tidligere. Videre er det nye regelverket utformet slik at det er de fartøyer som enten er pliktige til å benytte los eller til å bruke farledsbevis, som også er betalingspliktige, dvs. de samme fartøyer som legger beslag på lostjenesten.

Begge forhold har bl.a. medført at man ved gebyrfastsettelsen nå ikke lenger tar hensyn til årsaken til et fartøys anløp av norsk havn, men legger vekt på den risiko anløpet representerer og de kostnader anløpet og losplikten påfører lostjenesten.

Dette prinsipp gjelder for alle de tre statlige kystgebyrer. Slik sett er satsene like, enten et tankfartøy ankommer norsk havn for ordinær lossing eller lasting, mannskapsbytte, bunkring, verkstedsopphold eller opphold i vente på nye oppdrag. Dette ut fra at risikosituasjonen i det store og hele er den samme, og at bruken av de offentlige navigasjonshjelpemidlene er den samme.

En endring i retning av rabatterte gebyrer for de anløp bøyelasterne gjør i Åmøyfjorden, vil få konsekvenser for andre sider ved gebyrsystemet, og åpne for krav om at også andre særskilte hensyn skal ivaretas ved rabatt- og fritaksordninger. Dette vil uthule de grunnleggende prinsipper som gjeldende gebyrsystem bygger på. Dessuten er losgebyrene også basert på et prinsipp om selvfinansiering, noe som innebærer at en reduksjon for en type anløp må kompenseres ved andre typer anløp, og således velte kostnadene over på andre aktører i næringen.

I St.meld. nr. 47 for 1998-99, Om evaluering av losplikt- og losgebyrsystemet, nevnes en rekke tiltak som har til hensikt å gjøre lostjenesten mer kostnadseffektiv og gebyrene mer kostnadsorientert. Dette kan bidra til at de samlede gebyrene for sjøfartsnæringen reduseres, og dermed gjøre næringen mer konkurransedyktig. Jeg mener at man som en del av oppfølgingsarbeidet med St. meld. nr. 47 snarere bør gjøre en prinsipiell vurdering av gebyrsystemet på generelt grunnlag enn å gå inn på enkeltvis unntaksordninger. Oppfølgingen av denne losmeldingen har høy prioritet i Fiskeridepartementet.

Jan Simonsen (Frp): Jeg kan vanskelig se for meg at det koster samfunnet 75 000 kr at et skip anløper en norsk havn. Det kan ikke være tvil om at nyordningen etter 1995 har ført til en del sidevirkninger som ikke kan ha vært gjennomtenkt. Det kan jo ikke ha vært hensikten at næringslivet i Stavanger-området skulle tape anslagsvis 25 mill. kr pr. halvår, og at Havnevesenet skulle tape betydelige avgiftsinntekter. Dessuten vil jo høye avgifter som fører til at skipene ikke anløper norske havner, også føre til tap av avgifter av kystgebyr.

Mitt oppfølgingsspørsmål blir om statsråden nå iallfall vil gå inn i problematikken og redusere avgiftene generelt så kraftig at man får flere skip til å bruke disse tjenestene. Da kan man faktisk få økte inntekter til tross for at det er lavere avgiftssats pr. anløp.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg er enig med representanten Simonsen i at det er viktig at kystgebyrene og alle andre gebyr er så lave som mulig. Det viktigste for å oppnå dette er imidlertid at vi utvikler en lostjeneste som

er så effektiv som mulig. I det gamle systemet hvor man hadde noen former for anløp som var lavere prioritert når det gjaldt avgifter, var det i realiteten en subsidiering av disse fra de andre brukerne. Dette er uheldig. Det viktigste er at vi får til et effektivt og billig lossystem, og det vil statsråden alltid være opptatt av.

Spørsmål 16

Per Ove Width (Frp): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Kystdirektoratet har signalisert at de ønsker å flytte losstasjonen på Hvasser i ytre Oslofjord til Horten, til tross for at losene mener dette av sikkerhetsmessige grunner er uklokt.

Hva er statsrådets holdning til denne saken?»

Statsråd Otto Gregussen: Kystdirektoratet har som et kostnadseffektiviserende tiltak vurdert å flytte losbodingsfeltet fra Færder til farvannet ved Horten. Farvannet mellom Hvasser og Horten er åpent og enkelt å trafikker. Vurderingene er gjort som følge av kravet om å redusere kostnadene forbundet med losingen i dette området og en bedre utnyttelse av statslosene.

Kystdirektoratet anser at sikkerheten fortsatt blir ivarett selv om flyttingen gjennomføres. Opprettelsen av trafikksentralen i Horten har også reist krav fra skipsfartsnæringen om at dette nye sikkerhetstiltaket må få innflytelse på de totale kostnadene for skipsfarten i Oslofjorden til los- og sikkerhetsgebyr. I utgangspunktet innebærer innføringen av trafikksentralen med tilhørende sikkerhetsgebyr en ekstra kostnad for skipsfarten. I den forbindelse er det aktuelt å se på om innføringen av trafikksentralen med tilhørende sikkerhetsgebyr kan bidra til å redusere tiltak på andre områder. På den måten unngår man at gebyrbelastningen blir urimelig høy, og at det betales for overlappende tjenester. Det forutsettes imidlertid at sikkerheten opprettes på samme nivå ved en eventuell endring av systemet.

Effekten av tiltaket er av Kystdirektoratet anslått til å gi en besparelse på totalt ca. 8 mill. kr. Skipsfarten vil få en avgiftslettelse på ca. 6 mill. kr, mens innsparingen for Kystverket blir på ca. 2 mill. kr.

Tiltaket er foreløpig ikke gjennomført fordi det bl.a. krever en ytterligere merking av farleden. Dessuten er det ønskelig å vinne erfaring med nye tjenester fra trafikksentralen i Horten. Så langt er det derfor ikke tatt stilling til om tiltaket skal gjennomføres og når dette eventuelt skal skje.

Min holdning til saken er at man må se de ulike sikkerhetstiltakene under fyrstjenesten, lostjenesten, trafikksentraler og elektroniske navigasjonshjelpemidler i sammenheng. På den måten kan vi finne den porteføljen av sikkerhetstiltak som mest mulig kostnadseffektivt tilfredsstiller et strengt krav til sikkerhet.

Per Ove Width (Frp): Jeg har stor forståelse for at statsråden legger vekt på kostnader, men når dette etter

min mening går ut over sikkerheten, er jeg meget betenkt.

Jeg har lyst til å peke på en rapport som er utført av Veritas, etter oppdrag fra Kystdirektoratet, om en såkalt evaluering av farledene i Oslofjorden. Jeg tillater meg å lese opp følgende fra denne rapporten:

«Enkelte av brukerne stiller i noen grad spørsmål ved kompetansen til trafikklederne» i Horten. «Det hevdes at de har seilt lite, eller at det er lenge siden de har seilt. Deres evne til å sette seg inn i en kritisk situasjon er derfor begrenset. Det gis enkelte ganger en del merkelige instruksjoner fra sentralen. At kompetansen er begrenset vil først og fremst slå ut dersom losbordingsfeltet blir flyttet. I følge brukerne vil ikke alle trafikklederne kunne gi fullgod navigasjonsveiledning på seilassen inn til Bastø.»

Jeg må få lov å spørre statsråden om han på bakgrunn av dette har lyst til å si noe i forhold til økonomien.

Statsråd Otto Gregussen: Som nevnt i mitt første svar er tiltaket ikke gjennomført. Det er behov for å «vinne erfaring med nye tjenester fra trafikksentralen i Horten». Jeg er på samme måte som representanten Width opptatt av sikkerheten, og kan forsikre at dersom det gir grunnlag for å konkludere med at sikkerheten ikke blir ivarettatt på en tilfredsstillende måte ved å endre dette bordingsfeltet, vil dette heller ikke bli gjort.

Men la meg samtidig si at jeg er opptatt av at vi skal spare kostnader på hele lostjenesten, og jeg er overbevist om at det er mulig å gjøre dette uten at det går ut over sikkerheten.

S p ø r s m å l 1 7

Lodve Solholm (Frp): Eg vil stille fiskeriministeren følgende spørsmål:

«Fiskeridirektoratet har sett i gang eit pilotprosjekt for samlekvotar for fartøy i kystflåten.

Kvifor vert berre båtar i gruppe I invitert til å vere med, medan båtar utan fartøykvotar, båtar i gruppe II, vert haldne utanfor?»

Statsråd Otto Gregussen: Vi vil sette i gang et prøveprosjekt med samlekvote nord for 62°N i 2001. I første omgang har vi valgt å avgrense samlekvotemodellen til å omfatte torsk, hyse og sei.

Vi ønsker å utrede reguleringsformen for at fartøyene skal få utnytte ressursene på en så rasjonell måte som mulig. For eksempel: Et fartøy fra et område hvor det er store forekomster av sei, skal med samlekvotemodellen kunne fiske nettopp sei. Ordningen kan gjøre hverdagen enklere for mange, samtidig som den også kan medføre jevnere leveranser til landsiden.

Ordningen har imidlertid også sine svake sider. Forskjellig markedsverdi kan medføre at ett fiskeslag overfiskes i forhold til de fastsatte kvoter basert på biologisk rådgivning, hvis vi ikke iverksetter tiltak for å hindre dette. Ett tiltak vil være å omregne fangsten i såkalte ekvivalenter. Om dette tiltaket er tilstrekkelig, er det vanskelig

å si noe om før vi høster erfaringer fra prosjektet. Derfor er det viktig at vi i første omgang prøver ut modellen på en relativt liten gruppe av fartøy.

For å få kartlagt positive og negative sider med modellen har vi valgt å gjennomføre et prosjekt hvor ca. 175 fartøy deltar. Disse fartøyene er fra gruppe I, og vi vil forsøke å spre deltakelsen både når det gjelder fartøystørrelse og geografi.

At nettopp gruppe I-fartøy ble valgt, skyldes at disse fartøyene normalt er de mest aktive. Et poeng med prosjektet er å se hvordan fiskemønsteret i praksis blir på de forskjellige arter, i de forskjellige landsdeler. Da gruppe II-fartøy har mindre kvote enn gruppe I-fartøy, vil fiskemønsteret kunne være noe annerledes for denne gruppen. Ved å la kun gruppe I-fartøy delta får man et klarere bilde av hvordan fiskemønsteret blir for de mest aktive fartøyene under samlekvotemodellen.

At det kun er fartøy i gruppe I som får delta i pilotprosjektet, betyr imidlertid ikke at modellen ikke vil kunne være en alternativ reguleringsform også for gruppe II i fremtiden. Erfaringer vi tilegner oss på bakgrunn av prosjektet, vil bli brukt for å vurdere om ordningen kan være egnet også for andre grupper senere år.

Interessen for prosjektet er stor. Ca. 800 fartøy ønsker å delta, og Fiskeridirektoratet står over en omfattende jobb med å plukke ut fartøy blant de påmeldte, selv om prosjektet altså kun omfatter fartøy fra gruppe I.

Om samlekvotemodellen er reguleringsformen for kystflåten i fremtiden, vil jeg ikke spekulere på i dag. Jeg ser imidlertid fram til at prosjektet settes i gang ved årsskiftet, og kommer til å følge utviklingen nøye.

Jeg er opptatt av at fiskerne skal få drive et så rasjonelt fiske som mulig, og dette gjelder alle fartøygrupper. Men jeg er også opptatt av at våre ressurser skal forvaltes på en forsvarlig måte, herunder at fastsatte fiskekvoter ikke overfiskes. En forsvarlig ressursforvaltning er absolutt nødvendig for at vi skal kunne oppnå en bedre verdiskapning innenfor fiskerinæringen i fremtiden – en verdiskapning som vil gagne både den enkelte fisker, kystsamfunnene og samfunnet som sådant. Det er derfor meget viktig at samlekvotemodellen utredes nærmere før den eventuelt prøves ut på en større del av flåten.

P e r O v e W i d t h hadde her overtatt presidentplassen.

Lodve Solholm (Frp): Eg takkar statsråden for svaret.

Eg synest det er grunn til å rose styresmaktene for at dei har sett i gang eit godt og, trur eg, fornuftig prosjekt som kan lette problematikken rundt bifangst og fangst i forskjellige område av landet vårt og i høve til korleis fisket er år om anna. Eg synest òg det var ei grei grunngeving for at ein skulle halde seg innanfor gruppe I i første omgang. Det er jo tydeleg at prosjektet er populært. Ein fekk kanskje mykje større søknad til dette prosjektet enn ein rekna med i og med at 800 båtar ønskjer å vere med og det berre er plass til 175 i første omgang. Så eg misunnar ikkje direktoratet når dei skal velje ut 175, av 800.

Eg vil berre ha stadfesta – det er for så vidt slik eg oppfattar statsråden – at han om prosjektet skulle vise seg vellukka og vere ein måte å regulere kystfisket på, vil vurdere gruppe II ved ei eventuell permanent ordning.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg kan forsikre om at hvis det viser seg at dette er et vellykket tiltak og vi inkluderer med at det sannsynligvis også er en fornuftig måte å regulere gruppe II-båtene på, så vil dette bli gjort.

S p ø r s m å l 1 8

Lodve Solholm (Frp): Eg vil stille fiskeriministeren følgjande spørsmål:

«Under sesjonen til Nordisk Råd på Island i tida 6.-8. november 2000 opplyste Island sin miljøvernminister Siv Friðleifsdóttir at Island i nær framtid ville starte opp igjen med kvalfangst innafor ramma av berekraftig hausting.

Vil den norske regjeringa stø Island si avgjerd, og i internasjonale fora tale Island si sak?»

Statsråd Otto Gregussen: Norge er en sterk tilhenger av prinsippet om bærekraftig utnyttelse av naturens ressurser. Den norske hvalfangsten er nettopp basert på et ønske om å drive en bærekraftig forvaltning av ressursene i havet som tar utgangspunkt i vitenskapelige fakta og nødvendigheten av en flerbstandsforvaltning.

Arter og bestander som trenger vern, må beskyttes. Men det er også av avgjørende betydning at man – innenfor de nødvendige begrensninger – kan utnytte bestander som tåler å bli høstet. De ulike artene i økosystemet må ses i sammenheng. Som topppredator i havet spiser sjøpattedyrene store mengder fisk. Sjøpattedyr kan ikke vokse fritt i et system som ellers er underlagt en målrettet forvaltning. På generelt grunnlag vil jeg derfor støtte en islandsk avgjørelse om å drive bærekraftig høsting av hval.

Jeg vil likevel vise til at Norge – så langt – har valgt å arbeide for en bærekraftig forvaltning av hval innenfor Den internasjonale hvalfangstkommisjonen, IWC. IWC har imidlertid utviklet seg til å bli en ren verneorganisasjon, som ikke baserer sine beslutninger på vitenskapelige prinsipper. Dette er i strid med det traktatrettslige grunnlaget for Hvalfangstkommisjonen. For oss har resultatene fra IWCs vitenskapskomite vært av sentral betydning, i motsetning til de rent politiske beslutninger i selve kommisjonen.

Samtidig har Norge lagt stor vekt på forpliktende internasjonalt samarbeid, og har derfor valgt å arbeide for løsninger innenfor IWC. At vi vil ha fokus på de norske interesser i det videre arbeid i hvalsaken, må være opplagt. Det betyr ikke at man ikke kan gi støtte til andre stater som har sammenfallende interesser.

Til slutt vil jeg påpeke at forvaltning av sjøpattedyr også må ses i et regionalt perspektiv. Her vil jeg vise til det samarbeidet som i dag er etablert med Island i Den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen, NAMCO.

Lodve Solholm (Frp): Igjen takkar eg statsråden for svaret. Eg stòr absolutt hans grunngeving for dette med berekraftig hausting av sjøpattedyr.

Eg er òg glad for at han svarte positivt på mitt spørsmål om å stø Island si avgjerd og vil prøve å få til politiske haldningar, spesielt i kvalfangstkommisjonen IWC, for at ei berekraftig hausting er fornuftig og miljøvenleg, og for å berge fiskebestandane vidare.

Det er òg heilt i tråd med Island sin måte å stø Noreg på. Eg spurde nemleg den islandske miljøvernministeren under Nordisk Råd sin sesjon om dei vil støtte Noreg dersom vi skulle gjere vedtak no i haust om å opne for eksport av kvalprodukt, og då svarte den islandske samarbeidsministeren, som var Siv Friðleifsdóttir, at ho ville gjere det. Og derfor ser eg fram til eit samarbeid mellom Noreg og Island i desse sakene.

S p ø r s m å l 1 9

Inge Myrvoll (SV): Jeg har følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Finmark og Nordland fylkeskommune har krevd å bli representert i konsultasjonsrunden i tilknytning til forhandlingene i den norsk-russiske fiskerikommisjonen. De har fått avslag. Derimot er næringsinteressene, spesielt havfiskeflåten, sterkt representert.

Hva er begrunnelsen for at sterkt fiskeriavhengige fylker ikke får ta del i rådføring?»

Statsråd Otto Gregussen: Etter at Det internasjonale råd for havforskning, ICES, har lagt fram sine kvotebefalinger, avholder som kjent Fiskeridepartementet et forberedende møte forut for de årlige fiskeriavtaleforhandlingene med andre land.

Her deltar de myndigheter som har faglig ansvar i tilknytning til fiskeriforvaltningen, og næringsorganisasjonene på vegne av de berørte parter, som er fiskerne og fiskeindustrien. De næringsorganisasjonene som deltar i det forberedende møtet, er Norges Fiskarlag, Norsk Sjømannsforbund og Fiskeri- og Havbruksnærings Landsforening. Representanter fra disse organisasjonene deltar også i delegasjonene under selve kvoteforhandlingene.

Det er altså ikke lagt opp til noen form for geografisk representasjon gjennom kommuner eller fylkeskommuner, men derimot en funksjonell representasjon gjennom næringsorganisasjonene. Bakgrunnen for dette er at fiskerimyndighetene forvalter nasjonale ressurser med ansvar for å ivareta og videreutvikle fiskerinæringen langs hele den norske kysten.

Jeg vil likevel vise til at man gjennom Norges Fiskarlag indirekte får en regional representasjon i forbindelse med kvoteforhandlingene. Fiskarlaget representerer fiskere fra alle deler av næringen, og er bygd opp av fylkesvise lag hvor de særskilte regionale hensyn kommer til uttrykk.

Å involvere fiskerierorganisasjonene har vært viktig for å sikre legitimitet for de reguleringsbeslutninger som må fastsettes på bakgrunn av de fastsatte kvoter. Denne ansvarliggjøringen er helt avgjørende for samarbeidet mel-

lom næringen og myndighetene. Den omforente forståelse for utfordringer og problemer i kvotepolitikken skiller norsk praktisk fiskeripolitikk fra de fleste andre lands.

Inge Myrvoll (SV): Først til det med næringsinteressene.

Jeg ser den biten, at det gir legitimitet og ansvarliggjør interesseorganisasjonene. Samtidig må jeg si at når man ser på sammensetningen, vil man se at det er en klar overvekt i retning av havfiskerens interesser i forhold til kystfiskernes ved at lederen for Fiskarlaget er nøytral. Utover det er kystfiskerne representert med én og havfiskesida med tre. Det tror jeg kan være en uheldig vridning.

Så til det som var utgangspunktet for mitt spørsmål, nemlig de fylkene som har bedt om å bli representert.

Jeg kan se at det kan bli vanskelig å la fylker være representert, men det fins en annen mulighet. Det fins et landsdelsutvalg som representerer hele Nord-Norge pluss Nord-Trøndelag, og det er jo den landsdelen som er meget avhengig av en forvaltning av disse nasjonale ressursene, ja, den er helt avhengig av det. Kan fiskeriministeren tenke seg å åpne for at Landsdelsutvalget kan bli representert?

Statsråd Otto Gregussen: Jeg er glad for at også representanten Myrvoll innser behovet for at vi ansvarliggjør norske fiskerierorganisasjoner. Det gjør faktisk at fiskeriforvaltningen i Norge er bedre enn den ville ha vært om de ikke var representert, slik man opplever i andre land.

Norges Fiskarlag velger selv sine tillitsvalgte. De som representerer Norges Fiskarlag, representerer i prinsippet alle fiskerne i landet. Det er ingen i dette systemet som er nøytrale.

Jeg er enig i at man i Nord-Norge har en større avhengighet av disse ressursene enn man har i resten av landet. Men jeg vil allikevel understreke at det er svært mange fiskere fra alle deler av landet som deltar i disse fiskerierne, og det ville være urimelig om en regional representasjon ikke skulle kunne ta hensyn til alle disse.

S p ø r s m å l 2 0

Inge Myrvoll (SV): Jeg har følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Den norske forhandlingsposisjonen i den norsk-russiske fiskerikommisjon holdes hemmelig. Samtidig er det gjennom media gjort kjent at på store deler av 90-tallet har den norske posisjonen vært høyere enn det forskerne har anbefalt.

Medfører dette riktighet, og hva er begrunnelsen for at den norske forhandlingsposisjonen ikke offentliggjøres?»

Statsråd Otto Gregussen: Torsk, hyse og lodde i Barentshavet er som kjent fellesbestander for Norge og Russland. På det grunnlaget har partene felles interesser i å sikre en god forvaltning av disse bestandene. Det er like-

vel klart at Norge og Russland også kan ha ulike syn på hvordan ressursforvaltningen i Barentshavet skal være, og ulike hensyn å ta i forhold til de rådende forholdene på hjemmebane. På det grunnlaget er Norge og Russland også motparter i en forhandlingssituasjon under de årlige møtene i den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon når kvotene skal fastsettes.

I forkant av de årlige kvoteforhandlingene holder Fiskeridepartementet et forberedende møte. Her drøftes den vitenskapelige rådgivningen fra Det internasjonale råd for havforskning om kvotenivå for det påfølgende året og forhandlingsposisjoner på bakgrunn av dette. Deltakerne på dette møtet er representanter fra Fiskeridepartementet, Fiskeridirektoratet, Utenriksdepartementet, Miljøverndepartementet, Havforskningsinstituttet, Fiskeriforskning, Norges Fiskarlag, Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, Norsk Sjømannsforbund og Kystvakten. På bakgrunn av disse drøftingene utformes forhandlingsmandatene.

Under selve forhandlingene er også næringsrepresentanter medlemmer av den norske delegasjonen.

Gjennom at fiskerinæringen er trukket inn i forkant av forhandlingene og er representert i forhandlingsdelegasjonen, gis de berørte partene på norsk side anledning til å gi til kjenne sine syn på hvilke strategier som vil legges til grunn i forhandlingene, og hvilke løsninger som må anses som akseptable før avtaler inngås.

Forhandlingslederne fra fiskeriforvaltningen er ansvarlig for i størst mulig grad å sikre norske interesser. Det ville naturlig nok være uheldig og kunne virke negativt på utfallet dersom motparten fikk kjennskap til forhandlingsstrategier og mandater på forhånd. Dagens ordning med en konsultasjon og deltakelse fra fiskerinæringen er således et forsøk på å sikre informasjon og innflytelse i forhandlingene for de berørte parter, samtidig som forhandlingsledelsens integritet ivaretas.

Når det gjelder hva som har vært norske forhandlingsposisjoner i kvoteforhandlingene med Russland, vil det også være problematisk å gå ut med hva disse i detalj har hatt som innhold, dette både ut fra strategiske hensyn i forhold til motparten, og også fordi forhandlingsmandatene er besluttet av en rekke ulike statsråder som jeg ikke kan uttale meg på vegne av.

Jeg vil imidlertid avslutte med å vise til at et overordnet mål under forhandlinger med Russland i år har vært å oppnå en torsk kvote som sikrer at fiskepresset reduseres og gytebestanden bygges opp for å realisere den forvaltningsstrategien som kommisjonen har vedtatt. Forhandlingsresultatet, som innebærer en årlig torsk kvote de tre påfølgende år på 395 000 tonn pr. år, vil bidra til dette.

Inge Myrvoll (SV): Svaret fra ministeren var litt skremmende.

Norge deltar i en rekke internasjonale forhandlinger, om miljø, WTO osv., og dette har vi en samfunnsmessig debatt om. Det er ikke sånn at man holder norske posisjoner skjult også i ettertid.

Her dreier det seg om det fiskeriministeren i forrige spørsmål sa var nasjonale ressurser. Det dreier seg ikke

på en måte om et spill mellom parter, verken mellom Norge og Russland eller partene som deltar i konsultasjoner og som er til stede i delegasjonene under forhandlinger. Her dreier det seg om nasjonale ressurser som skal tas vare på. Derfor er det helt utillatelig at man ikke kan få en politisk debatt om den norske posisjonen – i alle fall i ettertid – om den er forsvarlig ut fra ressursmessige forhold. Og derfor får jeg heller ikke svar på hva som har vært den norske posisjonen.

Nå har vi fått en avtale, etter at dette spørsmålet ble skrevet, som – etter det jeg kjenner til – ligger ca. 50 pst. over det som er forskernes anbefalinger. Når man i tillegg kommer fram med det som har vært av fusk, spør jeg: Er dette en ansvarlig ressurspolitikk?

Statsråd Otto Gregussen: Det er på ingen måte noen grunn til at man skal bli skremt av det svar som jeg nettopp gav. De forhandlingene som vi fører med Russland, gjennomfører vi stort sett på samme grunnlag hvert år. Vi har ting vi er uenige om, vi har forskjellige strategier som legges, og det vil være mulig å lese av hva vi har som utgangspunkt, hvordan vi tenker hvordan man kan posisjonere seg i forhold til oss til neste år.

Dessuten er det slik at vi hvert år rapporterer til Stortinget resultatet av alle internasjonale forhandlinger. Jeg mener at den torskekvoten som er fastsatt for i år, er en milepæl. Det er en milepæl fordi at vi har fått aksept for at vi skal sette en langsiktig kvote for torsk. Denne kvoten er lavere enn den vi har hatt de senere år, og representerer en klar forvaltningsmessig framgang for torskebestanden.

S p ø r s m å l 2 1

Leif Helge Kongshaug (V): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«I stortingsbehandlingen av perspektivmeldingen for fiskerinæringen våren 1999 ble Regjeringen bedt om å foreslå finansieringsordninger som kunne stimulere til økt utskiftingstakt i flåten. Sentrumsregjeringen varslet en oppfølging i vårsesjonen 2000. Den nye regjeringen har ikke fulgt opp dette, selv om utskiftingsbehovet har vokst ytterligere.

Vil statsråden følge opp Stortingets vedtak, for eksempel i form av skattemessige avsetningsordninger som stimulerer til egenkapitaloppbygging i rederiene?»

Statsråd Otto Gregussen: Etter min mening er det flere momenter som taler mot å innføre særskilte skatteregler for fiskeflåten. Særskilte skatteregler for en enkeltsektor bryter med et sentralt prinsipp fra skattereformen om størst mulig skattemessig likebehandling av ulike investeringer og næringer. Skattemessige særtiltak for fiskeflåten vil bidra til at det bindes ressurser i næringen som for den del kunne gitt bedre avkastning i annen virksomhet. Skattesystemet vil også bli mer komplisert og uoversiktlig dersom det etableres særregler for enkelt næringer.

En særskilt fondsavsetning, slik representanten Kongshaug nevner, vil først og fremst tilfalle de fiskerne som allerede har god lønnsomhet, og som allerede burde ha midler til flåtefornyelse. Tiltaket vil derfor ikke være treffsikkert i henhold til de delene av flåten der eventuelle problemer med for lav flåtefornyelse kan eksistere.

Regjeringen har med bakgrunn i disse forhold ikke funnet det formålstjenlig å bruke skatteregulverket til å fremme fornying i fiskeflåten. Dette innebærer ikke at vi ikke er opptatt av dette spørsmålet.

I årets fiskeriavtale er det satt av 30 mill. kr til kondemnering av fiskefartøyer. Innenfor den aktuelle totalramme på 120 mill. kr for fiskeristøtten må dette betraktes som et betydelig beløp. Dette er midler som vil bidra til å ta ut eldre fartøyer i flåten og dermed utvide driftsgrunnlaget for den gjenværende flåte og med det skape et bedre økonomisk grunnlag for drift av nye fiskefartøyer.

Jeg vil også gjøre oppmerksom på protokollen fra årets støtteavtale, hvor det er uttrykt enighet mellom staten og næringen ved Norges Fiskarlag om at

«det framleis er behov for å tilpasse kapasiteten i fiskeflåten til ressursgrunnlaget. Det er difor viktig å føre vidare arbeidet med kapasitetsreducerande tiltak. Partane vil samarbeide om å utforme tiltak med sikte på å redusere kapasiteten i fiskeflåten, og vil utgreie strukturordningar finansiert gjennom næringsfinansierte ordningar, ved bruk av offentlege midlar og kombinasjon av desse. Partane er opptekne av å få til gode prosessar og tiltak for å redusere kapasiteten innan kystflåten. Frå ramma avsett til kondemnering m.v. kan det settast av midlar til utgreiingar».

Denne protokollen viser at myndigheter og næring er innstilt på i fellesskap å komme fram til og finansiere tiltak som også vil legge grunnlaget for fornying.

Leif Helge Kongshaug (V): Jeg vil få lov til å takke statsråden for svaret. Men jeg er skuffet over innholdet i svaret, og jeg er faktisk også noe forundret over innholdet.

Da næringskomiteen og Stortinget behandlet perspektivmeldingen, var fornyelse av og rekruttering til næringen områder komiteen og Stortinget var svært opptatt av. Det har med arbeidsmiljøet å gjøre, det har med trygghet på sjøen å gjøre, det har med egnet fartøy til å håndtere biprodukt å gjøre, og det har med lønnsomheten i næringen å gjøre.

Komiteen sa at vi skulle øke innsatsen på kondemneringssiden. Der har det gått motsatt vei, ifølge forslaget til statsbudsjett. Det var et klart vedtak i Stortinget i forbindelse med behandlingen. Vi bad Regjeringen komme tilbake med framlegg om aktuelle skatte- og finansieringsordninger som kan stimulere til økt utskiftingstakt, og da synes jeg ikke det er rett at det er statsråder og eventuelt andre som har andre oppfatninger av det. Jeg mener det er et klart påbud fra Stortinget om å komme tilbake med framlegg, og da må det gjøres.

Statsråd Otto Gregussen: Jeg er enig med representanten Kongshaug i at det er viktig å få til flåtefornyelse. Jeg er enig i at det er viktig å sørge for sikre og gode ar-

beidsplasser. Men da er det viktig at vi velger tiltak som rent faktisk har den effekten man er ute etter. Vi har gjennomført en rekke tiltak av strukturmessig karakter som kan øke driftsgrunnlaget for eksisterende flåte. Noen av disse er økonomiske, andre er av mer teknisk karakter. Men det viktigste er at hvis vi er enige om at vi skal ha flåtefornyelse, så må tiltakene virke. Jeg har gjort rede for at forslaget om å bruke en avsetningsordning sannsynligvis ikke vil ha den effekten som man har forutsatt.

S p ø r s m å l 2 2

Steinar Bastesen (TF): Jeg har følgende spørsmål til fiskeriministeren:

«Det børsnoterte selskapet Pan Fish ASA er på nytt ute på shoppingtur i norsk fiskeriindustri. Denne gangen er det nordnorske rederier og bedrifter i pelagisk sektor som er oppkjøpskandidater. Det virker som utviklingen med at fiskerinæringen overtas av børsnoterte selskaper, går med hurtigbåtsfart på tross av deltakerloven.

Er statsråden klar over denne negative utviklingen, og hvilke tiltak tenkes iverksatt for å hindre denne utviklingen i strid med intensjonene i lovverket?»

Statsråd Otto Gregussen: Representanten tar i spørsmålet opp oppkjøp både på landsiden og på fartøysiden.

Oppkjøp på landsiden behandles etter reglene i ervervsloven. Jeg lar denne siden av spørsmålet ligge, ettersom jeg forstår spørsmålet slik – særlig fordi representanten viser til deltakerloven – at han i denne omgang først og fremst er opptatt av forholdene på fartøysiden.

Spørsmålet er om statsråden er klar over «denne negative utviklingen», og hvilke tiltak som tenkes iverksatt for å hindre en utvikling i strid med lovverket.

Mitt svar er at jeg er klar over utviklingen, men jeg vil ikke underskrive på at dette *uten videre* er negativt. Det som uten videre ville vært negativt, var om norsk fiskerinæring var i en slik tilstand at personer og selskaper med kapital overhodet ikke var interessert i å investere kapitalen i norsk fiskerinæring. At kapitalsterke interesser viser interesse og ser utviklingsmuligheter, skal vi etter min mening først og fremst være glade for. Det er positivt med tanke på utviklingen over tid at stadig nye miljøer ser det potensialet for verdiskaping som ligger i fiskerinæringen i vid forstand.

Når det er sagt, skal jeg ikke underslå at særlig børsnoterte eierselskaper i norsk fiskeflåte stiller oss overfor en del utfordringer, praktiske og prinsipielle. Regjeringen har derfor, uavhengig av de siste ukers utvikling, bestemt at det skal settes ned et utvalg for å se på en del spørsmål knyttet til selskapers eierskap til fiskefartøy, bl.a. den dispensasjonspraksis som skal føres i forhold til deltakerlovens krav om at aktive fiskere skal eie majoriteten i norske fiskefartøy. Utvalget skal også vurdere hvordan vi skal håndtere kravet om samtykke fra myndighetene ved kjøp av aksjer i børsnoterte selskaper som eier fiskefartøy, som majoritets- eller minoritetsiere.

For ordens skyld: Deltakerlovens hovedprinsipper skal stå fast.

Mer konkret i forhold til behandlingen av den konkrete saken som representanten Bastesen har vist til, så reiser denne spørsmål om å innføre eierbegrensninger i ringnotgruppen, tilsvarende det som vi har innenfor torsketrål.

Det er allerede slik at ingen kan eie majoriteten i mer enn to ringnotfartøy. Jeg vurderer imidlertid, i tillegg til eller istedenfor denne regelen, å fastsette eierbegrensninger med utgangspunkt i den samlede kvoten som tildeles. Da får vi muligheten til å ta i betraktning også minoritetsandeler.

Jeg har ikke tatt stilling til hvilket nivå en slik grense bør ligge på, men det vil være høyst aktuelt å fastsette en lavere grense for tillatt konsentrasjon i ringnot enn den grensen på ca. 10 pst. av gruppeknoten som gjelder for torsketrålere.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er ikke beroliget.

Dette som vi nå ser, er et resultat av den vertikale integreringsprosessen som har utviklet seg siden Bjarne Mørk Eidem sin tid som statsråd og videre framover. Når du gir anlegg anledning til å eie fartøy, så kjøper de, slik det er i dag, opp ubegrensede mengder fartøy. Det finnes ingen begrensninger, unntatt for torsketrålere. Og da får en som vil kjøpe opp dette, kjøpt både bedriften og fartøyene. Dette er en utvikling som også holder på å skje i kystflåten, som er fartøykvoteregulert, der går det med hurtigbåtsfart. Her må det gjøres noe radikalt, for det er ikke bare snakk om at det er store aktører som er interessert i næringen, men det går på bosettingsmønsteret, det går på hele strukturen på kysten.

Det er et meget viktig spørsmål, og det er på høy tid at det blir satt på dagsordenen, så fiskeriministeren har dårlig tid. Vil han sette i gang dette fort?

Statsråd Otto Gregussen: Når det gjelder det eierskapsutvalget som jeg nevnte, er beslutningen om å nedsette utvalget allerede tatt. Utvalget vil bli nedsatt så fort som mulig, og vi vil sette utvalget i arbeid.

Jeg håper at representanten Steinar Bastesen er enig i at dette er såpass komplisert og såpass prinsipielt at det er viktig at vi nå gjør en god og skikkelig jobb. Dette dreier seg både om de tingene som jeg nevnte i sted, men også om andre ting som er aktuelt i fiskerinæringen. Vi har f.eks. et relativt stort innslag av generasjonsskifter i næringen, som vi er nødt til å håndtere. I disse generasjonsskiftene finnes det en del eksempler på at neste generasjon gjerne vil drive familierederiet videre, gjerne vil utvikle arbeidsplassene i distriktene, men ikke nødvendigvis tilfredsstiller kravet om å ha vært aktive fiskere. Men dette skal vi se nærmere på, og jeg er enig i at vi har det rimelig travelt.

S p ø r s m å l 2 3

Fra representanten Bent Høie til miljøvernministeren:

«I «Rikets tilstand» på TV 2 15. november 2000 kommer det frem påstander om at statlige forskrifter om sortering av matavfall har kostet skattebetalerne milliarder av kroner, uten at det har gitt noen beviselig miljøeffekt.

Hvordan vil statsråden forholde seg til disse påstandene?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 24 er besvart tidligere i dagens møte.

S p ø r s m å l 2 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Øystein Hedstrøm til landbruksministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av landbruksministeren.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg har et spørsmål til kommunal- og regionalministeren, som skal svare på vegne av landbruksministeren:

«Forsker Olaf Holm hevder boplikten har spilt fallitt og bør fjernes fordi den hemmer bygdene, landbruket og nyskapning. Sammenlignende studier (Aanesland og Holm: Offentlig regulering av markedet for landbrukseiendommer) av eiendommer i Värmland og Hedmark viser at Värmland, som aldri har hatt personlig boplikt, har flere eiere bosatt på gårdsbrukene, og de vedlikeholdes bedre.

Hvordan reagerer statsråden på undersøkelsen?»

Statsråd Sylvia Brustad: Undersøkelsen representant Hedstrøm viser til, inngikk i et forskningsprosjekt ved Norges landbrukshøgskole v/professor Normann Aanesland og forsker Olaf Holm.

Når det gjelder den sammenlignende undersøkelsen av bosetting på landbrukseiendommer i Hedmark fylke og Värmland län i Sverige, rettet den seg mot 350 eiere i henholdsvis Hedmark og Värmland. Resultatet av undersøkelsen viste at 20 pst. av eierne i Hedmark ikke selv bor på eiendommen, mens tilsvarende tall for Värmland var 13 pst.

Ut fra denne undersøkelsen og andre undersøkelser i prosjektet vedrørende bopliktens betydning har forskerne trukket den konklusjon at personlig boplikt ikke har virket til å styrke bosettinga i bygdene.

Det er interessant og også positivt at juridiske virkemidler i landbruks- og distriktpolitikken blir gjort til gjenstand for forskning og etterprøving.

Når det konkret gjelder sammenligninga av bosettinga på landbrukseiendommer i Hedmark og Värmland, registrerer jeg det resultat spørreundersøkelsen har gitt. Jeg reiser likevel spørsmålet om undersøkelsen gir et tilfredsstillende grunnlag for den konklusjonen forskerne har trukket. Det gjør jeg bl.a. ut fra den forholdsvis lave svarprosenten – ca. 50 – i den sammenlignende spørreundersøkelsen i Hedmark og Värmland, og ut fra hvor representativ den kan betraktes å være. Videre kan sammenligning være lite egnet på grunn av den store forskjellen i norsk og svensk landbrukspolitikk gjennom

mange tiår. Så lenge det er andre mulige forklaringer på at flere landbrukseiendommer er bebodd i Värmland enn i Hedmark, er det etter min mening ikke tilstrekkelig grunnlag for å si at forskjellen skyldes det forhold at vi i Norge har regler om boplikt.

I intervju med forsker Ola Flaten i NILF – Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning – i Nationen lørdag den 18. november i år har forskeren reist tvil om Aanesland og Holms bopliktundersøkelser er brede nok for konklusjonene som er trukket. Resultatene som er presentert, og konklusjonene som er trukket, må følgelig betraktes som noe omstridt.

Når det generelt gjelder rapporten fra forskningsprosjektet Offentlig regulering av markedet for landbrukseiendommer, gir den i stor grad inntrykk av å være et innlegg for liberalisering av omsetning av landbrukseiendommer.

Spørsmålet om boplikt etter odelsloven og konsekvensloven på landbrukseiendommer ble behandlet grundig i landbruksmeldinga og her i Stortinget. Landbruksdepartementet vil følge opp meldinga i samsvar med merknadene fra næringskomiteens flertall.

Jeg ser det ellers, som også nevnt foran, positivt at virkemidler i landbrukspolitikken – også juridiske – blir etterprøvd og forsket på. Det har det i for liten grad blitt gjort hittil. Jeg vil søke å rette på det, slik at best mulig kunnskap ligger til grunn for lovregler og praktisering av reglene. Dette er også sagt i landbruksmeldinga som Stortinget har behandlet tidligere i år.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg takker statsråden for svaret. Jeg forstår det slik at hun er åpen for at forskere ser på dette området, men at hun mener at resultatet så langt er noe tynt. Jeg vil tross alt si at Aanesland og Holms bok bygger på undersøkelser gjort av Statistisk sentralbyrå. Det er også en hovedfagsoppgave av Håvard Gulliksen på Norges landbrukshøgskole, og dessuten forholdene i Värmland tatt i betraktning.

Det er jo noe oppsiktsvekkende at Sverige liberaliserte sin landbrukslovgivning i 1991, og de har, ut fra de resultatene som foreligger, langt større investeringer i gårdene. De stiger i verdi, og langt flere er bosatt på egne gårder i Värmland enn i Hedmark. De fylkene er jo tross alt relativt sammenlignbare. Dette er oppsiktsvekkende resultater.

Vil statsråden bidra til at man går videre med disse resultatene, og at de drøftes i nærmere sammenheng i Regjeringen?

Statsråd Sylvia Brustad: I samsvar med det jeg allerede har svart, ser jeg ikke at det materialet som forskningsrapportens konklusjoner hviler på, har et slikt bredt og grundig grunnlag at det bør føre til videre utredning og drøfting før landbrukspolitikken på dette området, i samsvar med landbruksmeldinga og Stortingets behandling av den, følges opp. Men som jeg sa på tampen av mitt forrige svar, nemlig at det er positivt at virkemidlene også i landbrukspolitikken blir etterprøvd, så vil landbruksministeren og Regjeringa søke å rette på det, slik at

vi har best mulig grunnlag og kunnskap i forhold til både praktiseringa av reglene og hvordan lovreglene faktisk er.

S p ø r s m å l 2 6

Rita Tveiten (A): «Ulykkesrapportar syner at me har store utfordringar innan tryggleiks- og beredskapsarbeid. Samordning av opplæring og øving for ulikt personell er eit av forbedringspunkta. Hordaland Sivilforsvarsleir på Espeland skal brukast som eit fleiretatleg beredskapssenter der kompetanse innan politi, helse, brannvern, sivilforsvar, akutt forureining og generell krisehandtering får plass. Utgifter knytte til etablering og drift av senteret vert dekte av leigeinntekter.

Kor raskt kan senteret realiserast?»

Statsråd Hanne Harlem: Tanken om å etablere et fleretatlig senter for beredskap er interessant. Det er til nå ikke tatt noen beslutning om å lage et slikt senter, og min mening er at vi må se dette i en noe større sammenheng. Før vi kan ta endelig stilling til muligheten for å realisere prosjektet, er det også nødvendig med avklaring av flere økonomiske forutsetninger.

I statsråd 10. november satte Regjeringen ned et utvalg som skulle gå igjennom landets operative rednings- og beredskapsressurser. Utvalget skal vurdere grenseflatene mellom de ulike aktørene på området. Utvalget har fått frist til neste høst med å avgi innstilling. Vi bør ikke forskottere utvalgets arbeid, og jeg mener derfor vi bør vente med investeringer til byggeprosjekt over beredskapsbudsjettene.

Blant annet med bakgrunn i dette er det ikke satt av penger til å lage et fleretatlig senter for beredskap på budsjettet for 2001. Dette kan snarest komme med på budsjettet for 2002 hvis vi skal satse på en løsning der staten står som utbygger.

Departementet har pr. i dag ikke tatt initiativ til å få avklart om det er andre som ønsker å foreta selve utbyggingen og driften av senteret mot leieinntekter i fremtiden. Et slikt initiativ vil imidlertid bli tatt.

Departementet vil også følge opp behovet for avklaring av andre uavklarte spørsmål og forutsetninger i prosjektet i forhold til de involverte aktørene. Det er bl.a. nødvendig å gå igjennom konsekvensene for de årlige driftsutgifter, slik at vi har rimelig sikkerhet for at de påtenkte deltakerne vil kunne bære de økte årlige kostnadene som gjennomføring av prosjektet sannsynligvis vil medføre.

Avslutningsvis vil jeg understreke at tanken om et fleretatlig senter er svært interessant. Det er viktig å få til et godt samarbeid mellom rednings- og beredskapsstatene, og det er også en viktig bakgrunn for Regjeringens initiativ til å sette ned et utvalg som nettopp går igjennom landets operative rednings- og beredskapsressurser. Men investeringer som – hvis vi skal investere selv – dreier seg om 54 mill. kr, gjør vi liksom ikke helt uten videre, før vi er sikre på at økonomien i så fall er i orden, og om dette er godt i samsvar med det vi legger opp av

fremtidig organisering av de operative rednings- og beredskapsressursene.

Rita Tveiten (A): Eg takkar justisministeren for svaret, og for at ho er positiv til sjølve ideen om å laga eit fleiretatleg beredskapssenter.

Eg har forståing for at det er nødvendig å sjå saka i ein heilskap, men eg har bruk for å minna om at me har hatt fleire stortingsmeldingar frå 1992 og fram til i dag – det er så mange som fire – som eigenleg konkluderer på same måten, at det er nødvendig med betre samordning og samarbeid på tvers av etatsgrenser for å få til ei effektiv krisehandtering. Derfor er det viktig no at det vert synt evne til handling, og at me kan få dette til, slik at resultatet gjer seg gjeldande i krisesituasjonar.

Spørsmålet mitt vert, som ei oppfølging, korleis justisministeren ser på å la eit fleiretatleg beredskapssenter på Vestlandet lokalisert på Espeland kunna vera eit prøveprosjekt, i og med at dei har kome såpass langt og klarlagt så mange sider av saka.

Statsråd Hanne Harlem: Det er kanskje nettopp behovet for å komme lenger enn det man har gjort gjennom stortingsmeldingene fra 1992 og fremover vedrørende bedre samordning, at vi nå har satt ned et utvalg – det høres jo skrekkelig ut, selvfølgelig! Men mandatet til utvalget er nettopp å se på selve organiseringen – altså ikke bare si at nå må vi samordne bedre, men se på selve organiseringen. Det utvalget med mandatet er også i samsvar med det Sårbarhetsutvalget har foreslått. Så målsettingen er helt klar.

Jeg er ikke negativ til å vurdere om Espeland-prosjektet kan være et prøveprosjekt i en slik retning. Men som sagt er det nødvendig bl.a. å gå nøyere inn i planene og økonomien, og det er enkelte andre uavklarte spørsmål ved prosjektet også. Før jeg har fått svar på en del av de spørsmålene, er det vanskelig å se om det realistisk sett er mulig å realisere det så raskt at det faktisk forskotterer utvalgets arbeid.

S p ø r s m å l 2 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jørn L. Stang til justisministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren som rette vedkommende.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg vil stille følgende spørsmål til kommunalministeren:

«Ifølge politiet er asylmottak base for kriminelle handlinger. Til tross for at «asylantene» bor gratis og får 2 500 kroner i måneden av norske skattebetalere, reiser de daglig til Oslo sentrum for å rappe klær og robbe folk.

Hva vil statsråden gjøre med at transittmottakene rundt Oslo er reder for kriminelle elementer fra utlandet?»

Statsråd Sylvia Brustad: Vi har i dag over 12 000 flyktninger og asylsøkere boende i statlige mottak. Dette er en meget sammensatt gruppe, der noen venter på å bli

intervjuet om sitt asylgrunnlag, mens andre har fått beskjed om opphold i Norge, men venter på bosetting i en kommune. Andre har fått avslag, men kan av ulike grunner ikke returneres til hjemlandet. Det bor med andre ord over 12 000 enkeltindivider i mottak, og dessverre benytter *noen av disse* tiden i Norge til å begå kriminelle handlinger.

Situasjonen med kriminelle beboere i mottak tar jeg meget alvorlig. De skaper frykt, de ødelegger for en hel gruppe som allerede er i en sårbar og utsatt posisjon, og de utnytter et system som skal ivareta personer som faktisk trenger beskyttelse.

I juli i år innførte derfor Regjeringa en hurtigprosedyre for behandling av asylsøknader til kriminelle asylsøkere. Søknadene til personer som er siktet, anmeldt eller dømt for kriminelle handlinger, blir prioritert etter særskilte rutiner. De samme rutinene gjelder for søknader som anses som åpenbart grunnløse. Foreligger det ikke et beskyttelsesbehov, skal vedkommende sendes ut av landet så raskt som overhodet mulig. Vi er ikke tjent med at personer uten beskyttelsesbehov benytter tida i mottak til å utøve kriminell virksomhet.

Kriminalitet i mottak er ikke begrenset til transittmottakene på Østlandet, selv om disse mottakene trolig er mer utsatt for slik virksomhet enn andre mottak. I arbeidet med å redusere kriminaliteten kan transittmottakene på Østlandet nå etablere ekstra vakthold utover den ordinære bemanninga på mottakene. For at Utlendingsdirektoratet skal kunne prioritere asylsøknadene til kriminelle asylsøkere, må også rutinene for melding om slike forhold fungere bedre. Utlendingsdirektoratet har derfor instruert både mottak og lokale politimyndigheter om hvordan kriminell aktivitet skal meldes.

Som jeg tidligere har gitt uttrykk for, tar jeg på alvor den situasjonen vi ser ved enkelte mottak. Sammen med justisministeren vil jeg derfor vurdere dagens lover og regelverk, rutiner og praksis for å se om disse redskapene på asyl- og utlendingsfeltet fungerer som de skal, eller om det er behov for ytterligere justeringer eller endringer. Dette er et arbeid jeg ønsker å gjennomføre meget raskt.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg vil takke statsråden for svaret. Jeg synes det var mye positivt i det, i hvert fall et skritt i riktig retning med hensyn til å ta disse spørsmålene alvorlig. Stadige oppslag i media avslører at uholdbare tilstander hersker på en rekke norske mottak for asylsøkere, spesielt på transittmottakene. Under dekke av å søke asyl er det kriminelle elementer – som er dem jeg er opptatt av, ikke de øvrige asylanter – som har blitt innlosjert på asylmottakene. Etter min mening kan ikke Norge tillate at asylmottak forfaller til å bli samlingssteder for forbrytere og faktisk også lagre for tyvegods. Etter min mening må politi og påtalemyndighet etterforske vinningsforbrytelser der asylmottakere er innblandet, og få dem hurtig gjennom rettssystemet, slik at utenlandske forbrytere kan sendes ut av landet så fort som mulig. Treghet og misforstått snillisme vil bare være til skade. Kan jeg regne med at statsråden har til hensikt å få asyl-

søkere som åpenbart er kommet hit med andre hensikter, raskest mulig ut av landet?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, svaret på det er at folk som ikke har reelt beskyttelsesbehov og er her kun for å gjøre kriminelle ting, selvfølgelig skal fortrest mulig ut av landet. Jeg tar situasjonen meget alvorlig, men det er også viktig for meg å understreke at det er et mindretall av de mange asylsøkere og flyktninger som kommer til landet, som begår denne virksomheten. Men nettopp for at det mindretallet ikke skal ødelegge for flertallet – som har et reelt beskyttelsesbehov, og som Norge bør ta imot – må vi slå hardt ned på de som gjør ting på en gal måte. Derfor understreker jeg at det viktigste jeg tror vi kan gjøre, er å sørge for at saksbehandlingstida i UDI når det gjelder kriminelle, blir så kort som overhodet mulig, slik Regjeringa nå har pålagt UDI, og de som da ikke har noen rett til å bli i landet, skal selvfølgelig bli sendt ut så fort som overhodet mulig. Som jeg sa, justisministeren og jeg sitter sammen for å prøve å se om det også er flere ting vi kan gjøre for å få gjort noe mer med dette fortere.

S p ø r s m å l 28

Jørn L. Stang (Frp): Denne gang har jeg et spørsmål til justisministeren:

«Ifølge politiet i Oslo er situasjonen det verste man noensinne har sett med robbing av personer utført av profesjonelle lommetyver fra utlandet. I tillegg til kriminelle asylsøkere kommer det bander fra Polen og andre øst-europeiske land.

Hva akter statsråden å gjøre med det?»

Statsråd Hanne Harlem: Økt kriminalitet i form av tyverier fra person på offentlig sted er med på å skape utrygghet blant folk flest. Det er viktig at politiet til enhver tid har oversikt over kriminalitetsbildet og fanger opp nye tendenser og setter inn tiltak for å møte disse. Uniformert politi ute i gatene har erfaringsmessig en trygghetsskapende effekt på folk flest og virker avskrekende på kriminelle. Oslo politidistrikt vil følge opp sitt arbeid med økt tilstedeværelse av synlig politi der det erfaringsmessig skjer kriminalitet. Ved anmeldelse er det viktig med en rask og effektiv behandling av straffesakene samt at eventuelle forvaltningsmessige tiltak i form av eksempelvis utvisningsvedtak følges opp.

Når det gjelder asylsøkere som begår kriminalitet – av denne eller annen type – mens de har sin asylsak til behandling, viser jeg til kommunalministerens svar for et par minutter siden.

Bekjempelse av tyverier fra personer på offentlig sted er ett av tre hovedsatsingsområder for Oslo politidistrikt neste år. Politiet vil invitere handelsnæringen, Oslo Sporveier og publikum til et tettere samarbeid for å redusere tyveri og vold på offentlig sted.

Norsk politi er representert i flere fora når det gjelder bekjempelse av internasjonal kriminalitet. I regi av Baltic Sea Task Force, som foruten de nordiske land består av Russland, Estland, Latvia, Litauen, Polen og Tyskland,

foregår det en rekke prosjekter som retter seg mot kriminelle fra Øst-Europa, herunder Polen. Man har arrangert flere aksjoner rettet mot organisert kriminalitet, som smugling av stjålne kjøretøyer, narkotikasmugling, sprit- og sigarettsmugling, illegal innvandring og tyverier.

Kriminalpolitisen, Kripos, arrangerte i juni d.å. et arbeidsmøte i Oslo, der flere internasjonale representanter deltok. Man gjennomgikk da grove tyverier i urmakerforretninger, som var begått av polske kriminelle, i flere europeiske land. Dette arbeidet har gitt konkrete resultater i form av beslaglagt tyvegods og domfellelse.

Gjennom det nordiske PTN-samarbeidet – Politi- og Tollsamarbeidet i Norden – foregår det en kontinuerlig informasjonsutveksling og bekjempelse av kriminelle grupperinger. Gjennom dette samarbeidet har man utplassert sambandsmenn bl.a. i Russland, Polen og de baltiske land. Mye av denne virksomheten er sjelden synlig for publikum, men er svært nyttig og bidrar til effektiv kriminalitetsbekjempelse.

Disse tiltakene vil, sammen med det ordinære politiarbeidet på offentlig sted, fortsette fremover, der man i særlig grad vil legge vekt på problemorientert og målrettet tjeneste.

Jørn L. Stang (Frp): Jeg vil takke statsråden for svaret.

Jeg har notert meg det hun listet opp. Jeg er først og fremst opptatt av konkrete tiltak i eget land. Og for å illustrere hvor profesjonelle disse lommetyvene er, viser jeg til episoder hvor sivile politifolk har oppdaget at de ble utsatt for kontraspaning fra bandene. Utlendingene som står for dette, er jo ofte kamuflert som turister eller som asylsøkere på tur i byen. Jeg er altså på jakt etter hva statsråden vil gjøre med strafferammene overfor disse kriminelle elementene fra utlandet.

Så vil jeg også nevne den øyensynlig dårlige kontakten det er mellom asylmottakene og UDI, som hevder at de ikke kjenner til utviklingen med organisert kriminalitet ved mottakene. Og da er mitt spørsmål om det i det hele tatt er mulig, i et såpass velutviklet land som Norge, at det ikke engang er kontakt mellom asylmottakene og UDI, som jo skal håndheve dette.

Statsråd Hanne Harlem: Jeg har vanskelig for å forstå at representanten Stang ikke oppfatter det som konkrete tiltak at Kripos har konkret samarbeid med andre land som vi vet at det kommer organiserte kriminelle fra for å begå kriminelle handlinger i Norge, og at vi har konkret samarbeid med de samme landene for å bidra til oppklaring av de forbrytelser som tross alt foregår. Kriminalitetsbekjempelse dreier seg jo ikke bare om strafferammen, men i første rekke om å få oppklart sakene, og deretter enten å få straffet eller utvist lovbrøyten. Noe av problemet med den organiserte kriminaliteten – med folk som kommer fra andre land – er jo nettopp at linjene også går tilbake, og vi er helt avhengig av internasjonalt samarbeid for å få det til. Jeg oppfatter det også som et konkret tiltak at Oslo politidistrikt har dette som ett av sine tre hovedsatsingsområder neste år.

Når det gjelder spørsmålet om kontakt mellom asylmottak og UDI, forstår jeg egentlig ikke spørsmålet, for jeg oppfatter det ikke som korrekt at det ikke er kontakt mellom asylmottak og UDI. Og det mener jeg kommunalministerens svar på Jørn Stangs forrige spørsmål bekrefter.

S p ø r s m å l 2 9

Fra representanten Gunnar Kvasheim til barne- og familieministeren:

«Tildeling av midler til barnevernet fra fylkeskommunen til kommunene skjer etter hvor mange barn som har hjelpetiltak, ikke etter hvor mange som er plassert utenfor hjemmet. Kostnadene med tiltak utenfor hjemmet er langt det dyreste og fører til store kostnader, spesielt for store bykommuner.

Er den praktiserte tildelingen i tråd med regelverket, eller bør praksis endres?»

S p ø r s m å l 3 0

Fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og familieministeren:

«Når eit samlivsbrot er et faktum, og det er born inne i bildet, veit vi at det er viktig å få til gode avtaler som også ivaretek barnet. Boforhold og økonomi, herunder bidragsmessige og stønadsmessige forhold, kan i praksis spele ei rolle i foreldra si oppfatning av kva for løysing som bør veljast.

Kva vil statsråden gjere for å sikre at born får best mogeleg kontakt med begge foreldra etter samlivsbrot?»

S p ø r s m å l 3 1

Fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til barne- og familieministeren:

«Samlivsbrot vedkjem mange born. Over halvparten av ektepara som blei skilde i 1999 hadde born under 18 år. Totalt dreidde det seg om 9 000 born. I tillegg kjem dei borna som hadde sambuande foreldre. På denne bakgrunnen synest behovet for samlivstiltak stort. Det synest som om det er blitt meir allment akseptert å søke hjelp også for problem som dreier seg om familiens indre liv, før problema har blitt for store.

Kva vil statsråden gjere for å imøtekomme behovet for å førebygge og gi hjelp når problema oppstår?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

Vi går da tilbake til spørsmål 8.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Bror Yngve Rahm til kommunal- og regionalministeren, er overført til arbeids- og administrasjonsministeren som

rette vedkommende. Spørsmålet blir imidlertid besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av arbeids- og administrasjonsministeren.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg vil be kirke-, utdannings- og forskningsministeren på vegne av arbeids- og administrasjonsministeren om å svare på følgende spørsmål:

«Sosialt yrkeshemmede har kommet inn som en aktuell målgruppe i Arbeid med bistand. Det er, ifølge retningslinjene for AB, et mål for deltagere i AB at trygdeytelsene reduseres over tid ved at dellønn/lønn gis av arbeidsgiver. Sosialt yrkeshemmede har ikke de muligheter som øvrige deltagere i AB.

Hva kan statsråden gjøre for å sikre likebehandling for denne gruppen deltagere i Arbeid med bistand?»

Statsråd Trond Giske: Bakgrunnen for å etablere Arbeid med bistand var et ønske om å prøve ut hvorvidt faglig bistand til tilrettelegging er en god støtteform for å få yrkeshemmede inn i ordinært arbeidsliv. Det gis ikke ytelser til livsopphold som en del av tiltaket. Deltakerne på Arbeid med bistand har derfor forskjellige ytelser avhengig av deres tilknytning til arbeidsplassen eller trygdesystemet.

Mange har uføretrygd, siden målgruppen for Arbeid med bistand er personer med omfattende yrkeshemninger. Men Arbeid med bistand nyttes også overfor andre grupper yrkeshemmede, som sosialt yrkeshemmede og andre. Disse kan motta individstønad dersom de ikke har rett til trygdeytelser eller mottar lønn fordi de har en ordinær arbeidskontrakt med arbeidsgiver.

Individstønaden er en korttidsytelse ment for deltakelse på kortvarige arbeidsmarkedstiltak. Det er ikke mulig å beholde individstønaden hvis vedkommende samtidig mottar lønn. Det er viktig at deltakerne etter hvert som de oppøver sin arbeidsevne, enten kommer over på andre arbeidsmarkedstiltak som gir lønn eller opplæring, eller kommer over i ordinært arbeid. De viktigste virkemidlene for å få det til er tiltakskjedning eller formidling.

Dette gjelder også ved bruk av Arbeid med bistand. Det er ikke noe i veien for at arbeidsgiver ansetter tiltaksdeltakeren, betaler lønn på vanlig måte og samtidig beholder Arbeid med bistand en periode. Da faller selvsagt individstønaden bort. Arbeidsgiver kan også eventuelt få lønnstilskudd, hvis vedkommende er villig til å inngå ordinær arbeidsavtale.

Målet er en vellykket integrering av utsatte grupper i ordinært arbeid. Da blir det feil å gi anledning til å kombinere lønn med kortvarige livsoppholdsytelser eller midlertidige trygdeytelser, som attføringspenger. Det er også bakgrunnen for at det nye regelverket for attføringspenger ikke har friinntekt og avkorter attføringsytelsene mot antall arbeidede timer.

Derimot er det anledning for personer med varige trygdeytelser, som uføretrygd, å kombinere trygd og lønnsinntekt inntil et visst nivå uten avkorting i trygden. Det er ansett som viktig for å mobilisere restarbeidsevnen hos personer med en varig trygdeytelse.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg tror at vi har en felles interesse i forhold til å få yrkeshemmede tilbake til arbeidslivet uavhengig av hvilken bakgrunn eller hvilken type yrkeshemming vi måtte snakke om. En integrasjon i det ordinære samfunnsliv vil tjene den enkelte, og det vil selvfølgelig også tjene samfunnet. Men jeg oppfattet statsråden dit hen at Regjeringen ikke har til hensikt å foreta seg noe helt spesielt for å få likestilling mellom de ulike gruppene innenfor Arbeid for trygd. Jeg vil gjerne be statsråden om å bekrefte at jeg oppfattet hans svar riktig.

Bondevik-regjeringen igangsatte et arbeid på dette området for å få fjernet forskjellsbehandlingen mellom de ulike gruppene innenfor prosjektet. Den rakk aldri å få lagt dette fram, men målsettingen var å fjerne de økonomiske hindringer som lå i veien for at også sosialt yrkeshemmede kunne komme raskere inn i et ordinært arbeidsliv i en kombinasjon mellom trygd og lønn. Kan statsråden bekrefte at Regjeringen ikke vil foreta seg noe for å få til en likebehandling av disse gruppene?

Statsråd Trond Giske: Som jeg sa i mitt innledende svar, og som jeg oppfatter det er enighet om, er målet å få de utsatte gruppene inn i ordinært arbeid og selvsagt gi like muligheter for alle til det. Men nettopp derfor mener Regjeringen det blir feil å kombinere lønn med kortvarige livsoppholdsytelser eller midlertidige trygdeytelser, som attføringspenger. Det er bakgrunnen for at vi ikke har anledning til det innenfor regelverket. Men derimot er det anledning for folk med varige trygdeytelser, som uføretrygd, å kombinere trygd og lønnsinntekt. Den muligheten til å kombinere trygd og lønnsinntekt, som jeg oppfattet at representanten etterspør, finnes allerede og er viktig for at folk kan komme over i arbeid og utnytte den arbeidsevnen som man har. Dersom det krever tiltak for ytterligere å styrke den muligheten, vil selvsagt Regjeringen se på det.

Presidenten: Vi går til spørsmål 32.

S p ø r s m å l 3 2

Rolf Reikvam (SV): Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Praksisopplæringa er viktig for å utvikle og å gjennomføre ei god lærarutdanning. Lærarutdanninga sitt høve til skulen er basert på eit gammalt avtaleverk som hindrar nyutvikling av denne viktige delen av lærarutdanninga. Avtalen er sagt opp utan at eit nytt avtaleverk er kome i staden.

Vil statsråden syte for at høgskulane kan ta i bruk og prøve ut ulike alternative opplegg for praksisopplæring som del av arbeidet med å utvikle lærarutdanninga?»

Statsråd Trond Giske: Avtale om arbeidsvilkår for øvingslærere i grunnskole, videregående skole og folkehøgskole fra 1996 er, som nevnt i spørsmålet, sagt opp til reforhandling. Det er igangsatt forhandlinger med tjenes-

temannsorganisasjonene om ny avtale. Det er avstand mellom partene, og disse forhandlingene er ennå ikke sluttført.

Departementet har som utgangspunkt for en ny avtale bestemmelsene i opplæringsloven om at kommuner og fylkeskommuner kan få ansvaret for å gi studenter praksisopplæring i skolen. Som grunnlag for arbeidet med en ny avtale har departementet bedt høgskolene om å gi lærerutdanning, uttale seg om hvordan den faglige kvaliteten kan sikres innenfor en ny organisering av praksisopplæringen. Høgskolene har gitt mange grundige uttalelser og stiller seg stort sett positive til endringer i organiseringen av praksisopplæringen.

Jeg er enig med representanten Reikvam i at det er behov for å prøve ut alternative opplegg for praksisopplæringen i lærerutdanningen. Departementet vil vurdere å finne løsninger i samråd med tjenestemannsorganisasjonene for å kunne prøve ut alternative organisasjonsmåter for praksisopplæringen.

Rolf Reikvam (SV): Jeg takker for svaret. Statsråden og jeg har tydeligvis samme mål, at det skal være mulig å utprøve ulike alternative modeller for lærerutdanningen og for øvingslærerutdanningen.

Men jeg synes likevel at statsråden var litt uklar i forhold til avtaleverket. Jeg forstår at forhandlinger kan ta tid, og det er vanskelig å si når man er ferdig med forhandlinger. Men jeg føler nok at det er viktig at det kommer ut et klart signal til høgskolene om at dette er nært forestående, for jeg vet at det er mange høgskolene som er i startgropen med nye opplegg for praksisbiten, og det er viktig at de får sjansen ganske kjapt til å komme i gang. Vi er nødt til å gjøre noe med lærerutdanningen, og da er praksisbiten en viktig del å få gjort noe med. Jeg skulle nok ønske at statsråden var litt klarere på at her blir det muligheter, her er det bare å kaste seg rundt og prøve ut alternativer, for en ny avtale vil foreligge ganske kjapt.

Statsråd Trond Giske: Representanten Reikvam og jeg har samme mål, det kan jeg bekrefte. Jeg tror også vi må få til en mye tettere kobling mellom det som øvingslærere har ansvaret for, og det som foregår for øvrig i lærerutdanningen. Det er også riktig, som representanten Reikvam viser til, at det er viktig med forsøk. Det foregår noen lokale forsøk ved høgskolene bl.a. i Telemark og i Vestfold, hvor man i samråd med organisasjonene lokalt har satt i gang forsøk med å organisere øvingsopplæringen på en alternativ måte innenfor rammen av gjeldende øvingslæreravtale. Mitt mål er å komme fram til en ny avtale som gjør det mulig for oss å nå de målene som både representanten Reikvam og jeg har i denne saken.

S p ø r s m å l 3 3

Rolf Reikvam (SV): Dette lover jo bra, så jeg fortsetter:

«Som en oppfølging av Stortingets vedtak i 1996 om etablering av de to kunsthøgskolene nedsatte departementet et utvalg for å utrede nye faglige strukturer for

kunstudanningen. Parallelt med dette ble det opprettet et utvalg for å utrede tilsvarende spørsmål for musikkutdanningen. I juni 1999 ble innstillingene levert.

På hvilken måte vil statsråden følge opp saken, og på hvilket tidspunkt og i hvilken form vil Stortinget få anledning til å behandle den framtidige kunstudanningen?»

Statsråd Trond Giske: De to utredningene om kunst- og musikkutdanningene ble sendt på høring høsten 1999 med frist 1. mars 2000. Departementet arbeider nå med oppfølgingen av dette. Spørsmålet om studiemodell og gradsstruktur for høgre kunst- og musikkutdanning vil bli vurdert i forbindelse med stortingsmeldingen om høgre utdanning, som jeg tar sikte på å legge fram for Stortinget i vårsesjonen 2001. Det er spørsmål som etter min oppfatning må inngå i en varslet behandling av gradsstrukturen i høgre utdanning.

På bakgrunn av Stortingets behandling vil jeg vurdere på hvilket tidspunkt og i hvilken form det er naturlig at Stortinget får seg forelagt eventuelle gjenstående spørsmål i forbindelse med kunst- og musikkutdanningene.

Rolf Reikvam (SV): Dette gikk ikke så bra.

Jeg takker for svaret, men det var ikke godt nok etter min oppfatning. Gradsstrukturen er bare én bit av det vi nå snakker om i forhold til Mjøs-utvalget og i forhold til de andre utvalgene som har utredet kunst- og musikkutdanningene. Det har vært et videre spekter av problemer som er tatt opp og drøftet i disse utvalgene, og mandatet var vesentlig videre enn å diskutere gradsstruktur.

Jeg har ikke noe problem med å si at det som gjelder grad og gradsstruktur, kan tas i forbindelse med Mjøs-utvalget og den stortingsmeldingen som kommer på bakgrunn av det. Men jeg føler nok veldig sterkt at det er behov for at vi får en egen stortingsmelding, at vi får anledning til å diskutere kunstudanningen i Norge på bakgrunn av de to innstillingene. En kan allerede nå si at det er ganske mange spørsmål som går utover det som har med grad og gradsstruktur å gjøre. Det er behov for at statsråden allerede nå signaliserer at man skal ta dette opp. Det er behov for å ta det opp ganske kjapt. Utredningsarbeidet er gjort. Det som står igjen, er å lage en stortingsmelding, jobbe med det i departementet, og så få det lagt fram for Stortinget. Jeg håper at statsråden kan være litt klarere på at dette vil han legge fram og dette vil han komme til Stortinget med, slik at vi får anledning til å diskutere dette i et større perspektiv.

Statsråd Trond Giske: Jeg er lei for at representanten Reikvam ikke synes dette gikk like bra. Jeg synes det går aldeles utmerket. –

Jeg synes likevel det er riktig å ha en progresjon i dette arbeidet, hvor vi først til våren får en bred gjennomgang av hele den norske høgre utdanningen, hvor samtlige høgskolene, samtlige fag og samtlige universiteter skal inn i en helhet også i forbindelse med studiefinansieringen. Så tar man deretter de rundene som er nødvendige i

(Statsråd Giske)

forbindelse med de ulike fagene, hvis man krever å gå nærmere inn på dem.

En av utdanningene som vi helt åpenbart da skal gå inn og se på – det kan jeg si helt klart til representanten Reikvam – er kunstutdanningen. Vi vil komme tilbake, etter den store gjennomgangen, til Stortinget med det i en egnet form, slik at det blir full anledning til å diskutere de problemstillingene som Reikvam her tar opp.

S p ø r s m å l 3 4

Gunnar Kvasheim (V): «Eigersund kommune har privatskoler med til sammen 10,8 pst. av den samlede elevmassen. Det er neppe noen andre kommuner som er i en tilsvarende situasjon. Trekket i rammetilskuddet for elever i private skoler slår spesielt skjevt ut for Eigersund med så stor andel av elevene i private skoler. Kommunen mener selv at nettovirkningen er på rundt 5 mill. kroner per år.

Vil statsråden bidra til å rette opp denne skjevheten som rammer blant annet Eigersund kommune hardt?»

Statsråd Trond Giske: Jeg er kjent med problemstillingene rundt den store andelen privatskoler i Eigersund kommune, bl.a. etter henvendelser fra Kvasheims kollega Rasmussen fra Rogaland, og også fra ordføreren i Eigersund. Fordelingen gjennom inntektssystemet som skal sikre kommunene et rettferdig utgangspunkt for et likeverdig skoletilbud, innebærer bl.a. at kommuner som har et supplerende privatskoletilbud finansiert av det offentlige, korrigeres for dette gjennom et trekk.

Kommuner med flere elever i private grunnskoler enn gjennomsnittet blir trukket 28 630 kr pr. elev i vanlig undervisning for antall elever utover gjennomsnittlig antall elever i private skoler. Til sammenligning var gjennomsnittlige driftsutgifter pr. elev for hele landet 42 700 kr i 1998.

Når kommuner med mange elever i private skoler kan tape på trekkordningen, skyldes det at de har ledig kapasitet i kommunale skoler, det vil si at marginalkostnaden knyttet til en ny elev, er lav. Kommuner med et stabilt høyt antall elever i private skoler bør likevel over tid kunne tilpasse skolestrukturen til faktisk antall elever i kommunale skoler. Særlig for mindre kommuner vil imidlertid en økning av elever i private skoler kunne føre til økonomiske merutgifter i en overgangsperiode. Fylkesmannen vil med dagens retningslinjer for skjønn kunne ta hensyn til det.

Jeg vil i lys av det jeg nå har sagt, ikke gå inn for å endre selve systemet, som etter mitt syn fungerer tilfredsstillende i de aller fleste tilfeller.

Gunnar Kvasheim (V): Jeg er enig i statsrådens konklusjon, at ordningen antakelig fungerer godt i de fleste tilfellene. Den gjør det åpenbart ikke i Eigersunds tilfelle. Kommunen har god dokumentasjon på at det oppstår et tap i størrelsesordenen 5 mill. kr. Man har gått så grundig inn i dette at man har sett på hver enkelt elev

opp mot de aktuelle skolene. Her er en i en særskilt situasjon. Mitt oppfølgingsspørsmål til statsråden er: Kan han medvirke til at kommuner med en så høy andel av elever i private skoler som Eigersund har, får en justering av sitt opplegg som er tilpasset det, uten at en dermed trenger å undergrave den totale ordningen, som statsråden mener fungerer godt i de fleste tilfeller?

Statsråd Trond Giske: Jeg deler representanten Kvasheims oppfatning om at en så stor andel private skoler skaper problemer for kommunale skoler. Det er bl.a. derfor jeg og Regjeringen er kritiske til en sterk økning i private grunnskoler i Norge og derfor fører en så restriktiv praksis vi kan, for godkjenning innenfor det lovverket som gjelder.

Det kan jo ikke være slik at en kommune som har en veldig stor andel elever i private skoler, av den grunn skal få større støtte pr. elev i den offentlige skolen. Hvis man hadde et slikt system, ville en kommune som hadde nesten alle elevene i private skoler, fortsatt få veldig mye penger for den offentlige skolen, og det ville være urimelig overfor dem som har alle elevene i den offentlige skolen. Men jeg ser at det kan være enkelte problemer rundt spesielle geografiske strukturer, eller spesielle problemer med f.eks. høy spesialelevstøtte, som innebærer store kostnader for kommunene, og det må vi se nærmere på i hvert enkelt tilfelle. Om det gjelder i dette tilfellet, kan ikke jeg ta stilling til fra Stortingets talerstol, men det vil selvsagt bli gjort når det er aktuelt.

S p ø r s m å l 3 5

Arne Lyngstad (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«I årsmeldinga 1999 fra de regionale komiteer for medisinsk forskningsetikk heter det at «virksomheten har vært holdt på et minimum, og komiteene har på flere områder ikke kunnet oppfylle sitt mandat». I Innst. S. nr. 110 (1999-2000) sa en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomite at disse komiteene må få selvstendige budsjett og tilføres økte økonomiske ressurser.

Hva har statsråden gjort for å følge opp Stortingets vilje i denne saken?»

Statsråd Trond Giske: De regionale komiteene for medisinsk forskningsetikk er i dag knyttet til de medisinske fakulteter ved våre fire universiteter, og sorterer administrativt under disse. Dette innebærer at utgiftene til komiteenes virksomhet ikke er spesifisert, men inngår som en del av universitetenes budsjetter. De senere år har komiteenes arbeidsbyrde økt, og jeg er klar over at deres økonomiske situasjon er vanskelig.

I samarbeid med Den nasjonale forskningsetiske komite for medisin, som er koordinerende instans for de regionale komiteene, er det satt i gang et arbeid i departementet for å følge opp Stortingets uttalelse. I dette arbeidet vurderer departementet ulike modeller som kan gi

komiteene selvstendige budsjetter. Dette vil bli drøftet både med komiteene og universitetene, og jeg tar sikte på å legge fram et forslag i statsbudsjettet for 2002. I denne forbindelse vil jeg også vurdere ressursrammen for komiteene.

Arne Lyngstad (KrF): Jeg takker statsråden for svaret.

De regionale forskningsetiske komiteene for medisin er viktige instrumenter for å sikre at etiske problemstillinger rundt medisinsk forskningsvirksomhet blir skikkelig vurdert. Disse utvalgene har to viktige oppgaver. Det ene er å veilede forskerne i utviklingen av prosjektene, slik at de er innenfor de forskningsetiske rammene som en mener er forsvarlige, og som bør legges til grunn, og for det andre selvfølgelig å initiere en offentlig debatt om etiske problemstillinger i tilknytning til aktuelle medisinske forskningsprosjekter. For å klare å utføre disse oppgavene trenger de ressurser. Det var derfor Stortinget også sa at de måtte få egne budsjett for å synliggjøre den virksomheten som de der har.

Jeg merker meg at statsråden sier at han nå har «satt i gang et arbeid», og at han i budsjettet for 2002 vil fremme konklusjoner på de vurderingene som han der gjør. Mitt spørsmål til statsråden blir da: Hva gjør han med disse områdene i 2001?

Statsråd Trond Giske: Det er jo ikke bare i 2001, men også i 2000 at situasjonen er kritisk. Blant annet ble det ved Universitetet i Oslo nødvendig å bevilge et ekstrabeløp, slik at komiteen der kunne arbeide ut året. Derfor vil vi kontinuerlig følge med på at disse komiteene har den ressursbasen som skal til for at virksomheten kan drives. Jeg vil også ha full fart i det arbeidet som jeg nevnte i mitt første innlegg, for å følge opp komiteens innstilling.

Jeg mener imidlertid at det er riktig å få de prinsipielle avklaringene på plass først, for deretter å se på hvor stor økning i rammen som eventuelt er aktuelt, og se på hvilke konkrete måter vi eventuelt kan få øremerket midlene på, for det kan også gjøres på ulike måter. Så det vil jeg da komme tilbake til.

S p ø r s m å l 36

Steinar Bastesen (TF): Jeg har følgende spørsmål til kirke-, utdannings- og forskningsministeren:

«Norheimsund Vidaregåande Skule, avdeling Jondal, er den eneste skolen i landet med opplæring i trebåtbygging. Hordaland fylkeskommune har søkt om å få landslinjestatus i dette faget. Dette er avslått. Fylkeskommunen har derfor besluttet å legge ned dette fagtilbudet på grunn av stort investeringsbehov, ca. 10 mill. kroner. Dette fører til at elever som ønsker å lære dette faget, må reise til Danmark.

Er dette en ønskelig utvikling, og vil statsråden på ny vurdere å gi skolen landslinjestatus for trebåtbyggerfaget?»

Statsråd Trond Giske: Målsettingen med landslinjeordningen er å sikre et nasjonalt tilbud i enkelte små eller kostbare kurs som bare gis på ett eller et fåtall steder i landet. Det er Stortinget som har vedtatt hvilke små fag som skal komme inn under landslinjeordningen.

De fylkeskommunene som har landslinjer, har ansvar for å stille til disposisjon de lokaliteter og det utstyr som er nødvendig for opplæringen. Departementet gir så tilskudd til driften og til fornyelse av utstyr.

Av søknaden fra Hordaland fylkeskommune om landslinjestatus for trebåtbyggerfaget ved Norheimsund Vidaregåande Skule, avdeling Jondal, framgår det at skolen har behov for investeringsmidler til opprustning, ombygging og utbygging av skolelokalene. Disse utgiftene har Hordaland fylkeskommune beregnet til 10,2 mill. kr. Dersom departementet hadde gitt trebåtbyggerfaget landslinjestatus, ville det ha medført et statlig tilskudd til drift og fornying av utstyr. Fylkeskommunen må selv dekke utgiftene ved opprustning, ombygging og utbygging av skolelokalene.

Jeg viser til at fylkeskommunene i dag har etablert et godt samarbeid om flere landsdekkende tilbud. Landsdekkende tilbud er kurs som det ikke er grunnlag for å ha i mer enn ett eller noen få fag. Betalingen for elevene i disse tilbudene skjer ved gjesteelevoppgjør.

Departementet mottar flere søknader fra fylkeskommuner og organisasjoner om direkte statlig finansiering for flere fag. Dersom det skal godkjennes nye fag eller linjer innenfor landslinjeordningen, må det finansieres ved at rammetilskuddet til alle fylkeskommunene reduseres. Det medfører at de ordinære fylkeskommunale tilbudene får mindre midler til rådighet. En slik utvikling vil ta fra fylkeskommunene ansvar og mulighet til helhetlig planlegging av tilbudet innenfor den videregående opplæringen. Å sikre det behovet arbeidslivet og samfunnet har for kompetanse innenfor de mange små fagene i videregående opplæring, krever helhetlig planlegging og forpliktende samarbeid mellom fylkeskommunene.

På denne bakgrunn vil jeg ikke utvide landslinjeordningen til også å omfatte trebåtbyggerklassen ved Norheimsund Vidaregåande Skule.

H a n s J . R ø s j o r d e hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Steinar Bastesen (TF): Jeg takker statsråden for svaret. Det var ikke særlig oppløftende for trebåtbyggerfaget i Norge. Norge har lang, lang tradisjon som skipsfartsnasjon, og det var trebåter som var det bærende elementet og fremdeles er det bærende elementet i alle fall i den norske fiskeflåten, ikke så mye i handelsflåten lenger. Det er derfor forstemmende at vi ikke er i stand til å ivareta trebåtbyggertradisjonene, men må henvise elevene våre til Danmark for å lære trebåtbyggerfaget. Det er mildt sagt forsmedelig. Kan statsråden tenke seg å komme til Stortinget med en anbefaling om at trebåtbygging også blir et landslinjefag på linje med andre fag som er opplest og vedtatt i Stortinget? Vil han fremme en sår sak for Stortinget?

Statsråd Trond Giske: Det er ingenting i veien for at vi kan ha en opplæring i trebåtbygging i Norge selv om det ikke blir en landslinje. Uansett om vi hadde gjort det til en landslinje eller ikke, hadde det vært fylkeskommunene som hadde hatt ansvaret for å stille til disposisjon lokaliteter og det utstyr som er nødvendig for opplæringen. Det betyr at de 10 mill. kr som representanten Bastesen viser til i sitt spørsmål, uansett hadde vært nødt til å bli dekket av fylkeskommunen. Så mangel på landslinje er ikke det som hindrer at fylkeskommunen foretar de investeringene som er nødvendig.

Fylkeskommunene har i dag etablert mye samarbeid om landsdekkende tilbud også der det ikke er landslinjer. Jeg mener vi skal gi fylkeskommunene et stort ansvar for videregående opplæring, det er det de har, og at vi i storting og regjering skal ta vare på enkelte små eller kostbare kurs, hvor vi gir støtte til drift og fornyelse av utstyr.

Presidenten: Presidenten vil for sin del bare nevne at med den nedbørsmengden vi har nå, kan båtbygging bli aktuelt før noen vet. Så markedet kan bedre seg, hr. Bastesen.

Vi går da til siste spørsmål, som er spørsmål 9.

S p ø r s m å l 9

Presidenten: Dette spørsmål, fra representanten Hilde Frafjord Johnson til helseministeren, tas opp av representanten Are Næss.

Are Næss (KrF): Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helseministeren:

«På et lekfolkspanel 15. november 2000 om genmat i regi av Bioteknologinemnda/Teknologirådet skal helseministeren ha sagt at dersom norske forbrukere ikke ønsker genmodifiserte matvarer, vil de kunne påvirke markedet ved ikke å kjøpe disse produktene. I Innst. S. nr. 257 (1999-2000) ber Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti om at Regjeringen vurderer et moratorium mot genmodifiserte matvarer i Norge. Det samme har Arbeiderpartiets landsmøte nylig vedtatt.

Har statsråden ikke til hensikt å følge opp stortingsflertallets syn?»

Statsråd Tore Tønne: Jeg har selvsagt til hensikt å følge opp de vedtak Stortinget fatter på dette og alle andre områder. For så vidt kunne jeg avsluttet mitt svar med dette, men jeg benytter anledningen til å oppklare eventuelle uklarheter som måtte ligge bak det spørsmål som er reist.

Under behandlingen av forbrukermeldingen ble et forslag fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti hvor de bad Regjeringen om å vurdere å innføre et midlertidig forbud mot mat som inneholder genmodifiserte ingredienser, oversendt til Regjeringen uten realitetsbehandling. Jeg kan forsikre om at Regjeringen vil foreta en slik vurdering.

Når det i spørsmålet, med henvisning til det nevnte forslaget, sies at «Det samme har Arbeiderpartiets landsmøte nylig vedtatt», er det noe misvisende. I en uttalelse

fra landsmøtet vises det imidlertid til at genmodifisert mat foreløpig ikke er godkjent for salg i Norge, og at vi i Arbeiderpartiet skal tenke oss godt om før vi eventuelt åpner for salg av slike produkter. Det pekes videre på at et midlertidig forbud – slik vi for så vidt har praktisert til nå – vil sikre tid til diskusjon og utredning av de problemstillinger som knytter seg til genmodifisert mat. Regjeringens vurdering av disse spørsmålene vil også skje i samsvar med dette.

Den lekmannskonferansen som det refereres til i spørsmålet, skulle drøfte flere problemstillinger knyttet til genmodifisert mat, herunder også spørsmålet om et moratorium. Ved åpningen av en slik drøfting fant jeg det ikke riktig å gå ut med bestemte oppfatninger om hvilke konklusjoner man burde trekke. Det var selvsagt heller ikke noen grunn for meg til å forutskikke noe om hvilke konklusjoner som ville komme fra de vurderinger Regjeringen skal gjennomføre i tiden fremover. Derimot fant jeg det naturlig å peke på en del av de forhold som uansett vil påvirke utviklingen når det gjelder genmodifisert mat. I denne forbindelse omtalte jeg krefter som vil gjøre seg gjeldende i markedet, herunder forbrukernes markedsinnflytelse, og muligheter og begrensninger når det gjelder å regulere dette markedet.

Under lekmannskonferansen kom det frem en rekke interessante oppfatninger og innspill. Jeg kan forsikre om at Regjeringen vil gi alle disse og en lang rekke andre utredninger og innspill en grundig vurdering før det tas stilling til spørsmål om å godkjenne genmodifiserte matvarer i Norge, herunder spørsmål om moratorium mot slike matvarer.

Are Næss (KrF): Jeg vil takke statsråden for svaret, og konstaterer at han vil vurdere et midlertidig forbud, såkalt moratorium, mot genmodifiserte matvarer i tråd med det som flertallet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen bad om i Innst. S. nr. 257.

Landbruksministeren sa i svar til meg i Stortinget den 20. oktober at det vil være viktig for Regjeringen også å involvere Stortinget i en aktiv debatt om de utfordringene som er knyttet til genmodifiserte organismer. Landbruksministeren signaliserer dermed at Stortinget vil få dette til behandling, og jeg regner da med at helseministeren kan bekrefte at det ikke vil bli godkjent bruk av genmodifiserte matvarer i Norge inntil Stortinget har fått behandlet denne saken på en betryggende måte.

Statsråd Tore Tønne: Jeg har for så vidt ikke vært igjennom de vurderinger som må gjøres med hensyn til behandlingen av disse spørsmål sett i forhold til Stortinget. Jeg bare refererer til at de nødvendige lovhjemler er til stede for å foreta en godkjenning av genmodifisert mat, og at det slik sett formelt ikke er en forutsetning at eventuell godkjenning av genmodifiserte matvarer skal forelegges for og behandles av Stortinget. Jeg viser imidlertid igjen til at Regjeringen vil foreta de grundige vurderinger som den er bedt om å foreta i henhold til det forslaget som ble fremsatt under behandlingen av forbruker-

meldingen, og i den anledning vil Regjeringen sikkert også vurdere forholdet til Stortinget i denne saken nærmere.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 på dagens kart ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

1. (75) Samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 102/2000 av 10. november 2000 om endring av protokoll 31 til EØS-avtala til å omfatte rådsvedtak 2000/647/EF om vedtaking av eit fleirårig program til fremming av energieffektivisering (SAVE) (1998-2002) (St.prp. nr. 13 (2000-2001))
2. (76) Samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 101/2000 av 10. november 2000 om endring av protokoll 31 til EØS-avtala til å omfatte rådsvedtak 2000/646/EF om fastsetjing av eit fleirårig program for fremming av fornybare energikjelder i Fellesskapet (ALTENER) (1998-2002) (St.prp. nr. 14 (2000-2001))

Enst.: Nr. 1 og 2 sendes energi- og miljøkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
3. (77) Endringer av løyvingar på statsbudsjettet for 2000 m.m. under Olje- og energidepartementet (St.prp. nr. 19 (2000-2001))
4. (78) Endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapitler administrert av Miljøverndepartementet (St.prp. nr. 22 (2000-2001))

Enst.: Nr. 3 og 4 sendes energi- og miljøkomiteen.
5. (79) Oversikt over statens eiendommer (St.meld. nr. 10 (2000-2001))
6. (80) Endringer på statsbudsjettet for 2000 under Barne- og familiedepartementet (St.prp. nr. 16 (2000-2001))

Enst.: Nr. 5 og 6 sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
7. (81) Samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 100/2000 av 10. november 2000 om endring av protokoll 31 til EØS-avtala om deltaking frå EFTA/EØS-statane i Fellesskapet sitt program for forvaltningsnett (IDA-programmet) (St.prp. nr. 18 (2000-2001))

Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
8. (82) Endringer på statsbudsjettet for 2000 under Arbeids- og administrasjonsdepartementet (St.prp. nr. 23 (2000-2001))

Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, med unntak av kap. 1590, 1591, 1593, 4590, 4593 og IV, som sendes kommunalkomiteen.
9. (83) Samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 80/99 av 25. juni 1999 om endring av vedlegg VI om trygd til EØS-avtala (St.prp. nr. 17 (2000-2001))

Enst.: Sendes finanskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
10. (84) Endringer på statsbudsjettet for 2000 under diverse kapittel administrerte av Justis- og politidepartementet (St.prp. nr. 26 (2000-2001))

Enst.: Sendes justiskomiteen.
11. (85) Endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapitler administrert av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (St.prp. nr. 15 (2000-2001))

Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
12. (86) Endringer i statsbudsjettet 2000 under Kommunal- og regionaldepartementets forvaltningsområde (St.prp. nr. 27 (2000-2001))

Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
13. (87) Endringer av løyvingar på statsbudsjettet 2000 under Nærings- og handelsdepartementet (St.prp. nr. 21 (2000-2001))
14. (88) Endringer av bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 under Landbruksdepartementet (St.prp. nr. 24 (2000-2001))

Enst.: Nr. 13 og 14 sendes næringskomiteen.
15. (89) Endring av løyvingar mv. for 2000 på Samferdselsdepartementets område (St.prp. nr. 20 (2000-2001))

Enst.: Sendes samferdselskomiteen.
16. (90) Endringer i bevilgninger under folketrygden i statsbudsjettet for 2000 (St.prp. nr. 25 (2000-2001))

Enst.: Sendes sosialkomiteen, med unntak av kap. 2530, som sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, og kap. 2540, 2541, 2542, 2543, 5704 og 5705, som sendes kommunalkomiteen.
17. (91) Endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2000 under Sosial- og helsedepartementet (St.prp. nr. 28 (2000-2001))

Enst.: Sendes sosialkomiteen, med unntak av kap. 666, som sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
18. (92) Endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapittel administrerte av Utanriksdepartementet (St.prp. nr. 29 (2000-2001))

Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 14.15.